

گفت‌و‌گو با نماینده ویژه رییس‌جمهور و دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی

# ۴ از کیش تا ارس

چگونه مناطق آزاد به بهشت سرمایه‌گذاری تبدیل شدند؟



معاون اقتصادی شورای عالی مناطق آزاد:

فرصت‌های سرمایه‌گذاری متعددی فراهم است

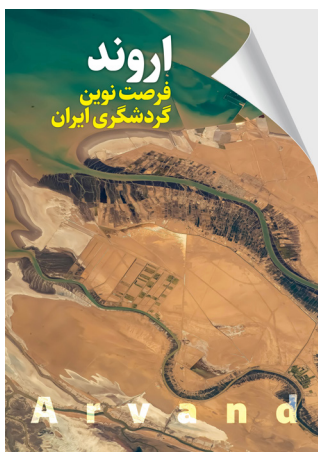
۸

ماده ۶۵ احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور در مناطق آزاد چرا و چطور اجرا می‌شود؟

۱۰

ماموریت ویژه ماده ۶۵

۱۸



مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند از رشد شاخص‌های اقتصادی منطقه می‌گوید

ایجاد ۸۸۰۰ فرصت

شغلی در یک سال

۱۹

بزرگ‌ترین سایت صنعتی کشور شرایطی ویژه برای سرمایه‌گذاری دارد

فرصت‌های ناب اروند

۲۰

گردشگری متفاوت و تماشایی در منطقه آزاد اروند مهیاست

دروازه ورود به بازارها

۲۲

۱۲



مدیرعامل منطقه آزاد قشم از تراز تجاری مثبت این منطقه می‌گوید

قشم، دریچه دیپلماسی اقتصادی کشور

۱۳

روند فعالیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد قشم رو به رشد است

بهشت سرمایه‌گذاران

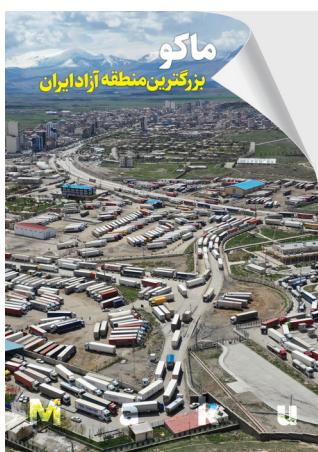
۱۴

تماشاگر جاذبه‌های تاریخی، طبیعی، فرهنگی و مذهبی در قشم باشید

بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس

۱۶

۲۴



مدیرعامل منطقه آزاد ماکو تأکید می‌کند

حرکت قطار توسعه

در سرزمین چهارسو

۲۵

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بزرگ‌ترین منطقه آزاد کشور را بشناسیم

۱۴ گام جهش تولید

۲۶

بزرگ‌ترین منطقه آزاد ایران جاذبه‌های زیادی برای گشت‌و‌گذار و تفریح دارد

ماکو، خفته در تاریخ و

برآمده از طبیعت

۲۸



# آفاق آزاد

## ماهنامه اختصاصی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی

سر دبیر: امیرحسین طهماسبی  
تحریریه:

پروانه بهرام‌نژاد، مریم باقرپور، پریرسا نوری، نیلوفر ذوالفقاری  
فاطمه عسگری نیا، سحر جعفریان، راحله عبدالحسینی، الناز عباسیان  
مدیر فنی: حامد یزدانی  
مدیر هنری: مهدی سلامی

۱۴۲



گفت‌وگو با مدیر عامل منطقه آزاد تجاری چابهار

### چابهار در مسیر جهانی شدن است

۱۴۳

چابهار بزرگ‌ترین بندر اقیانوسی ایران در خارج از تنگه هرمز است

### دروازه ترانزیت شرق ایران

۱۴۴

گردشگری منطقه آزاد چابهار تنها بندر

اقیانوسی کشور

۱۴۶

۳۰



رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل سازمان منطقه آزاد انزلی:

### تعامل و همکاری با بازارهای اوراسیا

۳۱

شمالی‌ترین منطقه آزاد ایران ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری بالایی دارد

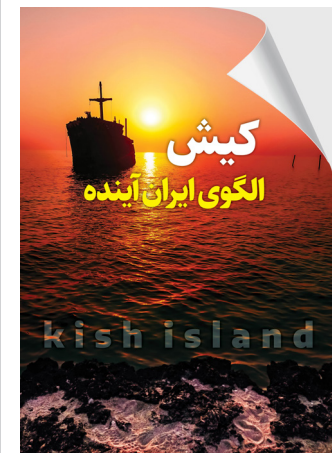
### کریدور فرصت‌ها

۳۲

انزلی یکی از بزرگ‌ترین مراکز آکوتور بسم کشور است گشت و گذار در مرز خشکی و دریا

۳۴

۴۸



تأکید مدیر عامل منطقه آزاد کیش:

### با همکاری بخش خصوصی، کیش به دوران اوج برمی‌گردد!

۴۹

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد کیش متنوع است

### قطب اقتصادی کشور

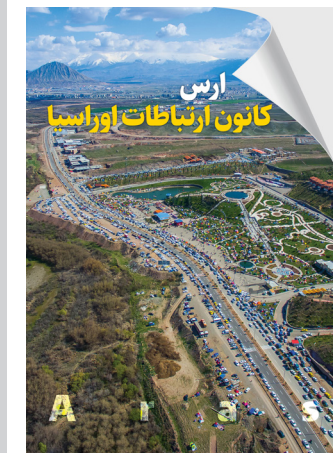
۵۰

لذت تماشای انواع جاذبه‌های گردشگری را یکجا در کیش تجربه کنید

مروارید خلیج فارس

۵۲

۳۶



مدیر عامل منطقه آزاد ارس از فرصت‌های طلایی تجارت در این منطقه می‌گوید

### تحول در ارس به کمک سرمایه‌گذاری بخش خصوصی

۳۷

نگاه آماری به ظرفیت‌های منطقه آزاد شمال غرب کشور

### ارس بیکران فرصت‌ها

۳۸

جاذبه‌های گردشگری منطقه آزاد ارس پرشمار هستند

از ثبت جهانی ژئوپارک

تارو ملی ارس

۴۰

معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری و عضو هیأت مدیره سازمان منطقه آزاد اروند درباره قوانین و محدودیت‌های مناطق آزاد می‌گوید

ورود ۴۰ هزار خودرو از اروند

۵۴

گفت‌وگو با نماینده ویژه رییس جمهور  
و دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی:

# از کیش تا ارس چگونه مناطق آزاد به بهشت سرمایه‌گذاری تبدیل شدند؟

مناطق آزاد و ویژه تجاری در سال اخیر شاهد تحولات چشم‌گیری بودند؛ تحولاتی که از تقویت ارتباط با کشورهای همسایه آغاز و با تسهیل روند سرمایه‌گذاری وارد فاز عملیاتی شد. داستان از آنجا شروع شد که جذب سرمایه‌گذاری به عنوان ضرورت توسعه در مناطق آزاد تبیین و بسته‌های ویژه سرمایه‌گذاری برای تسهیل امور و هدایت سرمایه‌ها تدوین شد؛ بسته‌های سرمایه‌گذاری‌ای که عملاً مسیر اداری را برای سرمایه‌گذاران به حداقل رساندند و پای کشور های همسایه را به مناطق آزاد ایران باز کردند. حجت‌الله عبدالملکی، نماینده ویژه رییس جمهور و دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به تفصیل در مصاحبه‌ای در این خصوص توضیح می‌دهد:



## همکاری با کشورهای همسایه در حوزه

مناطق آزاد در این مقطع زمانی چه دستاوردهایی خواهد داشت؟

در ماه‌های اخیر تیم اقتصادی مناطق آزاد ایران ایجاد منطقه آزاد مشترک با کشورهای دیگر را دنبال می‌کند، اما پیگیر منطقه آزاد مشترک سه‌جانبه نیز هست که کشورهای طرف مذاکره، عراق و سوریه هستند. بی‌شک جهش سرمایه‌گذاری از طریق ایجاد منطقه آزاد سه‌جانبه بین ایران، سوریه و عراق اتفاق می‌افتد و در موضوع اقتصاد بین‌الملل این موضوع را پیگیری می‌کنیم.

اکنون با ۲۱ کشور جهان در حال مذاکره برای ایجاد منطقه آزاد مشترک هستیم. تاکنون با ۵ کشور به مرحله امضای سند رسیده‌ایم که این سند یا در قالب تفاهت‌نامه است یا در متن مصوبات کمیسیون مشترک آورده شده است. با کشورهای عراق و سوریه به منظور ایجاد منطقه آزاد مشترک صحبت کردیم و طرف‌های مذاکره‌کننده موافقت خود را در این زمینه اعلام کردند و منتظر نشست سه‌جانبه هستیم. نقطه‌ای که برای این منظور مدنظر است، جزو آخرین بخش‌هایی است که از دست داعش خلاص شد، اما اکنون امنیت در آن برقرار است و ترانزیت به صورت روان انجام می‌شود. ایجاد منطقه آزاد مشترک به نفع ۳ کشور خواهد بود و دسترسی ایران را به منطقه مدیترانه بسیار آسان می‌کند.

باید توجه داشت که در دولت سیزدهم تراز تجاری مناطق آزاد مثبت شد؛ به شکلی که در سال ۱۴۰۱ مجموع صادرات مناطق آزاد ۷۷۰ میلیون دلار از واردات به این نقاط بیشتر بوده است. مجموع صادرات غیر نفتی مناطق آزاد و ویژه در همین سال حدود ۱۸ میلیارد دلار بوده؛ در حالی که واردات آنها به ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار رسید؛ به این معنا که بیش از ۱۴ میلیارد دلار ارزی برای کشور انجام شده است. هم مناطق آزاد و هم مجموع آن با مناطق ویژه دارای تراز تجاری مثبت است. رقم ۱۸ میلیارد دلار صادرات این مناطق تقریباً معادل یک سوم صادرات غیر نفتی کشور است و این روند افزایشی مبادلات، نمودار صعودی مثبت بودن تراز تجاری را





کیش

ادامه خواهد داد.

پروژه‌هایی که در مرحله اجرایی در مناطق آزاد هستند، نه تنها خروج ارز از کشور را با تامین بازار داخل کاهش داده‌اند، بلکه محصول صادراتی نیز دارند که ارزآوری برای کشور را به همراه دارد؛ بر همین اساس با گذشت زمان و اجرای برنامه‌های پیش‌رو، تراز تجاری مناطق آزاد و ویژه اقتصادی روند صعودی خود را ادامه خواهد داد.

#### ایفا خواهند کرد؟ مناطق آزاد جدید چه نقشی در این حوزه

پیش از این ۷ منطقه آزاد مصوبه داشتند که در دولت سیزدهم اساسنامه آنها به تایید شورای نگهبان رسید و از این تعداد در ۲ منطقه مدیرعامل و اعضای هیات‌مدیره آن نیز تعیین شدند و فعالیت خود را آغاز کردند و ۵ منطقه دیگر طی ۲ ماه آینده به چرخه فعال کشور اضافه خواهند شد. تصویب ایجاد ۳ منطقه آزاد دیگر شامل سرخس، دوقارون و مازندران در مجلس شورای اسلامی در تابستان امسال اتفاق افتاد. فرآیند تصویب اساسنامه این ۳ منطقه در شورای نگهبان در حال پیگیری است که با توجه به ایجاد ۷ منطقه در سال گذشته، پیش‌بینی می‌کنیم این نقاط جدید به سرعت مصوبه‌شان ابلاغ می‌شود. این ۱۰ منطقه آزاد ذاتا تجاری هستند و برخلاف نقاط اولیه که امکان واردات مسافری وجود داشت، وسعت زیادی داشتند و جمعیت قابل توجهی در آنجا زندگی می‌کردند، این محدوده‌های جدید وسعت کمتری را از نظر جغرافیایی در اختیار دارند، عاری از سکنه هستند و به غیر از مواد اولیه و تجهیزات هیچ مصرف‌و‌ار دانی نخواهند داشت. مناطق آزاد جدید از ابتدای فعالیت تراز تجاری مثبت خواهند داشت و در دوره پایانی دولت سیزدهم ۱۰ بستر صادراتی در اقتصاد خواهیم داشت.

در مناطق جدید واردات مصرفی صورت نمی‌گیرد؛ از یک سو واردات برای تولید و صادرات انجام خواهد شد و از سوی دیگر واردات مسافری بر اساس قانون ایجاد این نقاط، ممنوع خواهد بود.

#### چه نوآوری‌هایی در حوزه ایجاد مناطق آزاد جدید صورت گرفته است؟

نسل جدیدی از مناطق آزاد در جهان در حال شکل‌گیری است. ایران از کشورهای پیشرو در این زمینه است که مناطق آزاد مشترک نامگذاری شده‌اند و بر اساس همکاری بین‌المللی شکل می‌گیرند و مدل‌های مختلف دارند که مطابق قوانین حاکم بیش از ۵۰ نوع نقاط مشترک وجود دارد.

ایران از کشورهایی است که مدلی برای مناطق آزاد مشترک طراحی کرده است. همکاری با افغانستان، پاکستان، قطر، امارات متحده عربی، عراق، سوریه، ترکیه، ترکمنستان، ارمنستان، قرقیزستان، ازبکستان، روسیه و کشورهای دورتر مانند چین در دستور کار قرار دارد و پیگیر ایجاد شبکه مناطق آزاد هستیم تا همکاری و فعالیت شبکه‌ای با کشورهای دوست و همسایه در منطقه شکل بگیرد.

با مقامات ارشد بسیاری از کشورهای نام برده، جلسات و گفت‌وگو‌هایی داشتیم و سرمایه‌گذاران در این زمینه اقداماتی انجام داده‌اند تا در صورتی که مطابق برنامه موفق پیش برویم بتوانیم در فضای تعاملات بین‌المللی مبتنی بر دیپلماسی اقتصاد مقاومتی که به نوعی پارادایم عملی محسوب می‌شود، به اهداف دست‌یابیم. محور قرار گرفتن جمهوری اسلامی در این طرح از برنامه‌های دولت سیزدهم است. مناطق آزاد مشترک به صورت شبکه‌ای در جهان معدود است؛ به عنوان مثال مذاکرات در این زمینه با روسیه با هدف دسترسی به آب‌های آزاد از نقطه انزلی و چابهار در حال پیگیری است که دسترسی کالاهای این کشور به اقیانوس هند و بالعکس را تسریع می‌کند. در این میان شبکه‌ای از همکاری‌های مختلف در حوزه گمرکی، آزمایشگاهی، ترانزیت و انباری در حال شکل‌گیری است تا بتواند خط تجاری را تکمیل کند.

روس‌ها اقدامات لازم در این زمینه را آغاز کرده‌اند تا شبکه این فرآیند تکمیل شود. از سوی دیگر به دنبال تکمیل شبکه با کشورهای حاشیه جنوبی دریای عمان و خلیج فارس هستیم که بر همین اساس مذاکرات خوبی با عمان شکل گرفته است و تفاهمنامه‌ای را برای اتصال مناطق آزاد ایران به نقاط این

کشور امضا کرده‌ایم. همچنین یمن و امارات متحده عربی دارای محدوده‌هایی برای تکمیل این شبکه هستند.

از مناطق مرزی مشترک می‌توان برای حضور در اقتصاد یمن در جریان بازسازی استفاده کرد؛ زیرا این کشور به‌زودی وارد فرآیند بازسازی خواهد شد و پیمانکاران و تولیدکنندگان ایرانی می‌توانند در این خصوص نقش آفرینی بسیاری داشته باشند. این برنامه‌ریزی‌ها و مذاکرات زمان‌بر است، اما زیرساخت پایدار بلندمدت برای توسعه همکاری بین کشورهای ایجاد می‌کند؛ زیرا ایجاد زیرساخت در تعامل اقتصادی بین کشورها به پایداری روابط کمک می‌کند و در صورتی که مناطق مشترک تشکیلی و قوانینی بر آن حاکم شود، جغرافیایی فراسرزمینی شکل می‌گیرد و سرنوشت‌ها به یکدیگر گره می‌خورد.

کشورها مناطق آزاد را خارج از محدوده قوانین سرزمینی ایجاد می‌کنند. این محدوده‌ها شبیه حلقه‌هایی هستند که اگر به مناطق آزاد کشورهای دیگر متصل شوند، می‌توانند مناطق آفتاب بین‌المللی را شکل دهند که نه فقط به توسعه روابط اقتصادی کمک می‌کند، بلکه امنیت در منطقه را نیز به دنبال دارد. این روند از دیدگاه سیاسی و امنیتی روزنه‌های حضور بیگانگان در کشورهای فرامنطقه‌ای را محدودتر می‌کند؛ بر همین اساس پیش‌بینی می‌شود آمریکایی‌ها و غربی‌ها با قصد اختلال‌گری در این بخش ورود کنند، اما دیپلماسی فعال اقتصادی ایران اهداف را پیش برده است و در سال‌های آینده موفقیت‌های بسیاری را به همراه خواهد داشت. الگوی مناطق آزاد مشترک، طرح بسیار غنی و قوی است که در توسعه اقتصادی کشور تاثیرگذار خواهد بود.

#### در راستای جذب سرمایه‌های مردمی به مناطق آزاد چه اقداماتی انجام شده است؟

امروز ما به دنبال جهانی‌سازی مناطق آزاد در ایران هستیم؛ زیرا این نقاط ذاتا بین‌المللی هستند و ۶ ماوریت دارند که ۴ شاخص آن جهانی محسوب می‌شود که برای دستیابی به این بخش باید نیازهای آن را فراهم کنیم. یکی از نیازها برای جهانی کردن مناطق آزاد، تکمیل ابزارهای مالی بین‌المللی



مانند بورس بین الملل، بیمه و بانک آف شور است. برای بانک فعالیت‌ها آغاز و مصوبه آن از بانک مرکزی دریافت شده است. در بورس بین الملل نیز موافقت‌ها دریافت شده و ترکیب سهامداری در مرحله نهایی شدن است. مذاکراتی با مدیرعامل سازمان بورس انجام شده و میز مشترکی شکل گرفته تا پروژه‌های سرمایه‌گذاری این نقاط به صورت صندوق یا شرکت پروژه در بازار سرمایه عرضه شوند؛ زیرا بسته‌های پیش‌بینی شده قابلیت این را دارند که با ارقام بیش از ۱۰۰ میلیارد تومان در دسترس مردم قرار بگیرند.

عرضه بسته‌های سرمایه‌گذاری در بورس به متقاضیان حضور در پروژه‌های مناطق آزاد به عنوان یک گزینه ارائه می‌شود تا در صورت نیاز طرحی انتخاب شود که تا ۳۰ درصد سرمایه‌گذاری مستقیم باشد و باقی از سوی بورس تامین شود. دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد در این بخش به عنوان حامی و هدایتگر حضور دارد. دبیرخانه در این زمینه وظیفه تصدی‌گری ندارد، بلکه نهاد حاکمیتی هستتیم و قانونا در این زمینه منع‌هایی داریم و این فعالیت‌ها باید از سوی بخش خصوصی انجام شود. عرضه پروژه‌ها در بورس گزینه مهمی برای سرمایه‌گذاران است. در بسته‌های سرمایه‌گذاری طرح‌هایی از ۳ میلیارد تومان تا ۲ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است که تمام آنها می‌توانند وارد بازار سرمایه شوند و دبیرخانه نیز آمادگی حمایت در این زمینه را دارد. مناطق آزاد به دنبال ترغیب سرمایه‌گذارانی هستند تا بخشی از پروژه‌ها را به بورس عرضه کنند و علاقه‌مند به جذب سرمایه‌های مردمی در این نقاط هستتیم که با پروژه‌های بزرگ این امکان فراهم می‌شود. با ورود پروژه‌های مناطق آزاد به بورس، امکان جذب سرمایه‌های خرد نیز وجود دارد. مذاکراتی با بانک مرکزی انجام شده تا پروژه‌های قابل عرضه در بورس نیز تضمین و پشتیبانی شوند؛ البته در ابتدای مسیر قرار داریم. زیرساخت‌ها برای انجام این کار فراهم شده، اما هنوز پروژه‌های با این روش فعالیت خود را آغاز نکرده که امیدواریم در سال ۱۴۰۳ تعدادی پروژه به این صورت اجرایی شود.

❖ **بانکا به چه ظرفیت‌ها و فرصت‌هایی قصد جذب حداکثری سرمایه به مناطق آزاد را دارد؟**

مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ایران، بهشت سرمایه‌گذاری هستند که ۵ خصوصیت در این مناطق وجود دارد که در جهان داشتن همه موارد در یک کشور نادر است. نخست، پایین بودن هزینه تولید شامل نیروی کار، مواد اولیه، زمین، انرژی و دسترسی به تکنولوژی به نسبت جهانی مزیت مهمی را در ایران ایجاد کرده که در مناطق آزاد به‌طور ویژه برای

سرمایه‌گذار به‌صرفه محسوب می‌شود. از دیگر مزایای مناطق آزاد، زیرساخت‌های مناسب است که در تاریخ سی‌ساله فعالیت این محدوده‌ها به جز اعتبارات عمومی کشور مربوط به این بخش در مناطق آزاد هزینه بیشتری صرف فراهم کردن زیرساخت‌ها شده است.

هزار بسته سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به ارزش ۹۰۰ هزار میلیارد تومان معادل ۲۰ میلیارد یورو تدوین و در ۱۰ رویداد به سرمایه‌گذاران معرفی شده است. امروز ۶۵ درصد بودجه سالانه مناطق آزاد برای توسعه زیرساخت‌ها صرف شده و باقی مربوط به هزینه‌های جاری بوده است؛ بر همین اساس زیرساخت‌های مناسبی شامل شبکه جاده‌ای، بنادر، فرودگاهی، سوخت‌رسانی، آب و برق و انرژی در این محدوده‌ها وجود دارد. سومین شاخص مهم در توجه به مناطق آزاد ایران، دسترسی مناسب به بازارهای جهان است؛ زیرا نقاط استقرار این مناطق رسیدن به بازارهای داخلی و خارجی را تسهیل کرده؛ به عنوان مثال برخی مناطق مانند چابهار به تمام بازارهای جهانی دسترسی دارند که این موضوع برای سرمایه‌گذاران اهمیت ویژه‌ای دارد.

سهولت کسب و کار از دیگر مزایای مناطق آزاد در ایران است. مشخصاً به دلیل قوانین سهل‌تر در نظر گرفته شده و وحدت فرماندهی اقتصادی برای مناطق آزاد، روند ساده‌تری برای مشاغل و روندهای اداری وجود دارد؛ زیرا مطابق قوانین بالاترین مقام دولتی در مناطق مدیرعامل است. در این نقاط تا ۲۰ سال معافیت مالیاتی و معافیت گمرکی ابدی برای مواد اولیه و تجهیزات در نظر گرفته شده است که به جز عوارض مواصلاتی محدودی که فعالان اقتصادی برای حمل و واردات پرداخت می‌کنند، شامل حقوق گمرکی دیگری نمی‌شود. مجموع این ۵ خصوصیت در یک نقطه از جهان نادر است. ممکن است در یک منطقه آزاد در دنیا سهولت کسب و کار بیشتر از ایران باشد، اما در شاخصه‌های دیگر دچار کمبود باشد؛ به همین دلیل این ۵ خصوصیت در کنار هم ایران را به بهشت سرمایه‌گذاری تبدیل کرده است.

❖ **بسته‌های سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد**

**شامل چه ویژگی‌هایی هستند؟**

یک بسته سرمایه‌گذاری شامل ۳ جزء می‌شود؛ نخست، مطالعات امکان‌سنجی اقتصادی اولیه که برای هر پروژه آماده شده که نشان‌دهنده میزان هزینه‌ها، درآمد، سودآوری و سرمایه‌گذاری است تا سرمایه‌گذار از نتیجه عملکرد خود پیش از آغاز، اطلاع داشته باشد. بخش دوم بسته‌های سرمایه‌گذاری

در مناطق آزاد است شامل تامین زیرساخت‌های هر پروژه از قبیل زمین، آب، برق، گاز، دسترسی‌ها و هر آنچه برای پروژه نیاز است.

بخش سوم مجوز سرمایه‌گذاری است. برای این مرحله در بسته‌های سرمایه‌گذاری مجوز بی‌نام صادر شده که روی وبسایت مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و سامانه‌های هر نقطه بارگذاری شده است. از تعداد کل بسته‌های آماده‌سازی شده، ۲۰۰ پروژه سرمایه‌گذار پیدا کرده است. هزار و ۸۰۰ تقاضای سرمایه‌گذاری دیگر به مناطق آزاد ارائه شده است؛ زیرا بسته‌های مطرح شده مانند یک نمونه برای جذب فعالان اقتصادی عمل کرده است و در صورتی که افراد طرحی برای انجام داشتند، توانستند با ارائه آن به مجوزهای لازم دست پیدا کنند. محدودیتی برای انتخاب فضای سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد وجود ندارد و تا پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ ۲ هزار و ۲۴۰ تقاضا برای سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی به ارزش ۷۴۰ همت و ۲،۲ میلیارد یورو داشته‌ایم.

بخشی از این طرح‌ها در مرحله مطالعات تکمیلی هستند و برخی دیگر به تایید مسئولان مربوطه رسیده‌اند و ۲۷۰ میلیارد تومان از میزان کل سرمایه‌گذاری مطرح شده، به تایید رسیده است. بخشی از پروژه‌ها در پروسه صدور مجوز مربوط به دستگاه‌های دیگر مانند محیط‌زیست، سازمان غذا و دارو و استانداردهای دیگر در حال تکمیل اطلاعات و ارائه مدارک و مستندات هستند؛ زیرا مناطق آزاد در ارزیابی سرمایه‌گذار به تمکن مالی توجه ویژه‌ای نشان می‌دهند و باید بتوانند این موضوع را اثبات کنند؛ زیرا نباید زمینی به شخصی واگذار شود که توان ساخت ندارد و تأمدها به صورت برهوت، ساختمان نیمه‌کاره و رها شده باقی بماند.

بسیج عمومی در مناطق آزاد ایجاد شده است تمرکز اصلی بر تایید تقاضاهای سرمایه‌گذاری باشد تا به قرارداد منتهی شود و بر همین اساس می‌توان پیش‌بینی کرد تا سال ۱۴۰۴ پروژه‌های سرمایه‌گذاری به بهره‌برداری برسند و مردم می‌توانند از نتایج آن بهره‌مند شوند. تاکنون بیش از ۱۰ درصد از ظرفیت سرمایه‌گذاری مناطق آزاد استفاده نشده است. تسهیل شرایط سرمایه‌گذاری به‌تازگی آغاز شده و فرصت‌های طلایی در اختیار سرمایه‌گذاران قرار گرفته است تا مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به مقصد افرادی تبدیل شود که مایل به خروج سرمایه خود از سرزمین اصلی هستند.

بر اساس آمار، سالانه ۸ میلیارد یورو سرمایه از کشور خارج می‌شود. این افراد می‌توانند هم از بسته‌های ارائه شده استفاده



## رشد ۴ برابری سرمایه گذاری در مناطق ۷ گانه

مناطق آزاد سال گذشته، روزهای خوشی را پشت سر گذاشت. دبیر شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی در این باره می‌گوید: «در اجرای بند ۱۱ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مبنی بر «توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج» و در راستای نامگذاری سال ۱۴۰۲ با عنوان «رشد تولید و مهار تورم»، برنامه «جهش سرمایه‌گذاری» در مناطق آزاد هفت‌گانه طی سال گذشته به اجرا درآمد که در نتیجه آن، تقاضا برای سرمایه‌گذاری در این مناطق به بیش از ۴ برابر افزایش یافت.»

حجت‌الله عبدالملکی، نماینده ویژه رییس‌جمهور با اشاره به اینکه شاخص‌های سرمایه‌گذاری مناطق آزاد هفت‌گانه نسبت به سال قبل، شاهد رشد جهشی بوده می‌گوید: این شاخص‌ها شامل رشد بیش از ۳ برابر برای طرح‌های سرمایه‌گذاری عقد قرارداد از ۱۱۲ به ۳۶۳ همت، رشد بیش از ۵٫۷ برابر برای طرح‌های سرمایه‌گذاری که احداث آنها آغاز شده از ۲۱ به ۱۵۷ همت، رشد بیش از ۲٫۵ برابر برای طرح‌های بهره‌برداري رسیده از ۳۳ به ۹۲ همت و رشد بیش از ۳ برابر برای سرمایه‌گذاری تحقق‌یافته از ۴۳ به ۱۳۱ همت می‌شود.

به گفته دبیر شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی، رشد شاخص‌های سرمایه‌گذاری در نتیجه ۲ برنامه بوده است. در این باره توضیحات بیشتری می‌دهد. نخستین برنامه تعریف بسته‌های سرمایه‌گذاری بود. یعنی یک هزار بسته سرمایه‌گذاری شامل مطالعات امکان‌سنجی اولیه، تأمین زمین و زیرساخت‌های لازم، مجوزهای بی‌نام به ارزش ۹۰۰ همت طراحی و از طریق رسانه‌ها و رویدادهای ۱۲ گانه داخلی و خارجی به اطلاع سرمایه‌گذاران رسید. همچنین بهبود فضای کسب و کار در برنامه دوم قرار گرفت. در واقع به منظور تسهیل سرمایه‌گذاری، تولید و صادرات، مرحله اول طرح «مقررات زدایی و اصلاح فرآیندها» در مناطق آزاد هفت‌گانه به اجرا درآمد. پیرو آن هم با محاسبه شاخص سهولت کسب و کار (Doing Business) در مناطق با الگوی متعارف بانک جهانی، همه مناطق آزاد در دسته مناطق دارای فضای کسب و کار راحت (Easy) قرار گرفتند.

«عبدالملکی» به برنامه‌های آینده هم اشاره‌ای دارد و می‌گوید: هدف بعدی در دو سال آتی، ارتقاء مناطق به بالاترین رده‌بندی سهولت کسب و کار جهان (خیلی راحت - Very Easy) است. برنامه این مناطق به عنوان یکی از بهترین بسترهای تحقق پیشرفت اقتصادی کشور ادامه پر قدرت برنامه جهش در سرمایه‌گذاری بوده و آغاز برنامه جهش در صادرات در سال ۱۴۰۳ است.



منطقه آزاد تجاری چهارم

آماده‌سازی و به مجلس ارسال شود که امیدواریم در طول همین سال‌ها قانون کامل و جامع را مصوب کنیم تا با انجام آن مناطق آزاد به کارکرد اصلی خود بازگردند.

یکی از سوالاتی که همیشه مطرح می‌شود مقایسه عملکرد مناطق آزاد ایران با کشورهای دیگر از جمله چین است؛ در حالی که این کشور جهش اقتصادی خود را با ۴ محدودده آغاز کرد. با وجود آثار مثبت و قابل ملاحظه این بخش بر اقتصاد کشور اما اثر انفجاری و انقلابی در حوزه اقتصاد نداشته که ۲۷٪ عالت در این زمینه در نظر گرفته می‌شود؛ نخست بی‌ثباتی قوانین؛ به این معنا که قانون چگونگی اداره مناطق آزاد در سال ۷۲ به تصویب رسیده، اما طی دهه‌ها به طور مرتب مخدوش شده است که این بی‌ثباتی موجب شد تا سرمایه‌گذار و فعال اقتصادی با اطمینان در این حوزه حضور پیدا کند. از سوی دیگر بی‌ثباتی مدیریتی موجب شد تا میزان جابه‌جایی‌ها و تناوب تغییر مدیریتی در مناطق آزاد زیاد باشد، اما در دولت سیزدهم به دنبال تغییر این نکات هستیم و قانونی تنظیم شده که در صورت تصویب در مجلس شورای اسلامی، هر دو مشکل رفع خواهد شد.

### در راستای تسهیل و توسعه کسب و کار در

#### مناطق آزاد چه اقداماتی انجام شد؟

ایده راه‌اندازی اورژانس کسب و کار در جریان سفرهای پیاپی و صحبت‌های من با سرمایه‌گذاران و همکاران خودم به وجود آمد و متوجه شدم که اگر من در تهران نشسته بودم و با این افراد رو در رو نمی‌شدم، چه بسا هرگز متوجه بروز چنین مشکلاتی برای سرمایه‌گذاران نمی‌شدم؛ آن هم مشکلاتی که بعضی از آنها به سهولت قابل حل هستند. ما گفتیم بستری ایجاد کنیم برای اینکه سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی مناطق بتوانند با گرفتن یک شماره ۵ رقمی به سرعت مشکلاتشان را به ما اطلاع بدهند و امکان رسیدگی سریع فراهم شود. بعضی مشکلات، نیازمند مصوبات دولت و قانونگذاری است ولی اغلب به سرعت قابل حل است. اورژانس کسب و کار، چند ماه قبل کار خودش را با شماره ۷۹۹۳۶ (ب پیش شماره تهران) شروع کرد و تاکنون صدها تماس داشته‌ایم. این تماس‌ها به سرعت به آن مرجعی که باید مسئله را حل کند (که با مدیریت منطقه یا معاونت‌های مربوط در دبیرخانه هستند) ارجاع می‌شوند و هم‌زمان، این مسائل و مشکلات، برای اینکه به صورت پایدار حل شوند، شناسایی، احصا و برنامه‌ریزی می‌شوند.

کنند و هم زمینه قانونی برای ارائه پروژه فراهم شده است تا به سودآوری برسند و دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی نیز قدم به قدم برای بهره‌برداری بهتر و بیشتر سرمایه‌گذاران همراهی خواهد داشت. با توجه به استقبال از سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، انتظار می‌رود شاهد اثرگذاری ملموس در سطح اقتصاد ملی باشیم.

### واردات خودرو در حوزه مناطق آزاد به

#### چه شکل است و چه میزان خودرو به این مناطق وارد شده است؟

از سال ۹۷ محدودیت‌هایی در دولت گذشته اعمال شد و واردات بسیاری از کالاها از جمله خودرو به این محدوده‌ها ممنوع شد؛ بنابراین اکنون با ناوگان نسبتاً فرسوده‌ای در مناطق آزاد مواجه هستیم؛ بر همین اساس از ابتدای دولت سیزدهم آزادسازی ورود خودروها مورد پیگیری قرار گرفت. در حال حاضر حدود ۱۵۰ هزار دستگاه خودروی سواری در مناطق آزاد فعال است. مصوباتی صادر شده که یکی از آنها مجوز واردات پلاک منطقه آزاد به سرزمین اصلی است که با ابلاغ آن سازوکارهای قانونی فراهم شد که متقاضیان با پرداخت عوارض بتوانند خودروهای خود را به سرزمین اصلی وارد کنند. در ۲۳ دی ماه مصوبه‌ای در هیات وزیران مورد تایید قرار گرفت که بر اساس آن اجازه ورود خودرو به مناطق آزاد و سرزمین اصلی داده شده است. در این ابلاغیه ذکر شده تا سقف ۴۰ هزار دلار خودروهای برقی و هیبریدی اجازه واردات دارند، اما برای خودروهای احتراقی محدودیت بیشتری در نظر گرفته شده است. محدودیت در واردات خودروی نو به مناطق آزاد بر این اساس است که به‌ازای هر یک خودروی بنزین سوز که به سرزمین اصلی منتقل می‌شود، برای یک خودرو امکان ورود به مناطق آزاد تا سقف ۲۰ هزار دلار فراهم شود.

معتقدیم بر اساس منطق و تئوری مناطق آزاد، واردات و صادرات از مبادی و به مقصد مناطق آزاد باید بدون ممنوعیت و محدودیت انجام شود و به دنبال اجرای کامل علت ایجاد مناطق آزاد هستیم؛ زیرا رویکرد دولت نیز همین موضوع است، اما رسیدن به این مصوبه کمی زمان بر است؛ زیرا برای بخشی از این مصوبات نیاز به قانون دیده می‌شود. با این حال پیش‌نویس یک لایحه جامع مبتنی بر نظریه مناطق آزاد آماده است و در این زمینه گفت‌وگوهایی با معاونت حقوقی ریاست جمهوری انجام شده است. مذاکرات شکل گرفته تا لایحه‌ای که مناسب ارائه به دولت باشد،

معاون اقتصادی شورای عالی مناطق آزاد:

# فرصت‌های سرمایه‌گذاری متعددی فراهم است

مناطق آزاد در بهبود استاندارد زندگی مردم، کمک به اقتصاد کشور و تسریع در فرایندهای صنعتی شدن چه نقشی ایفا می‌کنند؟

**نیلوفر ذوالفقاری** | ظرفیت ویژه مناطق آزاد در اشتغالزایی و تولید، باعث شده تا مدیران این مناطق برنامه‌های مستمر و ویژه‌ای را برای توسعه کسب و کارها و جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در مناطق آزاد در نظر بگیرند. محمد صفری، معاون اقتصادی شورای عالی مناطق آزاد امیدوار است با وجود تحریم‌های ظالمانه، مناطق در این حوزه، در آینده نه‌چندان دور از توفیق قابل توجهی برخوردار باشند. با او درباره شاخص‌های کسب و کار در مناطق آزاد و چشم‌انداز اشتغال‌زایی و تولید در این مناطق گفت‌وگو کردیم.

## سیاست‌های تشویقی

برای جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در مناطق آزاد، سیاست‌های تشویقی متعددی در نظر گرفته شده است. صفری در این باره بیشتر توضیح می‌دهد و می‌گوید: این مناطق با ارائه تسهیلات قانونی، مشوق و مزایای ویژه خود، پذیرای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی هستند که از جمله مزایای تشویقی و معافیت‌های قانونی آن می‌توان به موارد زیر اشاره کرد؛ مزایای مالی و مالیاتی: مناطق آزاد معمولاً دارای مزایای مالیاتی و تسهیلات مالی برای کسب و کارها هستند. این امکانات می‌توانند هزینه‌های کسب و کارها را کاهش دهند و سرمایه‌گذاری را تشویق کنند. از جمله می‌توان به معافیت ثبت سفارش در صدی از مواد اولیه خارجی به کار رفته در محصولات تولیدی و معافیت در صدی از حقوق گمرکی مواد اولیه خارجی به کار رفته در کالای تولیدی در منطقه، جهت ورود به سرزمین اصلی اشاره کرد.

## تسهیل در تجارت و سرمایه‌گذاری‌ها

یکی دیگر از مولفه‌های مشوق، تسهیل در تجارت و صادرات است. معاون اقتصادی شورای عالی مناطق آزاد می‌گوید: مناطق آزاد اغلب در نقاط استراتژیک و در مرز قرار دارند که ضمن برخورداری تسهیلات برای صادرات و واردات، به کسب و کارها کمک می‌کنند تا از بازارهای بین‌المللی بهتر بهره‌مند شوند؛ همچنین تسهیلات برای سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی هم یکی دیگر از مشوق‌هاست. به طوری که این مناطق معمولاً با ارائه تسهیلات، واگذاری زمین، فرایندهای ساده و کوتاه برای سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی و حمایت از آنها می‌توانند به جذب سرمایه‌گذاری‌های بیشتر و فناوری‌های پیشرفته کمک کنند.

## تأمین زیرساخت‌ها

یکی دیگر از سیاست‌های تشویقی در نظر گرفته شده، سادگی در فرایندهای بوروکراتیک و تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز است. صفری در این باره بیشتر توضیح می‌دهد: کاهش مراحل بوروکراتیک و ساده‌سازی فرایندهای مرتبط با شروع کسب و کارها در این مناطق، امکان راه‌اندازی کسب و کارهای جدید را سهیل‌تر می‌کند. همچنین مناطق آزاد معمولاً زیرساخت‌های مناسبی را که شامل جاده‌ها، بنادر، فرودگاه‌ها و ارتباطات است فراهم می‌کنند که این موضوع می‌تواند به توسعه کسب و کارها کمک کند.

## بسته‌های سرمایه‌گذاری

به طور کلی امکان سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد در تمام حوزه‌های صنعتی، گردشگری، خدماتی و تجاری فراهم است. معاون اقتصادی شورای عالی مناطق آزاد در این باره می‌گوید: در همین راستا از ابتدای سال گذشته ۱۰۰ بسته سرمایه‌گذاری شامل طرح‌های صنعتی و غیرصنعتی در تمام حوزه‌ها تهیه شده که ۷۴۱ درصد به ارزش ۴۵۱ هزار میلیارد تومان سهم مناطق آزاد است. تهیه و تدوین این بسته‌ها بدین ترتیب است که ایده تعیین پروژه‌های اولویت‌دار طبق اسناد بالادستی در مناطق، مطالعات پیش امکان‌سنجی انجام می‌شود و بر این اساس، تخصیص زمین و مجوزهای ضروری برای آن صورت می‌پذیرد. همین فرایند توانسته به سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی کمک کند تا به دور از بوروکراسی‌های اداری در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی حضور یابند.



دریایی، تولیدات مبتنی بر اقتصاد دریا محور  
**ارس**  
 گلخانه‌های کشاورزی، صنایع سلولزی، صنعت حمل و نقل و ترانزیت کالا، فعالیت‌های گردشگری، تفریحی و ورزشی، تسهیلات بهداشتی و درمانی فوق تخصصی، تجارت و خدمات تجاری صنایع مونتاژ و تولید خودرو،

صنایع فولاد، تجارت و خدمات تجاری، صنایع بیوتکنولوژی و منابع دریایی، صنعت گردشگری، صنایع شیلاتی و صید صنعتی  
**چابهار**  
 صنایع پتروشیمی، صنایع فولاد، محور ترانزیتی کشورهای آسیای میانه و افغانستان، خوشه صنایع غذایی، گردشگری طبیعی و ورزش‌های

**کیش**  
 صنعت گردشگری، خدمات پشتیبانی نفت خلیج فارس، امور بانکداری و خدمات مالی، صنایع الکترونیکی، تجارت و بازرگانی بین‌المللی، صنایع آرایشی - بهداشتی، صنایع پزشکی و دارویی  
**قشم**  
 صنایع انرژی بر، پارک انرژی و صنایع پتروشیمی،

**بیشترین کسب و کارهای فعال در مناطق آزاد چه هستند؟**  
 با توجه به تنوع اقلیم و پراکندگی‌های مناطق، می‌توان محورهای اصلی کسب و کار در مناطق را چنین دسته بندی کرد:



## شاخص‌های تأثیر گذار بر وضعیت کسب و کار

عوامل متعددی بر کسب و کارهای موجود در مناطق اثر گذار هستند که صفری در این باره می‌گوید: از میان شاخص‌های اثر گذار، می‌توان از دسترسی به زیرساخت‌ها اعم از انرژی، دسترسی به مسیرهای مواصلاتی از قبیل جاده، خط ریلی، فرودگاه و بندر، در دسترس بودن منابع مالی، زمین مناسب برای انجام عملیات تولیدی و صنعتی نام برد. علاوه بر این‌ها، می‌توان به ۵ معیار شاخص سهولت کسب و کار که فعالیت‌های مناطق آزاد را پوشش می‌دهد، اشاره کرد که این معیارها جهانی بوده و از سال ۲۰۰۴ تا سال ۲۰۲۰ توسط بانک جهانی در ۱۹۲ کشور جهان نیز احصاء و رتبه‌بندی شده است. از مهم‌ترین این شاخص‌ها می‌توان به ۵ مورد زیر اشاره کرد:

۱. شروع کسب و کار: مراحل، زمان، هزینه و حداقل سرمایه پرداخت شده مورد نیاز برای فعالیت رسمی یک شرکت داخلی کوچک یا متوسط
  ۲. اخذ انشعاب برق: مراحل، زمان و هزینه اتصال به شبکه برق، قابلیت اطمینان تأمین برق و شفافیت تعرفه‌ها
  ۳. مجوزهای ساخت و ساز: ثبت مراحل، زمان و هزینه مورد نیاز برای یک کسب و کار داخلی کوچک یا متوسط به منظور اخذ مجوزهای لازم برای احداث ساختمان (سوله، انبار و...) و اتصال آن به شبکه آب و فاضلاب و ارزیابی مکانیزم‌های کنترل کیفیت و ایمنی
  ۴. واگذاری اراضی مراحل، زمان و هزینه مورد نیاز برای واگذاری اراضی به یک شرکت و ارزیابی کیفیت مدیریت اراضی منطقه
  ۵. تجارت بین‌المللی مراحل، زمان و هزینه مربوط به صادرات و واردات کالا
- توضیح اینکه بر اساس بررسی‌های صورت گرفته، تمامی مناطق آزاد هفت گانه در شاخص‌های فوق الذکر از ارقام مربوط به سطح ملی بالاتر بوده است.

## پیشرفت اقتصادی کشور با توسعه سرمایه گذاری

توسعه سرمایه گذاری قطعاً منجر به جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی، ایجاد اشتغال، ارتقای صادرات، افزایش عایدات ناشی از سرمایه گذاری‌های خارجی و ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب برای نیروی کار بومی خواهد شد. معاون اقتصادی شورای عالی مناطق آزاد با تأکید بر این موضوع می‌افزاید: بدیهی است که برآورده شدن موارد یادشده، تأثیرات مثبتی بر اقتصاد کشور بر جای می‌گذارد و سبب بهبود استاندارد زندگی مردم در این مناطق و کمک به اقتصاد کشور و تسریع در فرایندهای صنعتی شدن می‌شود.

## ارزیابی فعالیت‌ها

با توجه به رویکرد اخیر دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی مبنی بر ایجاد ستاد جهش سرمایه گذاری و تأکید بر جذب سرمایه گذاری، تقاضای قابل توجهی برای سرمایه گذاری در مناطق آزاد شکل گرفته است. صفری می‌گوید: بدیهی است بخشی از این تقاضا در کوتاه مدت جذب می‌شود اما بخش عمده آن در میان مدت و بلندمدت منجر به عقد قرارداد و احداث طرح‌های صنعتی و تولیدی خواهد شد؛ لذا انتظار می‌رود طی ۲ سال آینده با انبوهی از قراردادهای منعقد شده ناشی از تقاضاهای سرمایه گذاری در مناطق آزاد مواجه باشیم.

## مهم‌ترین چالش‌های پیش رو

عدم سازگاری ملی و اجماع در خصوص فلسفه، کارکرد و وظایف مناطق آزاد، عدم استمرار پایبندی دولت و مجلس به روح قانون و فلسفه ایجاد مناطق، برتری رویکرد سیاسی، اجتماعی و حمایتی مناطق بر رویکرد فنی و اقتصادی در فرایندهای ایجاد و مدیریت پیرامونی، بهره‌برداری از مناطق به عنوان ابزار محرومیت زدایی و عدم تأمین زیرساخت‌های ضروری در بدو تاسیس، از جمله چالش‌هایی است که می‌توان در این خصوص به آنها اشاره کرد.

## توسعه سرمایه گذاری در مناطق آزاد

معاون اقتصادی شورای عالی مناطق آزاد تأکید می‌کند که به طور کلی مناطق آزاد، تأثیرات مثبتی بر بهبود استاندارد زندگی مردم محلی دارند. با توجه به اینکه مناطق آزاد در مناطق مرزی واقع شده‌اند، هر منطقه در وهله اول و در زمان ایجاد و تاسیس، با مشکل جذب نیرو مواجه است، اما به مرور زمان و با آموزش‌هایی که در واحدهای تولیدی و صنعتی به نیروهای بومی ارائه می‌شود، رفته رفته توانمندی‌های لازم در این منابع انسانی ایجاد می‌شود و سطح مهارت‌ها در برخی موارد به قدری ارتقا می‌یابد که بعضاً شاهد راه‌اندازی کسب و کار و کارآفرینی‌های مبتنی بر ایده‌های خلاق توسط همین نیروهای بومی در مناطق هستیم.



## ظرفیت ویژه مناطق آزاد در اشتغال زایی و تولید

بخش قابل توجهی از کسب و کارهای مستقر در مناطق از نوع صنایع کوچک و متوسط (SMEs) است که توجه به این کسب و کارها می‌تواند به طور قابل توجهی به رشد و توسعه اقتصادی و اشتغال کمک کند. سازمان‌های مناطق از طریق راهبردهای حمایتی زیر، این فرصت را برای کسب و تقویت این کسب و کارها ایجاد می‌کنند:

۱ تسهیلات مالی و مالیاتی: ارائه تسهیلات مالی مانند وام‌ها، تسهیلات مالیاتی، معافیت از گمرکات و مالیات برای کسب و کارهای SMEs می‌تواند از راهکارهای اصلی باشد. این تسهیلات می‌توانند به شرکت‌ها کمک کنند تا سرمایه گذاری‌های لازم را انجام دهند.

۲ تأمین بازارهای فروش: مناطق آزاد معمولاً ارتباطات بازرگانی خوبی با خارج از کشور دارند و می‌توانند از شرکت‌های مدیریت صادرات برای کمک به SMEs جهت دسترسی به بازارهای داخلی و خارجی حمایت کنند. این امکانات می‌توانند به شرکت‌ها کمک کنند تا محصولات خود را بهتر بازاریابی کنند و فروش خود را افزایش دهند.

۳ پشتیبانی فنی: ارائه مشاوره‌های فنی، آموزش‌ها و توانمندسازی در زمینه‌های مدیریت، بازاریابی، تکنولوژی و کیفیت محصولات می‌تواند به کارآفرینان کمک کند تا بهبود یابند و کسب و کارهای خود را رشد دهند. بر این اساس، در تمامی مناطق آزاد، فرایند حمایت از ایده‌های کارآفرینی در مراکز نوآوری و فناوری وجود دارد که از ابتدای ایده تا تولید، تأمین مالی، تأمین دفتر کار، توسعه و تسخیر بازار تا تجاری‌سازی کمک نماید.

۴ تأمین زیرساخت‌های مناسب: مناطق آزاد معمولاً زیرساخت‌های مناسبی شامل جاده‌ها، بنادر، فرودگاه‌ها و ارتباطات را فراهم می‌کنند که این موضوع می‌تواند به توسعه کسب و کارها کمک کند. در ضمن در مراکز نوآوری و کارآفرینی، حمایت‌های لازمی را جهت شروع کسب و کارهای جدید در مناطق خواهد داد.

۵ محیط کسب و کار مستقر در مناطق آزاد: محیطی که ارائه شرایط مناسب کاری و کسب و کار دارد و در آن کارآفرینان و شرکت‌ها از تسهیلات و فرصت‌های مناسب برخوردارند، می‌تواند به توسعه SMEs کمک کند.

انتظار می‌رود مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران با توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های گسترده اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که دارند، مأمّن مناسبی برای جذب سرمایه گذاری و تولید و نهایتاً صادرات باشند. در همین ارتباط جذب سرمایه گذاری خارجی و بهره‌مندی از روابط بین‌الملل و به طور کلی اتخاذ رویکرد بین‌المللی در مرادوات و معاملات کسب و کارهای فعال در مناطق از اهمیت بالایی برخوردار است که با هدفگذاری صورت گرفته در دبیرخانه در این ارتباط، پیش‌بینی می‌شود با وجود تحریم‌های ظالمانه، مناطق در این حوزه در آینده‌ای نه چندان دور از توفیق قابل توجه برخوردار باشند

### ماکو

صنعت حمل و نقل و ترانزیت کالا، تجارت و خدمات تجاری صنعت گردشگری (درمانی و طب سلامت، اکوتوریسم و...)، صنایع فرآوری و تبدیلی کشاورزی، صنعت پوشاک، صنایع معدنی و صنایع پایین دستی.

### و صنعت توریسم

### اروند

صنعت گردشگری، صنایع شیلاتی و کشاورزی، خدمات پشتیبان نفت، صنایع سنگین (فولادسازی و...)، صنایع تاسیسات دریایی، تجارت و خدمات تجاری، صنایع پاک

### توسعه کشاورزی، دامپروری و صنایع تبدیلی

### انزلی

صنعت حمل و نقل و ترانزیت کالا و خدمات بندری، صنایع پاک و Hi-Tech، تجارت و خدمات تجاری، صنایع تبدیلی کشاورزی و شیلاتی



## ماده ۶۵ قانون احکام دائمی کشور مناطق تجاری آزاد یعنی چه؟

پیش از سال ۱۳۷۲ که به موجب قانون اساسی کشور، مناطق تجاری آزاد شکل گرفتند، مناطقی مانند جزیره قشم و کیش تحت پوشش سازمان عمرانی ویژه خود فعالیت‌های خاص تجاری و اقتصادی با یکسری از قوانین منعطف انجام می‌دادند. داوری با بیان این موضوع، ادامه می‌دهد: «سال ۱۳۷۲ با تصویب قوانین مرتبط با تعریف مناطق تجاری آزاد، حدود مرزی و نیز چگونگی فعالیت و مدیریت آنها، در ابتدا ۷ و بعد هم به ترتیب ۹ و ۱۵ منطقه تجاری آزاد، در بنادر، جزایر و بخشی از مرزها مشخص و نامگذاری شدند. این مناطق با بهره‌گیری از مزایایی مانند معافیت‌های مالیاتی، بخشودگی سود و عوارض گمرکی، کسر تشریفات غیر ضروری ارزی و اداری، تسریع در فرآیندهای صادرات و واردات با جذب سرمایه‌گذاری خارجی و انتقال فناوری به توسعه کشور کمک می‌کنند. با توجه به این امتیاز ویژه، قانونگذار لازم دانست با تفویض اختیارات مدیریتی مناطق به مدیر عامل سازمان هر منطقه از بروز موازی کاری، بوروکراسی و ناهماهنگی‌های احتمالی نهادها و وزارتخانه‌های مستقر جلوگیری کند. مهم‌ترین بند ماده ۶۵ مناطق تجاری آزاد به قرار «مدیران سازمان‌های مناطق آزاد به نمایندگی از طرف دولت، بالاترین مقام منطقه محسوب می‌شوند و کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های دستگاه‌های اجرایی دولتی، مستقر در این مناطق به استثنای نهادهای دفاعی و امنیتی به عهده آنهاست. سازمان‌های مناطق آزاد به انحصار بر اساس قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی و اصلاحات بعدی آن و قانون کار اداره می‌شوند» است.»

ماده ۶۵ احکام دائمی بر نامه‌های توسعه کشور  
در مناطق آزاد چرا و چطور اجرا می‌شود؟

# ماموریت ویژه ماده ۶۵

## اما و اگرهای ماده ۶۵ مناطق تجاری آزاد

به گفته معاون حقوقی، بازرسی و امور مجلس دبیرخانه شورای عالی مناطق تجاری آزاد و ویژه اقتصادی کشور، ماده ۶۵ قانون احکام دائمی بر نامه‌های توسعه در مناطق تجاری آزاد کشور را قانونگذاری نوشته که همگان به حکیم بودنشان اذعان دارند و از سویی این اطمینان وجود دارد که قانونگذار حین تدوین بند و تبصره‌های آن، همه جوانب مثبت و منفی را در نظر گرفته است. لذا، در صحت و سقم آن شک و تردیدی نیست. به ویژه اینکه نقایص این قانون در بازه زمانی بیش از ۲۰ سال (از ۱۳۷۲ که سال تصویب تا ۱۳۹۶ که سال اصلاح آن است) شناسایی و بررسی مطالعاتی شده و قانونگذار در جهت رفع و اصلاح آن بر آمده است. با توجه به موارد فوق، اما و اگری هم در ارتباط با این ماده قانونی وجود دارد، اغلب اختلاف نظرهایی است که مدیران و کارشناسان در صدد ارزیابی و پایش آنها با هدف رفع هستند. نباید بگذاریم که این اختلاف نظرها و عملکردهای دوگانه، منجر به خروج و هجرت سرمایه‌گذاران از مناطق تجاری آزاد، کاهش سطح رفاه‌آباد در سطح بومی و محلی و در مراحل بعد سیر نزولی شاخص‌های کیفیت زندگی و همچنین تضعیف سیاست‌های عملیاتی و کلی کشور شوند.

**سحر جعفریان |** مناطق آزاد از جمله مناطق ویژه اقتصادی در بسیاری از کشورهای جهان هستند که اغلب در موقعیت‌های جغرافیایی مانند بنادر بزرگ دریایی، نزدیک به فرودگاه‌های بین‌المللی و مرزهای ملی واقع شده‌اند تا با توجه به قوانین خاص و آزاد جاری در محدوده خود، تجارت، بازرگانی، تولید، واردات، صادرات، کار آفرینی، صنعت و اشتغال را رونقی فرامرزی بخشد. ایران نیز با توجه به موقعیت استراتژیکی که در خاورمیانه و جهان دارد و وجود مناطقی با ظرفیت تجاری آزاد، بی‌نصیب نیست. در حال حاضر ۱۸ منطقه تجاری آزاد در کشور در راستای توسعه پایدار فعال هستند. این میان یکی از چالش‌برانگیزترین مباحث مرتبط با مناطق تجاری آزاد کشور، چگونگی اداره سازمان مناطق، حدود و چارچوب اختیارات، وظایف و ماموریت‌های مدیران آنهاست که با وجود پیوسته‌های قانونی (سال ۱۳۷۲)، اصلاحات و الحاقات قانونگذار (در سال‌های ۱۳۷۵، ۱۳۷۸، ۱۳۸۸ و ۱۳۹۶)، همچنان به صورت نیم‌بند در مناطق تجاری آزاد کشور اجرا می‌شود. در این زمینه با مرصیه داوری، معاون حقوقی، بازرسی و امور مجلس دبیرخانه شورای عالی مناطق تجاری آزاد و ویژه اقتصادی کشور هم صحبت شده‌ایم.







## مدل های موفق مدیریتی مناطق تجاری آزاد جهان

### \* مرضیه داوری

مناطق تجاری آزاد کشور با وجود اینک احکام قانونی متعددی در خصوص یکپارچه سازی امور مدیریتی و واگذاری اختیارات دستگاه های اجرایی در داخل محدوده مناطق آزاد تصویب شده است، اما عمده این مناطق در عمل درگیر امور شهری و روستایی از دهیاری و بخشداری تا استانداری، فرمانداری و وزارتخانه هستند. مناطق تجاری آزاد در دیگر کشورها با پیش نیاز تحقیقاتی و الگوبرداری های موفق همراه است که در ایران نیز به این مهم در مسیر دستیابی به اهداف اقتصادی توجه شده و می شود. به عنوان مثال در مناطق تجاری آزاد امارات متحده عربی از مدل اداری و محلی یعنی مدیریت بر پایه قوانین بین المللی اداره مناطق تجاری آزاد ضمن توجه شایان به اقتضات محلی پیروی می شود. در کشور ترکیه، اداره کل مناطق تجاری آزاد به صورت مستقل و منعطف با قوانین تجارت و اقتصاد بین الملل است که دست بازرگانان و تاجران را در عملیاتی کردن ایده ها و تفکرات باز می گذارد. از مهم ترین دلایل موفقیت چین در این زمینه را می توان ایجاد فضای آزاد در مدیریت مناطق تجاری دانست. در دسترس بودن زیرساخت ها، تامین مالی مناسب برای مناطق، کارآمدی دولت های محلی، موقعیت جغرافیایی مناسب مناطق آزاد، بزرگ مقیاس بودن این مناطق، تعادل در دخالت دولت، تمرکز بر مزیت نسبی مناطق، تمرکز بر توسعه تولید صادرات محور و جذب سرمایه گذاری خارجی، جلوگیری از توسعه بی ضابطه تعداد و وسعت مناطق آزاد و آزادی عمل سرمایه گذاران خارجی از دیگر مزایای توسعه مناطق آزاد هستند.

\* معاون حقوقی، بازرسی و امور مجلس دبیرخانه شورای عالی مناطق تجاری آزاد و ویژه اقتصادی کشور

عدم رعایت، این است که چگونگی اداره حوزه مشخص شده مانند آموزش و پرورش، فرهنگ و ارشاد، صنعت و معدن، راهداری و بسیاری دیگر، تخصصی است که به صورت بدیهی جز از عهده آنان بر نمی آید و از سویی دیگر، واگذاری مسئولیت و اختیارات به مدیر عامل سازمان مناطق تجاری آزاد باید پاسخگویی مسائل راز دوش مدیران بخش ها، نهادها و نمایندگان وزرا بردارد. با این حال در برخی مناطق تجاری آزاد که سابقه فعالیت شان نسبت به مناطق تجاری آزاد تازه تاسیس بیشتر است، ماده ۶۵ وضعیت بهتری دارد.»

## چگونگی اجرای این ماده قانون

ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه در مناطق تجاری آزاد کشور به ضرورت قانون، لازم الاجراست. اما اینکه تا چه میزان مورد توجه بخش ها و نهادهای دولتی مستقر در محدوده مناطق تجاری آزاد استان هاست و مدیران و نمایندگان وزرای دولت در این مناطق چقدر تابع و مقید به ماده و بند و تبصره های آن هستند، محل بحث و نقد است. داوری می گوید: «همچنان که شاهد هستیم در برخی از این مناطق تجاری آزاد، مسئولان دولتی بر اساس تبصره های ماده ۶۵ عمل نمی کنند و عمده دلایل شان نیز برای این

## ضرورت اجرای ماده ۶۵ مناطق تجاری آزاد

آزاد دروازه های اقتصاد ایران برای پیوند با اقتصاد منطقه ای و جهانی اند و باید برای تحقق جذب سرمایه گذاری خارجی، زیرساخت های نرم افزاری و سخت افزاری بین المللی سازی مناطق آزاد را توسعه بدهیم. زیرساخت های نرم افزاری همان ابزارهای اقتصاد بین الملل نظیر بیمه بین المللی، بانک آفشور، بورس بین الملل، خدمات اداری الکترونیک و مراکز تجاری جهانی هستند. زیرساخت های سخت افزاری نیز شامل توسعه زیرساخت های عمرانی سرمایه گذاری، توسعه کریدورهای ترانزیت و لجستیک بین المللی بر محور مناطق آزاد، تجهیز گمرکات و به صرفه سازی حضور سرمایه گذاران است. بنابراین اگر مناطق تجاری آزاد با دست انداز های مدیریت دولتی از ساز و کار اصلی و بین المللی گرای بیرون شوند نخستین پیامد، از بین رفتن انگیزه خبگان اقتصادی خواهد بود.»

موضوع حائز اهمیت در افزایش و تداوم سرمایه گذاری ها در مناطق آزاد، ثبات قانونی این مناطق برای افزایش اطمینان خاطر فعالان اقتصادی است. اطمینان از اینکه منافع مادی و معنوی سرمایه گذاران داخلی و خارجی به درستی تامین شود. برای ایجاد این فضای امن تجاری و اقتصادی نیاز به زیرساخت و روساخت هایی در سطح کلان و مدرن است که این موارد جز در سایه رونق اقتصادی و تخصیص بودجه و درآمدهای موجه و کافی، محقق نمی شوند. داوری تأکید می کند: «به عبارتی دیگر زمانی که اداره مناطق تجاری آزاد در چارچوب قانون فراگیر حاکمیت و دولت قرار گیرد و فعالان در آن از امتیازهای ویژه هم مانند نمونه های موفق در سایر کشورها جهان برخوردار نباشند، درآمدی سودآور برای توسعه و گسترش منافع اقتصاد ملی و نیز رونق روزافزون خود منطقه تجاری آزاد، حاصل نمی شود. چراکه مناطق





# قشم

سرزمین فرصت‌های

# ناب طلایی

q e s h m





مدیرعامل منطقه آزاد قشم از تراز تجاری مثبت این منطقه می گوید

## قشم، در بجه دیپلماسی اقتصادی کشور

**نیلوفر ذوالفقاری** | موقعیت استراتژیک منطقه آزاد قشم، این جزیره را به قطب اقتصادی مهمی در کشور تبدیل کرده است. تراز تجاری مثبت ۳۰۰ میلیون دلاری این منطقه نشان می دهد منطقه آزاد قشم چه جایگاه مهمی در مبادلات اقتصادی دارد و چه نقش مهمی در جذب

**اطلاعات فوری**  
 نام و نام خانوادگی: عادل پیغامی - تولد: ۱۳۵۲  
 تحصیلات: دکتری علوم اقتصادی از دانشگاه امام صادق (ع)  
 سمت: مدیرعامل منطقه آزاد قشم  
 سابقه فعالیت:  
 ■ معاون آموزشی دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد  
 ■ مدیرکل دانشجویی و فرهنگی، معاونت پژوهشی  
 ■ عضو کمیته برنامه ریزی علمی و تدوین رسالت دانشگاه امام صادق ۴  
 ■ ریاست انجمن مدرسان اقتصاد مقاومتی

سرمایه گذاران خارجی و فعالیت های ارز آوری کشور بازی می کند. عادل پیغامی، مدیرعامل منطقه آزاد قشم، درباره برنامه های اجرا شده و طرح های در دست اقدام این منطقه، برای رونق تجارت و اقتصاد، اطلاعات بیشتری به ما ارائه داده است که در ادامه می خوانید.

فعال در منطقه آزاد قشم اضافه شده اند. واحد تولیدی که پیش از این فعالیت آنها تعطیل یا نیمه تعطیل شده بود، در این مدت توانسته اند توان اجرایی خود را احیا کنند و بارفع مشکلات خود به جمع تولید کنندگان فعال منطقه آزاد قشم افزوده شوند. از طرف دیگر ۷۱ طرح تولیدی جدید نیز در منطقه آزاد قشم در عمر بیش از ۲ ساله دولت سیزدهم به بهره برداری رسیده است.

### تراز تجاری منطقه آزاد قشم چه وضعیتی دارد؟

بررسی آمارهای منتشر شده از سوی گمرک منطقه آزاد قشم نشان می دهد که از ابتدای سال گذشته، میزان صادرات صورت گرفته از مبدا قشم همواره بیش از واردات انجام شده به این مقصد است. سال گذشته تراز تجاری مثبت منطقه آزاد قشم ۳۱۳ میلیون دلار بوده که این عملکرد نشان می دهد صادرات این منطقه بیش از واردات آن است. بررسی آمار و عملکرد گمرک منطقه آزاد قشم نشان می دهد که در تمام ماه های سال ۱۴۰۲، میزان صادرات این منطقه همواره از واردات آن بیشتر بوده است. با این حساب می توان گفت اینکه منطقه آزاد قشم پنجم واردات باشد، در دولت سیزدهم منسوخ شده است. تراز تجاری مثبت نشان می دهد که مناطق آزاد کشور در حال قدم نهادن در مسیر درستی هستند که می تواند آنها را به یکی از نقاط قابل اتکا جهت رونق اقتصاد ملی و همچنین ارز آوری برای کشور تبدیل کند.

### آیا جزیره قشم قابلیت تبدیل شدن به هاب اقتصاد دریاپایه کشور را دارد؟

جزیره قشم بی نظیرترین جغرافیای دریایی است که هم از نظر پتانسیل های طبیعی و هم توانمندی های مدیریتی لازم، گزینهای منحصربه فرد برای پایلوت شدن در تحقق حکمرانی دریامحور است. قشم، هاب اقتصاد دریاپایه کشور است، چرا که تمام حوزه های اشتغال و کسب و کارهای مرتبط با حوزه دریاپایه در جزیره قشم در حال فعالیت هستند؛ به عنوان مثال این جزیره در حوزه بانکدینگ دارای موقعیت ویژه ای است که متأسفانه در سال های گذشته به علت برخی مسائل حاشیه ای و خودتحریمی ها، امکان فعال شدن این حوزه به صورت جدی ایجاد نشده است. با توجه به همجواری با موقعیت ژئوپلیتیک تنگه هرمز، جزیره قشم می تواند نقطه قابل اتکای بسیاری از سرمایه گذاران استان های کشور برای اجرای پروژه های شاسهد در زمینه توسعه صادرات، رونق تجارت دریایی و ارز آوری مبتنی بر اقتصاد دریاپایه برای کشور باشد. پروژه ملی طرح جامع شبکه ارتباطی خلیج فارس متشکل از ۴ طرح پل خلیج فارس، بزرگراه، احداث راه آهن و بندر کاوه به عنوان شاخص ترین و اثرگذارترین ابرپروژه حوزه اقتصاد دریامحور است.

### سال گذشته صدور مجوز سرمایه گذاری در منطقه آزاد قشم چه تغییری کرده است؟

از ابتدای سال گذشته میزان مجوزهای سرمایه گذاری صادر شده برای متقاضیان در این منطقه نسبت به مدت مشابه در سال قبل از آن بیش از حدود ۲۰ درصد رشد داشته است. این موضوع به خوبی نشان می دهد که فعالان اقتصادی و تولید کنندگان در سال ۱۴۰۲، منطقه آزاد قشم را جایی بانیات تر نسبت به گذشته دیده و این منطقه را برای انجام فعالیت اقتصادی مناسب دانسته اند.

### به نظر شما حضور در نمایشگاه های بین المللی چه تأثیری در جذب سرمایه گذاران خارجی دارد؟

بررسی ها نشان می دهد معرفی فرصت های سرمایه گذاری و ظرفیت های منطقه آزاد قشم در قالب بسته های سرمایه گذاری در نمایشگاه های بین المللی و داخلی، فرصت جدیدی برای جذب سرمایه گذاری در این منطقه ایجاد کرده است. بیش از ۹۰ مورد از مجوزهای سرمایه گذاری صادر شده در منطقه آزاد قشم در سال ۱۴۰۲، مربوط به بسته های سرمایه گذاری ارائه شده در نمایشگاه هاست.

### چرا منطقه آزاد قشم در فعالیت های صادراتی و ارز آوری برای کشور منطقه ای تأثیرگذار محسوب می شود؟

موقعیت جغرافیایی خاص جزیره قشم و دسترسی آسان به آب های بین المللی شرايطی را ایجاد کرده تا صادرات محصولات تولید شده به راحتی صورت بگیرد. به همین دلیل جایگاه منطقه آزاد قشم به عنوان یکی از مناطق دارای اهمیت در حوزه صادرات و ارز آوری در کشور تثبیت می شود. منطقه آزاد قشم در دوران دولت سیزدهم نقش بسیار مؤثر و مهمی در پیشبرد اهداف دیپلماسی اقتصادی کشور و مناطق آزاد ایفا کرده است. می توان گفت قرار گرفتن جزیره قشم در منطقه استراتژیک تنگه هرمز و دسترسی ساده به آب های بین المللی و هم مرز بودن با کشورهای حوزه خلیج فارس، در کنار برنامه ریزی ایجاد بازارهای جدید صادراتی و جذب سرمایه گذاران خارجی، فرصت ارزنده ای برای این منطقه ایجاد کرده است.

### در این مدت چه اقداماتی برای رونق تولید و بهبود فضای کسب و کار در منطقه آزاد قشم انجام شده است؟

آمارهای تسهیل تولید منطقه آزاد قشم نشان می دهد که از زمان آغاز دولت مردمی سیزدهم ۳۳ واحد تولیدی در حوزه های مختلف صنعتی و تولیدی به مجموعه شرکت ها و تولید کنندگان

### برای توسعه زیرساخت های تولیدی و سرمایه گذاری در منطقه آزاد قشم چه برنامه هایی دارید؟

جذب سرمایه گذاران داخلی و خارجی برای توسعه زیرساخت های تولیدی و سرمایه گذاری در این منطقه در دستور کار ما قرار گرفته است. منطقه آزاد قشم به دنبال جذب سرمایه گذاری در صنایع پیشرفته و دانش بنیان است. این سازمان از تولید کنندگان داخلی با ارائه تسهیلات و مشوق های مختلف حمایت می کند. ضمن اینکه ایجاد فرصت های شغلی به توسعه زیرساخت های تولیدی و سرمایه گذاری به ایجاد فرصت های شغلی جدید در منطقه آزاد قشم کمک می کند. ساخت و توسعه بندر، اسکله ها، فرودگاه، خطوط انتقال برق، تصفیه خانه آب و فاضلاب و همچنین توسعه زیرساخت های مخابراتی و فناوری اطلاعات به عنوان برنامه های این سازمان برای توسعه زیرساخت های تولیدی و سرمایه گذاری است.

### برای جذب سرمایه گذار خارجی در منطقه آزاد قشم با چه چالش هایی مواجه هستید؟

تحریم های ظالمانه علیه ایران یکی از چالش های پیش روی جذب سرمایه گذاران خارجی برای توسعه زیرساخت ها در این منطقه است. با توجه به اینکه جذب سرمایه گذاری خارجی برای ایجاد رونق تولید در مناطق آزاد همواره یکی از اهداف و ماموریت های مناطق آزاد در کشور بوده، در سال های گذشته با وجود محدودیت های غیرقانونی دشمنان نظام جمهوری اسلامی و افزایش تحریم های اقتصادی، شاهد کاهش جذب سرمایه گذاری در اقتصاد ایران و همچنین در مناطق آزاد کشور بوده ایم.

### چه برنامه ای برای مقابله با این چالش و مدیریت جذب سرمایه گذاران خارجی اجرا شده است؟

در دولت سیزدهم و همسو با سیاست های اقتصادی اعمال شده از سوی دولت مردمی، شرايط به سمت و سویی رفته که تا اندازه ای شاهد افزایش میزان جذب سرمایه گذاری خارجی در کشور هستیم. در این میان مناطق آزاد کشور به دلیل وجود قوانین ویژه و شرايط خاصی که از نظر جغرافیایی سیاسی و اقتصادی دارند، عملکرد قابل قبولی داشته اند. با توجه به عملکردی که در ۲ سال گذشته شاهد بوده ایم، کارکرد مناطق آزاد در دولت سیزدهم تغییر کرده است. منطقه آزاد قشم هم در یک سال اخیر موفق شده است یک میلیارد دلار سرمایه گذاری خارجی را در حوزه های اقتصادی جذب کند. جذب این میزان سرمایه گذاری خارجی در عمل می تواند موجب بهبود شرايط تولید در منطقه آزاد قشم و همچنین ایجاد اشتغال پایدار در این منطقه شود.



روند فعالیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری  
در منطقه آزاد قشم رو به رشد است

# بهشت سرمایه‌گذاران

**نیلوفر ذوالفقاری** | منطقه آزاد قشم به عنوان یکی از مهم‌ترین مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی کشور، نقش تأثیرگذاری در استفاده از ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و توسعه فعالیت‌های درآمدزایی و ارزش آوری دارد. ویژگی‌های طبیعی این منطقه در کنار سیاست‌های توسعه سرمایه‌گذاری در این منطقه باعث شده شاهد تراز تجاری مثبت آن در سال گذشته باشیم. آمار و ارقام از روند رو به رشد سرمایه‌گذاری در این منطقه آزاد تجاری خبر می‌دهد.

## مزایای سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد قشم

- معاذت مالیاتی ۲۰ ساله
- آزادی مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی تا سقف ۱۰۰ درصد
- صدور ویزا برای خارجی‌ان در مبادی ورودی منطقه آزاد قشم
- تضمین کامل سرمایه خارجی
- آزادی کامل ورود و خروج سرمایه و سود
- آزادی کامل ورود و خروج ارز
- مقررات ساده و مناسب نیروی کار
- کمترین تشریفات اداری برای فعالان اقتصادی
- ثبت شرکت در ۱۰ روز
- معاذت از پرداخت هرگونه حقوق گمرکی جهت صادرات
- مجدد کالاهای تولید شده به کشورهای خارجی



**۳۱۳** میلیون دلار

تراز تجاری مثبت منطقه آزاد قشم در سال ۱۴۰۲ بوده است.



**۱۹** درصد رشد

میزان مجوزهای سرمایه‌گذاری صادر شده برای متقاضیان این منطقه از ابتدای سال ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل بوده است.



**۷۱** طرح تولیدی جدید

در منطقه آزاد قشم در عمر بیش از دو ساله دولت سیزدهم به بهره‌برداری رسیده است.



**۹۰** مورد

از مجوزهای سرمایه‌گذاری صادر شده در منطقه آزاد قشم در سال ۱۴۰۲ مربوط به بسته‌های سرمایه‌گذاری ارائه شده در نمایشگاه‌هاست.



**۹۲۲** مجوز سرمایه‌گذاری

در حوزه‌های صنعتی، خدماتی و تجاری برای فعالان اقتصادی متقاضی سال گذشته در منطقه آزاد قشم صادر شده است.



**۳۳** واحد تولیدی

در حوزه‌های مختلف صنعتی و تولیدی به مجموعه شرکت‌ها و تولیدکنندگان فعال در منطقه آزاد قشم از زمان آغاز دولت مردمی سیزدهم اضافه شده است.



**۱۹** درصد

میزان افزایش مجوزهای سرمایه‌گذاری در منطقه در سال ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن بوده است.



**۲۳۳۷** فقره مجوز

سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف سال گذشته در این منطقه تمدید شده است.



**سهم بخش‌های مختلف از مجوزهای  
تمدید شده سرمایه‌گذاری در منطقه  
آزاد قشم در سال ۱۴۰۲**

حوزه صنعت: ۳۷۳ مورد  
بخش خدماتی و گردشگری: ۱۰۱۳ مورد  
حوزه تجارت: ۹۵۱ مورد



**سهم بخش‌های مختلف از مجوزهای  
صادر شده سرمایه‌گذاری  
در منطقه آزاد قشم در سال ۱۴۰۲**

بخش صنعتی: ۱۷۲ مورد  
بخش خدماتی و بیمه‌نگاری: ۴۳۵ مورد  
بخش تجارت و بازرگانی: ۳۱۵ مورد



انعقاد تفاهنامه بین منطقه آزاد قشم و پلتفرم اقتصادی و تجاری سازمان همکاری‌های شانگهای، اقدامی در راستای ورود تمام کسب و کارهای ایران برای حضور در پیمان شانگهای است.

قوانین و مقررات تسهیل کننده در این منطقه، مشوق‌های گمرکی و مالیاتی و معافیت از برخی قوانین داخلی، قشم را به مقصدی جذاب برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی تبدیل کرده است.

فعالیت‌های اقتصادی متنوع در قشم، از جمله تجارت، صنعت، گردشگری و خدمات، فرصت‌های شغلی متعددی را برای ساکنان جزیره و سایر ایرانیان فراهم کرده است.

موقعیت استراتژیک قشم در خلیج فارس و نزدیکی به بازارهای منطقه، این منطقه را به دروازه‌ای برای صادرات کالاهای ایرانی تبدیل کرده است.

منطقه آزاد قشم به دلیل موقعیت جغرافیایی و وجود اسکله‌ها و بنادر مجهز، به هاب ترانزیت کالا در منطقه تبدیل شده و از سوی دیگر فعالیت‌های اقتصادی و سیاسی ایران در منطقه خلیج فارس از طریق قشم تسهیل می‌شود.

منطقه آزاد قشم به دنبال جذب سرمایه‌گذاری در صنایع پیشرفته و دانش بنیان است. سازمان منطقه آزاد قشم از تولیدکنندگان داخلی با ارائه تسهیلات و مشوق‌های مختلف حمایت می‌کند.

معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و ظرفیت‌های منطقه آزاد قشم در قالب بسته‌های سرمایه‌گذاری در نمایشگاه‌های بین‌المللی و داخلی فرصت جدیدی را برای جذب سرمایه‌گذاری در این منطقه فراهم کرده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد در کمتر از یک سال گذشته اقدامات خوبی برای تامین منابع مالی سرمایه در گردش واحدهای تولیدی فعال در منطقه آزاد قشم صورت گرفته است که مهم‌ترین آنها، رایزنی و مذاکره با بانک‌های فعال در جزیره قشم است.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در آبان‌ماه ۱۴۰۲ با هدف رایزنی برای افزایش مبادلات اقتصادی و تجاری به کشور عمان سفر کرد. در بین مناطق آزاد ایران، منطقه آزاد قشم به دلیل موقعیت جغرافیایی یکی از مناسب‌ترین مبادی برای افزایش مبادلات اقتصادی با عمان به حساب می‌آید.

برای گسترش دامنه همکاری‌های مشترک اقتصادی و دوجانبه بین سازمان منطقه آزاد قشم و مناطق آزاد قطر در مهرماه ۱۴۰۲ مذاکراتی صورت گرفت.

هیأت سرمایه‌گذاری استان کراسنودار کشور روسیه در خردادماه ۱۴۰۲ با حضور در جزیره در ظرفیت‌های اقتصادی و گردشگری موجود در قشم بازدید و برای سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف اعلام آمادگی کرد.

بررسی آمار و عملکرد گمرک منطقه آزاد قشم نشان می‌دهد که در تمامی ماه‌های سال ۱۴۰۲، میزان صادرات این منطقه همواره از واردات آن بیشتر بوده است.

قشم، هاب اقتصاد در پایه کشور است؛ چون تمام حوزه‌های اشتغال و کسب و کارهای مرتبط با حوزه دریا پایه در جزیره قشم در حال فعالیت هستند.

با اجرایی شدن تفاهنامه با پلتفرم اقتصادی و تجاری سازمان همکاری‌های شانگهای، روابط بین‌المللی منطقه آزاد قشم با ۱۹ کشور جهان توسعه پیدا می‌کند.

**فرصت‌های سرمایه‌گذاری  
در منطقه آزاد قشم**

- ▶ نفت و گاز و انرژی
- ▶ صنعت و معدن
- ▶ زیرساخت
- ▶ شیلات و کشاورزی
- ▶ گردشگری
- ▶ خدمات



تماشاگر جاذبه‌های تاریخی، طبیعی، فرهنگی و مذهبی در قشم باشید

# بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس

**نیلوفر ذوالفقاری** | در میان جزیره‌های پر تعداد خلیج همیشگی فارس، قشم بزرگ‌ترین آنهاست. جاذبه‌های متنوع گردشگری در این جزیره، آن را به یکی از مهم‌ترین مقاصد سفر گردشگران داخلی و خارجی تبدیل کرده است؛ از نخستین ژئوپارک خاورمیانه تا روستاهای تاریخی، جاذبه‌های طبیعی مانند غارها، دره‌ها و سواحل رنگارنگ و البته مراکز تفریحی و اقتصادی مدرن، انواع مختلف جاذبه‌های گردشگری فراهم شده در این جزیره است.



**۵۰۰ سال قبل**

قلعه تاریخی شهر قشم با مصالحی از جنس سنگ و ملاط ساروج ساخته شد و وظیفه پشتیبانی و تأمین آب شیرین برای قلعه تاریخی شهر قشم در جزیره هرمز را بر عهده داشت.



**۶۹ شهر و روستا**

در جزیره قشم جای دارند که مهم‌ترین شهرهای آن سوزا، هرمز، قشم و بندر درگهان هستند.



**۲۲ کیلومتر**

فاصله جزیره قشم تا بندرعباس از مسیر دریاست.



**۶۰۰ سال**

قدمت تخمینی جزیره قشم است.



**۱۲ شهید**

دوران دفاع مقدس جزیره قشم در بنای مقبره امامزاده سیدمظفر قشم آرمیده‌اند.



**۲۲ کشور**

در جهان مساحتی کمتر از جزیره قشم دارند.

**۸ نوع جاذبه**

طبیعی، تاریخی، تفریحی، مذهبی، موزه‌ای، علمی، فرهنگی و ورزشی در جزیره قشم برای گردشگران وجود دارد.



**۳۵۵ قطعه**

شناسنامه‌دار شامل ظرف‌ها، ابزار کشاورزی، دامداری، سنتی و... در موزه محلی خال است.



**۱۳۸۵**

سالی است که ژئوپارک قشم عضو شبکه جهانی ژئوپارک‌هایی شد و زیر نظر یونسکو فعالیت دارد.



**۱۰۰ کروکودیل**

در پارک کروکودیل قشم زندگی می‌کنند و امکان بازدید از محل پرورش آنها وجود دارد.



**اولین**

و تنها پارک کروکودیل خاورمیانه در قشم ایجاد شده است.

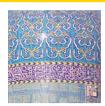




مسجد جامع رمچاه در سال ۱۱۰۰ هجری قمری توسط محمدعلی ملا مبارک در روستای رمچاه به سبک دوره صفوی و مسجد امام در میدان نقش جهان اصفهان ساخته شده است.



معماری مساجد قشم آمیزه‌ای از معماری ایرانی-اسلامی است. تزیینات مناره‌ها و تعدد گنبدها، اغلب ساده و بدون کاشی کاری‌های معماری مرسوم هستند.



مسجد و مقبره شیخ برخ را از بناهای دوران عمر، خلیفه دوم، به شمار آورده‌اند و به احتمال زیاد، این بنا قبلاً آتشکده بوده است.



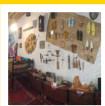
قلعه تاریخی شهر قشم، نام قلعه‌ای تاریخی مربوط به دوره صفوی است که در سال ۱۳۷۷ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده و یکی از جاذبه‌های گردشگری جزیره قشم است.



نسب شریف امامزاده سید مظفر، مدفون در شهر قشم، با پنج واسطه به امام علی (ع) می‌رسد و یکی از مهم‌ترین اماکن مذهبی شهر قشم است.



موزه محلی خال نخستین موزه شخصی جزیره قشم است که به همت صالح روزبه و با همکاری مدیریت میراث فرهنگی قشم، در روستای طولابا به بهره‌برداری رسید.



موزه مردم‌شناسی بندر لافت یک ساختمان قدیمی مربوط به اواخر دوره قاجار و پهلوی با معماری بومی-محلی در نزدیکی اسکله گردشگری و محدوده بافت قدیم لافت است.



برای زنده نگه داشتن میراث ملی لنج‌سازی که به عنوان بزرگ‌ترین صنعت دستی جهان به ثبت رسیده، موزه باز شناورهای چوبی و دریانوردی گوران از سال ۱۳۹۶ آغاز به کار کرد.



حرا، جنگل‌های گرمسیری جزر و مدی پوشیده از گیاهان در شمال غرب جزیره قشم با آب‌راه‌های فراوان، پرندگان زیبا و طبیعت بکر وحشی، از نقاط دیدنی قشم است.



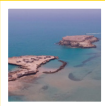
در مبادی ورودی جزیره، اسکله‌های تفریحی و گردشگری می‌توانند از نزدیک شاهد اجرای رزف، مراسم آیینی ویژه توسط دریانوردان و جوانان جزیره باشند.



دره سستارگان قشقم مجموعه‌ای از کوه‌ها، دره‌ها و صخره‌هاست. به مرور زمان شکل این کوه‌ها و صخره‌ها بر اثر بارش باران، وزش باد و... تغییر کرده است.



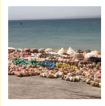
جزایر ناز در واقع ۳ صخره هستند که در میان دریا واقع شده‌اند. زمان‌هایی که آب دریا پایین می‌رود، مسیری از ساحل به این صخره‌ها باز می‌شود.



روستای گوران که در غرب جزیره واقع شده، از بهترین مکان‌ها برای دیدن زندگی مردم بومی از نزدیک است. گویا در گذشته این روستا محل زندگی زرتشتیان بوده.



آب انبار یا برکه بی‌بی قشم، نخستین آب‌انبار شهر قشم است که سال ۱۲۰۲ هجری قمری، توسط بانوی خیر و نیکوکار ساخته شده گردشگران را جذب می‌کند.



یکی از کلوپ‌های دریایی قشم، دلفین مرجان است. این مجموعه، دوره‌های تخصصی غوازی برای همه برگزار می‌کند و امکانات تفریحی مختلفی دارد.



## جاذبه‌های گردشگری اصلی قشم کدامند؟



### موزه‌ها

موزه محلی خال قشم، موزه مردم‌شناسی بندر لافت، موزه شخصی ناخدا علی لافت، موزه باز لنج‌سازی



### جاذبه‌های تاریخی

مسجد جامع رمچاه قشم، مسجد برخ، قدیمی‌ترین بنای دوره اسلامی قشم و قلعه تاریخی شهر قشم



### جاذبه‌های طبیعی

ژئوسایت گنبد نمکی و غارهای نمکی، ژئوسایت جزایر ناز قشم، ژئوسایت دره ستاره‌ها



### جاذبه‌های علمی

جنگل‌های حرا به عنوان مقصد پرندنگری



### جاذبه‌های مذهبی

امامزاده سید مظفر و مسجد برخ



### بازی‌های محلی

سنگ چلکا، رمازا، دارتوپا



### صنایع دستی

گلابتون‌دوزی و خوس‌دوزی



### لباس‌های محلی

جلبیل زربافت، چادر بندری



### غذاهای محلی

قلیه ماهی، هواری میگو، نان تمش



## مساحت قشم ۱۶ برابر کیش است

## مساحت قشم به عنوان نخستین جزیره بزرگ خلیج فارس، ۲/۵ برابر بحرین است

## مسیر سفر به قشم

- جزیره دارای ۳ مبدا اصلی برای مسافرت می‌باشد:
- سفر با خودروی شخصی از بندر لافت و پهل توسط لندینگ کرافت‌های حمل خودرو
- سفر دریایی با شناورهای دریایی از بندر حقانی بندرعباس
- هوایی: پرواز به فرودگاه بین‌المللی قشم

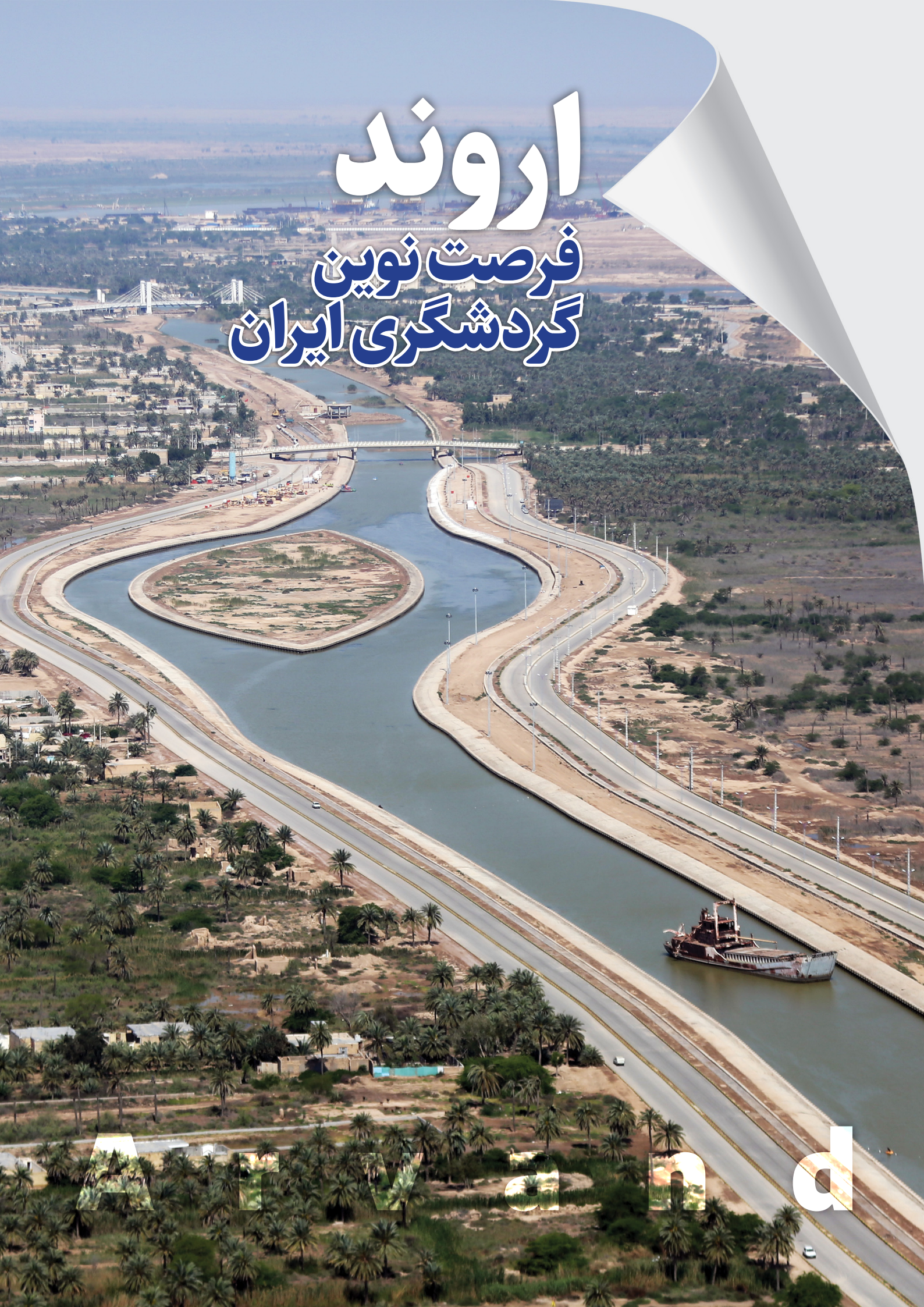




# اروند

## فرصت نوین

### گردشگری ایران



Arvand





**اطلاعات فوری**

نام و نام خانوادگی: علی زارعی - تولد: ۱۳۶۰  
 سمت: مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره منطقه آزاد اروند  
 تحصیلات: دانشجوی دکتری ژئوفیزیک  
 DBAINMARITIME MANAGEMENT  
 سابقه فعالیت:  
 مدیرعامل و نایب رئیس هیأت مدیره هلدینگ صنعتی دریایی ایران (صدر)  
 مدیرعامل شرکت تامین کالای KIPPCO  
 جانشین مدیرعامل و عضو هیأت مدیره شرکت TESCO

**مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند از رشد شاخص های اقتصادی منطقه می گوید**

**صادرات ۸۷۰ میلیون دلاری از منطقه آزاد اروند در سال ۱۴۰۲**

اروند نخستین منطقه از لحاظ جمعیت و دومین منطقه آزاد کشور از لحاظ مساحت و یکی از وسیع ترین و پر جمعیت ترین مناطق آزاد جهان است. علی زارعی، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند درباره موقعیت ویژه این منطقه آزاد سخن می گوید.

**فاطمه عسگری نیا** | منطقه آزاد تجاری صنعتی اروند که در ضلع شمال غربی خلیج فارس و در سمت جنوب غربی استان خوزستان قرار دارد، از سال ۱۳۸۳ فعالیتش را آغاز کرده و شامل محدوده هایی از شهرستان های آبادان، خرمشهر و مینوشهر (جزیره مینو) است.

و بازار مصرف ۲۰ میلیون نفری اطراف منطقه و همچنین نزدیکی به مراکز استان بصره و وجود زیرساخت های شریانی مانند جاده، ریل و فرودگاه دریایی از مهمترین شاخص های رقابتی اروند است.

و گاز و کشاورزی و خدمات بازرگانی و حمایت از کارآفرینان و ایجاد اشتغال پایدار است و البته باید توجه داشت منطقه آزاد اروند از نظر شاخص های عملکردی سهولت کسب و کار از شاخص های بین المللی Doing Business بر خوردار است.

**زیرساخت های تولیدی و سرمایه گذاری منطقه آزاد اروند در چه وضعیتی هستند؟**

منطقه آزاد اروند با وجود زیرساخت های مناسب سرمایه گذاری، توسعه این زیرساخت ها را در برنامه خود قرار داده و افزایش ۱۰۰ درصدی پروژه های زیرساختی سایت صنعتی سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل از آن، اجرای ۲۰۰ میلیارد تومان پروژه های زیرساختی و ایجاد کمیته های زیباسازی سایت صنعتی از اقداماتی بوده که در تکمیل زیرساخت های تولیدی و سرمایه گذاری توسط این سازمان انجام شده است.

**منطقه آزاد اروند مدعی است مستعد ترین بازار هدف را در میان مناطق آزاد دارد. این ادعا از کجا نشأت می گیرد؟**

این منطقه با توجه به مزیت های رقابتی که بیان شد و همچنین وجود دو اتاق بازرگانی و شهرک های صنعتی آبادان و خرمشهر با وسعت ۹۲۰۰ هکتار و فعالیت بیش از ۴۰۰ شرکت و همچنین وجود صنایع بالا دستی نفت و پتروشیمی با وجود پالایشگاه آبادان و همچنین شرکت های بزرگ فولادی در این منطقه و وجود نیروی کار متخصص و جوان و پیشینه بازرگانی صنعتی در این منطقه مستعد بازارهای هدف و سرمایه گذاری شده است.

**واردات خودرودر منطقه آزاد اروند از موضوعات مهم است. چه عاملی باعث انتخاب اینچا به عنوان منطقه هدف واردکنندگان خودرودر شده است؟**

یکی از مزیت های منطقه آزاد اروند اجرایی شدن ورود خودروهایی سنگین و نیمه سنگین مانند کشنده ها، کامیون ها و اتوبوس، مینی بوس و ون به منطقه است که این واردات همراه با یک سری مشوق ها و مزایاست، از جمله ورود خودروهایی یاد شده با کارکرد ۵ ساله و پلاک منطقه آزاد و از طریق گمرک منطقه آزاد. منطقه آزاد اروند با توجه به موقعیت جغرافیایی و دارا بودن حمل و نقل ترکیبی جاده ای و ریلی، هوایی و دریایی و همچنین هم مرز بودن با کشور عراق از طریق دریا و خشکی مرز شلمچه و وجود استان بصره و شهرهای اطراف منطقه با جمعیت بالغ بر ۲۰ میلیون نفر و همچنین وجود پنجمین کارنه تیر ایران در منطقه آزاد اروند اتفاقات خوبی را از نظر تجارت بازرگانی تولیدی و اقتصادی می تواند رقم بزند.

**در بخش صادرات هم اتفاقات خوبی رقم خورده است؟**

بله. این منطقه سال ۱۴۰۲ در حیطه صادرات محصولات تولیدی شاهد رشد ۱۰ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ بود. بر همین اساس سال گذشته میزان صدور محصولات توسط تولیدکنندگان و صنعتگران منطقه آزاد اروند به بازارهای هدف ۲۲۰ میلیون دلار بوده و در همین سال (۱۴۰۲) بیش از ۶۵۰ میلیون دلار از طریق منطقه آزاد و مرز شلمچه صادرات صورت گرفته است.

**سرمایه گذاران و تولیدکنندگان در منطقه آزاد اروند چطور حمایت می شوند؟**

از طریق اعطای تسهیلات برای سرمایه در گردش به واحدهای تولیدی در سال گذشته که بیش از ۶۰۰ میلیارد ریال به واحدهای تولیدی و سرمایه گذاری اعطا شد تسهیل در صدور مجوزها و حذف بوروکراسی اداری، در اختیار قرار دادن زمین به واحدهای تولیدی صنعتی و گردشگری و وجود سامانه های دسترسی و سامانه های مربوط به ثبت تقاضا از محورهای مهم حمایتی است.

**منطقه حسابی پر بار بوده است؟**

منطقه آزاد اروند در سال ۱۴۰۲ بیش از ۱۵۰ بسته سرمایه گذاری که تمام مطالعات این بسته ها انجام شده، جانمایی زمین انجام شده و مجوزهای بی نام آنها صادر شده است رتبه کرد و به ۵ زبان فارسی، انگلیسی، روسی، عربی و چینی چاپ و در اختیار سرمایه گذاران قرار داد که البته در سایت سازمان به آدرس [arvandfreeze.com](http://arvandfreeze.com) در دسترس علاقه مندان است. همچنین در سال ۱۴۰۲ بیش از ۱۶۹ تقاضای سرمایه گذاری با مبلغ ۵۵ همت و ۶۷ میلیون دلار ثبت شد که از این تعداد ۱۳۴ تقاضا با مبلغ ۳۳ همت و ۶۷ میلیون دلار مورد تایید قرار گرفت و در پایان ۴۶ طرح با مبلغ ۸۶۳۰ میلیارد تومان عقد قرارداد شده و زمین تحویل شده است. همچنین طرح های خود مالکیتی هم که ۸۶ طرح می باشد با مبلغ ۲۷ همت در حال انجام است.

**از پروژه های عمرانی منطقه آزاد اروند چه خبر؟**

منطقه پروژه های عمرانی مهمی را برای تقویت زیرساخت های صنعتی و گردشگری انجام داده است از جمله ساماندهی و لایروبی اروند صغیر برای حضور گردشگران و استفاده اروندنشینان از این مزیت خدادادی، پروژه بهسازی و اصلاح معابر آبادان و خرمشهر، اصلاح و ساخت ۲۹ زمین چمن مصنوعی و البته کمک به تیم محبوب و قدیمی صنعت نفت آبادان و ساخت پل شهدای اروند بر روی رودخانه کارون که شرق و غرب خرمشهر را به هم متصل خواهد کرد. این پروژه با هزینه ای بالغ بر ۱۴۰۰ میلیارد تومان یک پروژه ملی است که با پیشرفت بیش از برنامه در سال جدید و در ایام دهه فجر ان شاءالله به بهره برداری خواهد رسید. این پروژه شامل ۶ باند بار، ارتفاع ۱۵ متر از سطح دریا و ۵۵۰ متر طول و ۳۰ متر عرض در حال انجام است.

**اروند از نگاه شما کدامند؟**

یکی از مهم ترین مزیت ها، ایجاد خط کشتیرانی مستقیم از کشور امارات به بندر خرمشهر با هزینه ای کمتر از شاپ لاین های دیگر است. در کنار این مهم ما هماهنگی های لازم را با ادارات کل استانداردهای بنادر آبادان و خرمشهر به منظور تسهیل در امور ترخیص کالا انجام داده و تلاش کرده ایم با افتتاح سامانه کارنه تیر با پیگیری و تلاش های مجموعه اتاق بازرگانی خرمشهر اتفاقات خوبی در حوزه توسعه تجارت و مسائل اقتصادی منطقه رخ دهد. البته در کنار همه این موارد همجوار با کشور عراق به ویژه استان بصره از امتیازات چشمگیر منطقه آزاد اروند نسبت به دیگر مناطق آزاد کشور است. امید می رود با راه اندازی و اجرای این سامانه شاهد رونق اقتصادی و تجاری بیش از پیش ایران و عراق باشیم.

**چه برنامه هایی برای حفظ و حتی افزایش این شاخص های اقتصادی دارید؟**

برنامه های اروند برای ارتقای شاخص در سال جهش تولید با مشارکت مردم شامل توسعه زیرساخت ها - جذب سرمایه گذاری در زمینه های انرژی - صنایع پایین دستی نفت

**کدام شاخص های رقابتی در منطقه آزاد اروند رشد و ارتقای چشمگیری داشته است؟**

سهولت کسب و کار، صدور مجوزها در سریع ترین زمان و همچنین واگذاری زمین برای کارخانجات تولیدی و صنعتی



# بزرگ‌ترین سایت صنعتی کشور شرایطی ویژه برای سرمایه‌گذاری دارد

## فرصت‌های ناب آروند

**فاطمه عسگری نیا** | منطقه آزاد آروند، بزرگ‌ترین سایت صنعتی را میان سایر مناطق آزاد تجاری کشور در خود جای داده است. این سایت صنعتی با حدود ۹۲۰۰ هکتار وسعت و حدود ۲۰۰ واحد صنعتی فعالیت می‌کند. وجود صنعت نفت، پتروشیمی و صنایع فولاد هم از جمله مزیت‌های صنعتی در منطقه آزاد آروند است؛ منطقه‌ای که تنها منطقه آزادی است که از مزیت فوق‌العاده حمل‌ونقل ترکیبی شامل راه‌های مواصلاتی، جاده‌های ریلی، آبی و هوایی برخوردار است و شرایط خوبی برای سرمایه‌گذاری اقتصادی دارد.

### محورهای اصلی کسب‌وکار در آروند

- صنعت گردشگری
- صنایع شیلاتی و کشاورزی
- خدمات پشتیبان نفت
- صنایع سنگین فولادسازی و...
- صنایع تأسیسات دریایی
- تجارت و خدمات تجاری
- صنایع پاک

### فعالیت‌های اقتصادی در منطقه آزاد آروند چه مزایای قانونی دارد؟

- صدور محصولات بدون پرداخت عوارض گمرکی
- استفاده از قانون ارزش افزوده برای انتقال کالاهای تولیدشده
- مقررات خاص برای بیمه و تأمین اجتماعی در مناطق آزاد
- امکان مشارکت با سرمایه‌گذاران خارجی بدون محدودیت در نسبت مشارکت
- امکان داشتن صد در صد سهام شرکت‌های ثبت‌شده توسط سرمایه‌گذاران
- مقررات خاص برای اشتغال نیروی انسانی
- آزادی انتقال ارز به خارج از کشور بدون هیچ محدودیت
- آزادی کامل ورود و خروج اصل سرمایه و سود حاصل از فعالیت‌های اقتصادی
- حمایت و ضمانت سرمایه‌های خارجی
- تجویز تأسیس بانک و بیمه‌های خارجی
- برخورداری از مقررات خاص در صادرات، واردات و امور گمرکی
- نیاز نداشتن به روادید و سهولت در صدور مجوز ورود و اقامت خارجی‌ها
- مالکیت صد در صد سرمایه‌گذاران خارجی نسبت به اعیان مستعدنه در اراضی استیجاری

### فرصت‌ها و زمینه‌های سرمایه‌گذاری اینجا چیست؟

		
کشتی‌سازی و ساخت تجهیزات و سازه‌های دریایی	صنایع پشتیبانی و خدمات فنی و مهندسی صنعت نفت	صنایع نفت، گاز، پتروشیمی و صنایع پایین‌دستی
		
ترانزیت کالا	بانک و بیمه	تولید انرژی
		
آموزش عالی	صنایع فولاد	حمل و نقل و ترانزیت کالا
		
صنایع نساجی، چرم و پوشاک	صنایع تبدیلی و بسته‌بندی	صنایع الکترونیک و الکترونیک
		
گردشگری و تفریح	صنایع شیمیایی	صنایع قطعه‌سازی
		
خودروسازی	مخابرات	



### چه امتیازهایی به سرمایه گذاران تعلق می گیرد؟



**معافیت مالیاتی**  
معافیت برای همه فعالیت های اقتصادی به مدت ۲۰ سال از تاریخ بهره برداری



**همجواری با عراق**  
همجواری با کشور عراق و امکان ترانزیت و صدور کالا به این کشور از طریق گذرگاه مرزی شلمچه



**سرمایه گذاری خارجی**  
آزادی مشارکت و سرمایه گذاری خارجی به هر میزان از درصد سهام

### فروش و اجاره زمین: فروش و اجاره زمین به سرمایه گذاران داخلی و خارجی



**آب شیرین و برق**  
بهره مندی از آب شیرین و اراضی گسترده در سطح منطقه و اتصال به شبکه سراسری برق



**صادرات و ارزش افزوده**  
امکان صادرات کالاهای تولید شده در منطقه به سراسر کشور در چهار چوب نظام ارزش افزوده



**معافیت صنعتی**  
معافیت پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی به منظور واردات ماشین آلات قطعات بدکی و مواد اولیه

- ثبت ۸۸۰۰ شغل در سامانه رصد وزارت کار
- صدور بیش از ۱۲ هزار مجوز کسب و کار، مشارکت با هلدینگ خلیج فارس در راه اندازی پارک پتروشیمی
- راه اندازی سامانه های سرمایه گذاری، شفافیت، پیشخوان و...

### راهبرد توسعه صنعتی با مشارکت

#### اتاق های بازرگانی و فعالان بخش صنعتی

- رقابت پذیری و شفافیت و تسهیل ورود به فضای کسب و کار
- کاهش هزینه های تولید در شرایط تحریمی از طریق تأمین مالی حوزه تولید
- اختصاص خط اعتباری ویژه برای صنایع فعال در منطقه با همکاری بانک های عامل مستقر در محدوده ارونند
- افزایش تسهیلات اعطایی
- تأمین امنیت سرمایه گذاری

### راهبردهای توسعه صنعتی منطقه آزاد ارونند در سال ۱۴۰۳

- توسعه صادرات غیر نفتی
- توسعه فناوری و شرکت های دانش بنیان با تغییر رویکرد از مونتاژ کاری به نوآوری
- استفاده از فناوری های برتر
- رسمی شدن همه کسب و کارها در منطقه
- بهبود فضای کسب و کار مرتبط با بخش صنعت و تجارت
- فعال سازی ظرفیت خالی واحدهای تولیدی در راستای رونق تولید
- احیای واحدهای راکد قابل بازگشت به چرخه تولید
- افزایش حجم و تنوع محصولات صادراتی (کالا و خدمات) به کشورهای همسایه از جمله عراق
- اصلاح فرایندها و دستورالعمل ها
- حذف یا کاهش زمان صدور مجوزها
- اصلاح و اعمال تخفیف های مالیاتی
- تسهیلات ویژه برای واگذاری زمین جهت فعالان حوزه صنایع کوچک
- مشارکت بخش خصوصی در سیاست گذاری و تسهیل امور گمرکی

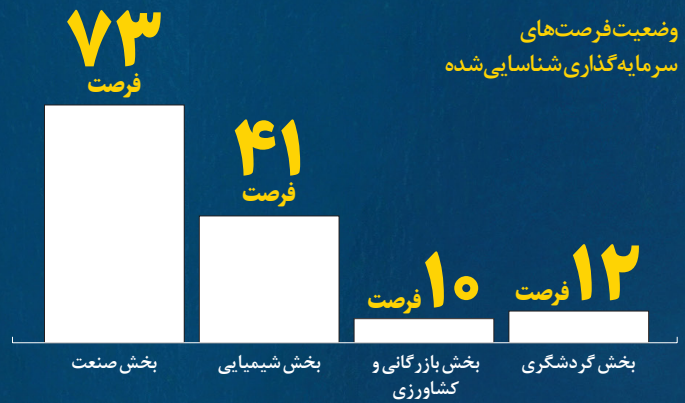
### مرکز نمایشگاه های بین المللی ارونند چه کاربردی دارد؟

منطقه آزاد ارونند که با کشور عراق همجوار است، یکی از مهم ترین مرزهای صادراتی ایران به شمار می آید. این مرکز نمایشگاهی که در سال ۱۳۸۹ ساخته شده، ۲۰ هزار مترمربع وسعت دارد و با برگزاری نمایشگاه های داخلی و بین المللی گامی به سوی رونق اقتصادی و افزایش حجم صادرات غیر نفتی برداشته است.

### ویژگی های ارونند

- فاصله ۳۰ کیلومتری با استان بصره و امکان ترانزیت و صدور کالا به این کشور از طریق گذرگاه مرزی شلمچه، راه آهن خرمشهر - بصره و بنادر منطقه
- دسترسی به کشورهای حوزه خلیج فارس و آب های آزاد از طریق ارونند رود
- اتصال به شبکه حمل و نقل جاده ای کشور
- اتصال به شبکه ریلی سراسر کشور از طریق ایستگاه راه آهن خرمشهر
- وجود ارگان های مربوط به منابع حاصل انرژی از قبیل پالایشگاه، پتروشیمی و گاز
- نزدیک ترین منطقه آزاد در جنوب ایران به مرکز کشور
- وجود ۲ بندر کانتینری خرمشهر و آبادان در منطقه آزاد ارونند
- فرودگاه بین المللی فعال با پروازهای منظم داخلی و خارجی
- پتانسیل های گردشگری، صنعتی و تجاری
- وجود ذخایر غنی نفت و پالایشگاه آبادان برای سرمایه گذاری در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی.

### وضعیت فرصت های سرمایه گذاری شناسایی شده



### چند و چون توسعه زیرساخت ها

توسعه زیرساخت ها افزایش ۱۰۰ درصدی پروژه های زیرساختی نسبت به سال ۱۴۰۱ همچنین انجام طرح های توسعه زیرساخت های شهرک های صنعتی با هزینه ای بالغ بر ۲۰۰ میلیارد تومان و اختصاص مبلغ ۵۰۰ میلیارد تومان برای احداث تصفیه خانه سایت صنعتی و حل مشکل فاضلاب صنعتی بعد از ۲۰ سال

### میزان صادرات در ارونند چقدر است؟



**۲۲۰ میلیون دلار**  
حجم صادرات کالاها در سال ۱۴۰۲



**۱۰ درصد**  
رشد نسبت به مدت مشابه سال قبل



**۶۲۰ میلیون دلار**  
ارزش سالانه محصولات صادراتی از منطقه ارونند

### مزیت های رقابتی

مرز آبی و خاکی با کشور عراق و وجود بازار مصرف ۲۰ میلیون نفری در شعاع ۲۰۰ کیلومتری منطقه وجود کارنه تیر، وجود حمل و نقل ترکیبی دریایی، ریلی، هوایی و جاده ای وجود مشوق های اقتصادی



گردشگری متفاوت و تماشایی در منطقه آزاد اروند مهیاست

# اروند؛ فرصت نوین گردشگری ایران

برنامه‌های توسعه گردشگری منطقه چیست؟

- تکمیل زیرساخت‌های گردشگری
- ساخت مجتمع‌های تفریحی و توریستی
- جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی
- توسعه گردشگری دریایی
- احداث هتل‌ها

چالش‌های پیش روی توسعه گردشگری

عدم استقرار ماده ۶۵ قانون احکام دائمی، وجود موازی‌کاری سایر دستگاه‌ها مانند شهرداری‌ها، فرمانداری‌ها و اداره کل میراث فرهنگی، تنوع تصمیم‌گیران در امر گردشگری، کمبودها در زیرساخت گردشگری و خدمات رسانی

مهم‌ترین هدف گردشگری منطقه آزاد اروند

تبدیل منطقه به هاب گردشگری سلامت

منطقه آزاد اروند علاوه بر گردشگری‌های ذکر شده، گردشگری سلامت می‌تواند منطقه آزاد اروند را به هاب گردشگری سلامت منطقه تبدیل نماید. در این زمینه تشکیل کارگروه‌ها و کمیته‌های تخصصی وجود بیمارستان‌های مجهز وجود تعداد ۵۴ تخت آی پی دی با استاندارد جهانی دسترسی آسان به تجهیزات و امکانات پزشکی بیشتر در شهرها و استان‌های همجوار، همچنین انجام برنامه‌ها و رویدادهای متنوع فرهنگی و هنری از جمله:

- سالروز آزادسازی خرمشهر قهرمان
- سالروز شکست حصر آبادان
- جشنواره فیلم رسام
- شب شعر بین‌المللی عربی مقاومت
- وجود قرارگاه دائمی اربعین حسینی
- اکران فیلم‌های جشنواره فیلم فجر
- انجام ۴۰۰ رویداد ملی، مذهبی و هنری در سال ۱۴۰۲
- گوشه‌ای از فعالیت‌های منطقه آزاد اروند در حوزه فرهنگی است.

مهم‌ترین ویژگی‌های گردشگری منطقه آزاد اروند

جاذبه‌های گردشگری، وجود شهر اولین‌ها، آبادان اولین پالایشگاه، اولین پمپ بنزین، شهر صنعت، شهر نفت، شهر نخل، شهر رودهای کارون، بهمینشیر، اروند، وجود مسجد رنگوبی‌ها، منطقه اتکس، کلیسای آرامنه، مسجد جامع خرمشهر، یادمان شهدا، کوچه دلگشا، پل مقاومت، نخلستان‌ها، مینوشهر، روستاهای گردشگری، تالاب‌های شادگان و ناصری

فاطمه عسگری نیا | عصر امروز دیگر عصر در آمد صرف از محل فروش نفت نیست بلکه بازارهای جدید هم حرف‌های زیادی برای گفتن دارند. گردشگری از جمله این بازارهای جدید است که اگر هر کشوری کمی جدی روی آن متمرکز شود، می‌تواند در آمد هنگفت جذب کند. از آنجا که منطقه آزاد اروند در کنار صنعت تجارت نفت از ظرفیت‌های گردشگری بی‌نظیری برخوردار است، مدیریت منطقه آزاد اینجا هم در تلاش است با تکیه بر داشته‌های کم‌نظیر و بکر گردشگری فصل تازه‌ای از شکوفایی اقتصادی منطقه را رقم بزند. موقعیت استراتژیک منطقه آزاد اروند به دلیل نزدیکی با مرز عراق و خلیج فارس باعث شده تا این منطقه به عنوان دروازه ورود به بازارهای منطقه محسوب شود.

وضعیت مسافران نروزی اروند



اروند  
پر مسافرترین  
منطقه آزاد  
کشور



۲۳ درصد

۱,۸۵۰,۰۰۰ نفر  
تعداد مسافران نروزی اروند

رشد سفر به مناطق آزاد در نوروز ۱۴۰۳

منطقه آزاد اروند چه زیرساخت‌های گردشگری ای دارد؟

- وجود ۳ رود آب شیرین کارون، اروند، بهمینشیر
- وجود مناظر طبیعی
- وجود یادمان‌های دفاع مقدس
- وجود اماکن تاریخی و میراثی
- وجود طریق الحسین<sup>ع</sup> راه مواصلاتی عتبات عالیت
- وجود راه‌های دسترسی ریلی، هوایی، زمینی
- وجود بنادر آبادان و خرمشهر
- وجود زیست بوم بکر و بی‌نظیر منطقه
- وجود روستاهای هدف گردشگری
- وجود باغ‌موزه‌ها و موزه‌های دفاع مقدس
- مهمترین ویژگی گردشگری اروند همجواری با کشور عراق و مناسبات فرهنگی و مذهبی
- تنوع فرهنگی به آداب موجود در منطقه
- وجود گردشگری‌های متنوع از جمله طبیعی، مذهبی، زیارتی، دفاع مقدس، میراث و خوراک





## مجموعه‌های تفریحی اروند را بشناسیم

### مجموعه تفریحی رویای مادر:

این مجموعه که در روستای حفار شرقی واقع شده است بالغ بر ۱۳ هکتار مساحت دارد. این مجموعه در قالب یک مرکز و مزرعه تولیدی و تفریحی جهت تولید گیاهان و گل‌های کمیاب و همچنین پرندگان خانگی و نمایش انواع حیوانات اهلی و استخر جهت صید ماهی و قایقرانی برای گردشگران فعال است.



### مضيف حاج عبدالله:

مضيف ياهمان مهمانخانه اعراب خوزستان با ابتكار كار آفرين خوزستاني در جزيره مينو احداث شد. مضيف اتاقي بزرگ در کنار محل زندگي است که خیلی جاها هم به عنوان محل داوری، حل اختلاف و تبادل اطلاعات استفاده می‌شود.



### مضيف ديراوی:

يکي ديگر از مضيف‌های سنتي منطقه مضيف آقای ديراوی است. این مضيف نیز در جزيره مينو قرار دارد.



### باغ طالبی:

این باغ در روستای مقبیطیه و انتهای جاده مسیر گلزار شهدا به سمت مزار حضرت خضر نبی واقع شده است و دارای امکانات نظیر سوئیت‌های اقامتی و آلاچیق همچنین ساحل‌سازی زیبا و اسکله جهت انجام تفریحات آبی و دارای آیشار و فضای سبز، امکان درشکه‌سواری و پوشش گیاهی نخلستان و باغ مرکبات است.



## فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه گردشگری:

ساخت پارک آبی سرپوشیده

احداث دهکده ورزشی

ایجاد شهر بازی روباز و سرپوشیده

ساخت هتل ۵ ستاره در خرمشهر و آبادان

ساخت پردیس سینمایی

ایجاد پلاژ تفریحی و بازسازی باشگاه قایقرانی مرکز ورزش‌های آبی (اروند صغیر)

احداث کلینیک زخم

بازارچه مدرن عرضه آبیان

مجتمع چند منظوره خدمات مسافری در شلمچه

احداث مرکز شیمی درمانی

### جاذبه‌های گردشگری اروند

- جاذبه‌های طبیعی
- جاذبه‌های تاریخی
- جاذبه‌های مذهبی
- جاذبه‌های خوراک
- جاذبه‌های سلامت

تنوع گردشگری منطقه آزاد اروند با وجود تنوع در گردشگری از جمله

گردشگری صنعتی با وجود پالایشگاه قدیمی آبادان و همچنین موزه‌های مرتبط با این صنعت مانند موزه بنزین خانه و موزه کارآموزان



گردشگری مذهبی وجود طریق الحسین و تردد بیش از ۲ میلیون نفر در ایام اربعین حسینی از مرز شلمچه و تردد در سایر اوقات سال



گردشگری طبیعی وجود رودخانه‌های خروشان و آب شیرین تالاب‌های ناصری و شادگان، نخلستان‌های قداقرشته، ساحل زیبای کارون بهمن شیر اروند و موقعیت بکر و بی نظیر پرندنگری



گردشگری دفاع مقدس وجود یادمان‌های شهدای شلمچه، علقمه، ذوالفقاری، ریال شهدای غواص و همچنین وجود موزه جنگ خرمشهر و باغ موزه دفاع مقدس آبادان



گردشگری خوراک تنوع غذایی از جمله وجود غذاهای محلی قلیه ماهی، قلیه میگو، مطبک، مفتح، کباب ماهی، سمبوسه، فلافل، پاکورا و کبه



گردشگری میراثی منطقه آزاد اروند با ثبت بیش از ۱۰۳ اثر در فهرست آثار ملی مانند منطقه الکس مسجد رنگونی‌ها و کلیسا



دبیرستان رازی و وجود منازل بری گوارده کوی کارگر و سایر نقاط میراثی

## گردشگری فرهنگی در منطقه آزاد اروند

### سینماها:

سینما نفت  
سینما شیرین

### موزه‌ها:

موزه دفاع مقدس  
موزه بنزین خانه آبادان  
موزه آبادان  
موزه جنگ  
موزه رنگویی‌ها



# ماکو

## بزرگترین منطقه آزاد ایران





**اطلاعات فوری**

نام و نام خانوادگی: حسین گروسی - تولد: ۱۳۴۳  
تحصیلات: دکتری مدیریت حرفه‌ای کسب و کار (DBA)  
سمت: مدیرعامل سازمان منطقه آزاد ماکو  
سابقه فعالیت:

- مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند
- معاون حقوقی و امور مجلس دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی
- نماینده حوزه انتخابیه شهریار، قدس و ملارد در دوره‌های هشتم و نهم مجلس
- فرماندار، بخشدار، مدرس دانشگاه، مدیرعامل شاهد و ...



**مدیرعامل منطقه آزاد ماکو تأکید می‌کند**

# حرکت قطار توسعه در سرزمین چهارسو

کانون فعالیت‌شان قرار داده‌اند. در باره چگونگی تبدیل ماکو به بزرگ‌ترین منطقه آزاد ایران و دومین منطقه آزاد در جهان و برنامه‌های پیش رو، با حسین گروسی، مدیرعامل منطقه آزاد ماکو در حالی گفت‌وگو کردیم که او این منطقه از کشور را با نام‌های سرزمین چهارسو، بهشت سرمایه‌گذاری، بهشت معادن مناطق آزاد ایران، خفته در تاریخ و برآمده از طبیعت و سرزمین فرصت‌های طلایی معرفی می‌کند و برای هر نام هم دلیلی دارد.

و بعد از اتمام کار شاهد باغ بزرگی از درختان گردو و پسته خواهیم بود. همچنین در حوزه امنیت غذایی پروژه‌ای به عنوان کاشت درخت‌های گرمسیری پکان را شروع کرده‌ایم. در ۲۲ هکتار پسته هم آبیاری مکانیزه و مدرن و هوشمند پیاده‌سازی شده است. البته هم‌زمان با توسعه این باغ‌ها به موضوع آب هم توجه می‌شود. در واقع هدف ما رفتن به سمت محصولات کم‌آبر با سود بالای اقتصادی است.

**شنیده شده منطقه آزاد ماکو به دنبال جذب دانش بنیان‌ها هم هست. این موضوع صحت دارد؟**  
در جلسه‌ای با معاون اول علمی فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس جمهور تفاهمنامه‌ای تدوین شد که ۱۰ هکتار زمین در این منطقه در اختیار شرکت‌های فناور قرار گیرد و معاونت علمی و فناوری هم از آنها حمایت کنند. در صورت تکمیل و عملیاتی شدن، نخستین شهرک اقتصاد دانش بنیان کشور در ماکو راه‌اندازی می‌شود که می‌تواند با الگوسازی به سایر نقاط کشور تعمیم پیدا کند.

**با توجه به شعار سال و تأکید بر جهش تولید، در منطقه آزاد ماکو چه طرح‌هایی در آینده اجرایی می‌شود؟**  
به جز طرح‌های در دست اجرا، ۱۰۰ هکتار زمین در بحث هاب خودروبی، برای اورهال و بازسازی خودروهایی سنگین و تأمین قطعات و لوازم این خودروها اختصاص می‌یابد تا ماکو به یکی از مناطق مهم خودروبی و تأمین قطعات و واردات و بازسازی خودروها تبدیل شود. در زمینه گردشگری، آثار تاریخی ماندگار و ثبت‌شده ملی و جهانی در این منطقه وجود دارند که برخی نیاز به توجه دارند. به عنوان مثال مراحل احیا و بازسازی مجموعه بناهای پردیسان ماکو طی تفاهم وزارت میراث فرهنگی و گردشگری با منطقه آزاد ماکو به‌زودی آغاز می‌شود. همچنین ۱۲ پروژه عمرانی و زیربنایی (هر ماه یک پروژه) در سال جهش تولید با مشارکت مردم در منطقه آزاد ماکو اجرا یا به بهره‌برداری می‌رسد. بهره‌برداری از فاز دوم شهرک صنایع سبک به مساحت ۳۵ هکتار، کلنگ‌زنی تصفیه‌خانه فاضلاب شهرک صنایع سبک و بهره‌برداری جاده لجستیک و ساری سواز دیگر برنامه‌های عمرانی در سال ۱۴۰۳ است. در واقع سازمان منطقه آزاد ماکو عزم خود را برای توسعه و ارتقای منطقه در زمینه‌های مختلف از گردشگری تا سرمایه‌گذاری و عمرانی جزم کرده و قطار توسعه مسیر رو به جلویی را طی خواهد کرد.

**مریم باقرپور | چشم‌انداز کوهستانی، مراتع سرسبز، چشمه‌های آب گرم، آبشارها، مناطق حفاظت‌شده و شکارگاه همراه با کلیساهای قدیمی، کاخ‌ها و عمارت‌ها باعث شده تا از ماکو، به عنوان منطقه خفته در طبیعت و تاریخ یاد شود. البته این منطقه مرزی به جز جاذبه‌های طبیعی، از موقعیت استراتژیک و مهمی هم برخوردار است به گونه‌ای که علاوه بر توریست‌ها، سرمایه‌گذاران، صنعتگران، بازرگانان و بسیاری دیگر آن را**

**بازدید کنند. حتی توربسم سلامت یکی از اولویت‌های توسعه گردشگری در منطقه آزاد ماکو است و اکنون بیش از ۱۰ مرکز درمانی و بیمارستانی در این منطقه فعال هستند که خدمات با کیفیتی به مراجعه‌کنندگان ارائه می‌دهند.**

**از قابلیت ماکو به عنوان شاهرگ ارتباطی ترانزیت کالاهای کشورهای آسیای میانه و اروپا هم استفاده می‌شود؟**  
خیلی زیاد. چون به جز موضوع صادرات و وارداتی که از این منطقه صورت می‌گیرد، طرح‌هایی هم در داخل ماکو اجرایی می‌شود. نمونه‌اش ساخت بزرگ‌ترین دهکده لجستیک کشور با مشارکت کشورهای عضو آگو در زمینی به وسعت ۱۸۲۰ هکتار است که شامل فرودگاه، راه‌آهن و بزرگراه، انبار و سردخانه هوشمند می‌شود. همچنین بازخوردی مثبت آن ایجاد حمل‌ونقل ترکیبی از طریق اتصال کریدور شرق به غرب (سرخس به ماکو) و (جنوب شرق یعنی چابهار به شمال شرق) خواهد بود. از طرفی منطقه‌ای در مرز وجود دارد که سال‌ها قرار بوده بازارچه مشترک شود، پیش‌بینی شده با توافق ترک‌ها این محدوده مرزی به عنوان منطقه آزاد مشترک بین دو کشور باشد. البته طرف ترکیه‌ای ۱۵۰ غرفه را به عنوان بناهای لازم احداث کرده و ما هم باید شبیه آن را در ایران بسازیم تا مجموعه مشترکی با ترکیه داشته باشیم. با تمام این رویدادها می‌توان آینده روشنی را به عنوان اتصال آسیا به اروپا و اروپا به آسیا در این منطقه دید چون زیرساخت‌ها برای تبدیل منطقه آزاد ماکو به هاب صادرات به ترکیه و کشورهای CIS آماده است.

**بخش خصوصی در منطقه آزاد ماکو بالا باشد.**

بله. نسبت بخش خصوصی به دولتی پروژه‌های منطقه آزاد ماکو ۷۰ به ۳۰ است. در واقع بسیاری از پروژه‌ها توسط بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران اجرایی می‌شود. ساخت باغ مدرن ۲ هکتار در وسعت ۲ هزار هکتار نمونه‌ای از آنهاست که فاز اول در زمینی به وسعت ۴۰۰ هکتار به ارزش ۵۵۰ میلیارد تومان و اشتغال ۵۰۰ نفر عملیاتی شد. همچنین طرح تولید انواع دوربین‌های مدار بسته به ارزش ۲۳۰ میلیارد ریال با اشتغال زایی ۲۰ نفر، مرکز خدمات رفاهی و تیرپارک پلدشت به ارزش ۷۰۰ میلیارد ریال با اشتغال زایی ۱۵ نفر و ده‌ها پروژه دیگر پروژه‌های مهمی بودند که سال گذشته به بهره‌برداری رسیدند و این روند همچنان ادامه دارد. در واقع از ماکو می‌توان به عنوان بهشت سرمایه‌گذاران نام برد.

**شما فکر می‌کنید حضور سرمایه‌گذاران چقدر در گسترش حضور توریست‌ها هم نقش داشته است؟**

خیلی زیاد. چون به جز گردشگرانی که برای تفریح و خرید به این منطقه مراجعه می‌کنند، طرح‌هایی هم برای توسعه صنعت گردشگری و تسهیل در تردد با مشارکت شرکت‌ها شروع شده و گاه به مرحله اجرا رسیده است. نمونه‌ای از آن بسته‌های سرمایه‌گذاری به ارزش ۲ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان بوده که تعدادی از آنها در حوزه‌هایی مانند ساخت باشگاه‌ها، مجموعه‌های تفریحی ورزشی، سوارکاری و پرورش اسب در حال اجرا هستند. همچنین هتل‌های ۴ و ۵ ستاره جدیدی به‌زودی به بهره‌برداری می‌رسند. حتی در توافقی که با کشور اندونزی برای توسعه گردشگری شده، قرار شده سالانه ۲۰۰ هزار گردشگر خارجی از این منطقه



فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بزرگ‌ترین منطقه آزاد کشور را بشناسیم

# ۱۴ گام جهش تولید

مریم باقر پور | منطقه آزاد تجاری - صنعتی ماکو با مساحت ۳۹۷ هزار هکتار عنوان بزرگ‌ترین منطقه آزاد کشور را به خود اختصاص داده است. از طرفی مرز بازرگان به‌عنوان بزرگ‌ترین و فعال‌ترین مرز زمینی کشور با قدمت ۱۱۰ سال به سبب همجواری با ترکیه و کشورهای حوزه قفقاز دارای موقعیت منحصر به فردی است. در نتیجه از آن با نام شاهراه ترانزیتی کالاهای کشورهای آسیای میانه و اروپا یاد می‌شود. تمامی این موارد باعث شده تا در این محدوده فرصت‌های سرمایه‌گذاری زیادی وجود داشته باشد.

## ۹ برنامه معاونت اقتصادی و سرمایه‌گذاری

- اجرای سند توسعه صادرات منطقه
- توسعه نواحی صنعتی منطقه با مشارکت شهرک‌های صنعتی
- برگزاری فراخوان بین‌المللی پروژه برج تجارت بین‌الملل
- افتتاح دفتر کارگزاری سرمایه‌گذاری منطقه آزاد ماکو در ترکیه
- ایجاد پایانه‌های صادراتی تخصصی و مراکز لجستیکی
- احداث و راه‌اندازی بازارچه مشترک «ساری سو»
- برگزاری میز ترکیه - عراق سوریه
- برگزاری رویداد دهکده اکو
- استفاده از ظرفیت ساکنان روستایی منطقه برای توسعه فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری و شیلات

## ۱۱ طرح توسعه گردشگری با مشارکت سرمایه‌گذاران

- بخش زیادی از برنامه‌های معاونت‌های مختلف منطقه آزاد ماکو با مشارکت سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی با هدف توسعه گردشگری انجام می‌شود. برخی از پروژه‌های امسال را ببینید:
- آغاز مطالعات امکان‌سنجی و طراحی دهکده ورزش منطقه آزاد ماکو
- آغاز مطالعات امکان‌سنجی و طراحی پاک مینیاتوری میراث جهانی اکو
- آغاز مطالعات امکان‌سنجی و طراحی مجموعه چندمنظوره فرهنگی و هنری ساخت زیرساخت (سکوی تیک آف) سایت پرواز پاراگلایدر
- بهره‌برداری از هتل پنج‌ستاره ماوی ماکو
- بهره‌برداری از هتل چهارستاره نوقالای بازرگان
- بهره‌برداری از فاز اول پروژه پیست اسکی و تله‌کابین ماکو
- بهره‌برداری از مراکز تفریحی و تفرجگاهی زیپ‌لاین کوسج ماکو
- شروع پروژه باشگاه سواری ماکو
- شروع پروژه مرکز تفریحات آبی و ساحل حاشیه دریاچه سد ارس
- آغاز پروژه منظره‌سازی قلعه تاریخی ماکو

## از کارت ماکووندی تا آگاه‌سازی

گفته می‌شود از سال گذشته مشارکت مردم برای افزایش تولید با ایجاد شرکت‌های سهامی عام در منطقه آزاد ماکو شروع شده و امسال با ارائه کارت ماکووندی عملیاتی خواهد شد. بنابراین برای عینیت بخشی به شعار سال در منطقه، ۱۴ گام با همراهی مسئولان برداشته خواهد شد که شامل موارد زیر می‌شود.

- ارائه کارت ماکووندی
- تأسیس شرکت‌های سهامی عام
- تسهیل فرایند سرمایه‌گذاری
- ارائه ۱۱۰ بسته سرمایه‌گذاری جدید
- تکمیل زیرساخت‌های سرمایه‌گذاری
- رفع موانع تولید به معنای واقعی
- سرمایه‌گذاری کلان هلدینگ گردشگری ماهان
- ایجاد زنجیره‌های ارزش در صنایع
- معرفی پنجره‌های واحد سرمایه‌گذاری
- راه‌اندازی دهکده لجستیک اکو
- ارتقای کیفیت محصولات تولیدی
- راه‌اندازی بازارچه مشترک ایران و ترکیه
- ترویج فرهنگ مصرف کالای ایرانی
- توانمندسازی و آگاهی بخشی در فرایند تولید

## شرکای تجاری منطقه آزاد ماکو

۱. ترکیه
۲. جمهوری آذربایجان
۳. عراق
۴. روسیه
۵. کشورهای اروپایی



**فرصت‌های سرمایه‌گذاری عملیاتی شده**

**۱- حوزه کشاورزی:**

■ احداث باغ گردو گرمسیری:  
در مساحت ۲ هزار هکتاری با حجم سرمایه‌گذاری  
۱۰۰۰ میلیارد تومانی و اشتغال‌زایی ۹۰۰ نفر



■ دو طرح دامپروری ۱۰۰۰ ارانسی:  
با حجم سرمایه‌گذاری بیش از ۵۰۰ میلیارد تومان و  
اشتغال‌زایی ۲۵۰ نفر

**۲- حوزه صنعت:**

■ نیروگاه ۸۰ مگاواتی:  
توسط سرمایه‌گذار خارجی به ارزش ۷۰ میلیون دلاری



■ طرح تولید فرو سیلیکو منگنز:  
توسط سرمایه‌گذار خارجی به ارزش ۶۰ میلیون دلار  
و اشتغال ۲۰۰ نفر

■ تولیدی زنجیره پوشاک:  
سرمایه‌گذاری ۶۵۰ میلیارد تومانی و اشتغال‌زایی  
بیش از ۵۰۰ نفر

**۳- حوزه گردشگری:**

■ طرح هتل پنج‌ستاره ماوی با سرمایه‌گذاری  
۲۵۰ میلیارد تومانی

■ طرح هتل چهار ستاره نوقالا با سرمایه‌گذاری  
۱۵۰ میلیارد تومانی



**۴- حوزه لجستیک:**

■ ساخت مراکز خدمات لجستیکی با سرمایه‌گذاری  
بیش از ۳۰۰ میلیارد تومان



**۵- حوزه فرصت‌ساز در سرمایه‌گذاری**

**۱. لجستیک و بازرگانی:**

■ احداث مراکز لجستیکی و خدمات حمل‌ونقل  
■ احداث مراکز تجاری (برج تجارت بین‌المللی  
به‌عنوان مگا پروژه سال ۱۴۰۲)



**۲. کشاورزی:**

■ احداث گلخانه‌های هیدروپونیک  
■ صنایع تبدیلی و تکمیلی گوشت و محصولات  
گردو و پسته  
■ شیلات به‌ویژه تکثیر و پرورش شاه‌میگو، ماهیان  
سردآبی و گرم‌آبی



**۳. گردشگری:**

■ احداث مراکز تفریحات آبی و ساحلی ارس  
■ احداث مجتمع‌های تفریحی و ورزشی و...



**۴. صنعت:**

■ ایجاد و تکمیل زنجیره ارزش پوشاک  
■ ایجاد و تکمیل زنجیره ارزش در صنایع پایین‌دستی  
پتروشیمی، پوشاک، مواد غذایی، لوازم خانگی، روی  
و آلومینیوم  
■ ایجاد و توسعه فعالیت‌های مبتنی بر پردازش داده



**۵. معدن:**

■ احداث واحدهای فرآوری مواد معدنی و صنایع  
وابسته (سنگ‌های تزئینی، شمش منیزیم،  
سلیس و صنایع وابسته من‌جمله شیشه، محصولات  
پایین‌دستی آهک، الیاف بازاتی و...) با سیاست  
جلوگیری از خام‌فروشی



**حجم سرمایه‌گذاری‌های سال ۱۴۰۲**



**۸۱۱۱۰**  
میلیارد دلار  
سرمایه‌گذاری داخلی



**۳۰**  
میلیون دلار  
سرمایه‌گذاری خارجی



**۲۰**  
کشور جهان  
از طریق منطقه آزاد ماکور و روابط تجاری دارند.



**۱۴۳**  
میلیون دلار  
تراز تجاری منطقه آزاد ماکو در سال ۱۴۰۲



**۱۶۵**  
میلیون دلار  
صادرات کالا و خدمات منطقه به خارج از  
کشور در سال ۱۴۰۲



**۳۵۴**  
میلیون دلار  
میزان صادرات از منطقه آزاد به داخل  
کشور در سال ۱۴۰۲



**۳۱**  
هزار نفر  
اشتغال‌زایی از محل  
سرمایه‌گذاری‌ها



**۳۰۰**  
میلیون دلار  
حجم واردات در سال  
۱۴۰۲



**۶**  
میلیون دلار  
صادرات مجدد در سال  
۱۴۰۲



**۲**  
میلیون گردشگر

در نتیجه سرمایه‌گذاری‌ها و فعالیت‌های اجرایی در سال ۱۴۰۲ از منطقه آزاد دیدن کرده‌اند.



بزرگ‌ترین منطقه آزاد ایران جاذبه‌های زیادی برای گشت‌وگذار و تفریح دارد

# ماکو، خفته در تاریخ و برآمده از طبیعت



۲ اقامتگاه بوم‌گردی

جاده ماکو و شهرستان شوط توسط اهالی دایر است.



۲ میلیون گردشگر

در سال ۱۴۰۲ از ماکو دیدن کرده‌اند که نشان‌دهنده رشد ۳۵ درصدی در مقایسه با سال ۱۴۰۱ است.



۷ کیلومتر

طول دیوار سنگی است که شمال ماکو را در چنبره خود گرفته و صحنه‌ای خوفناک اما زیبا ایجاد کرده است.



۶۰۰ سال

قدمت قلعه قبان ماکو و مربوط به دوره تیموریان است که با نام‌های قلعه قبان، قبان و کاپان هم شناخته می‌شود.



۶ کاشانه مهمان

در شهرستان‌های ماکو و شوط میزبان مسافران هستند.



۲۰ فرصت

سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد ماکو وجود دارد.



۵ مهمانپذیر

در ماکو و بازارگان میزبان مهمانان است.



۴ غذاخوری بین راهی

در شهرستان‌های منتهی به ماکو و پلدشت میزبان گردشگران هستند.



۱۶۰ سال قدمت

مهم‌ترین بنای مذهبی شهرستان ماکو یا همان مسجد جامع آن است.



۱۴۷

تعداد آثار تاریخی و گردشگری ثبت شده

موقعیت: شمال غرب ایران

وسعت: ۴۲۰ هزار هکتار

شهرستان‌های تحت پوشش: ماکو، شوط و پلدشت

تعداد روستاهای تحت پوشش: ۲۶۱ روستا



## کجا خرید کنیم؟

### ۱. بازار بزرگ منطقه آزاد ماکو

موقعیت: شمال غربی ماکو  
وسعت: ۳۵ هکتار  
تعداد مغازه‌ها: حدود ۵۰۰ مغازه  
نوع فعالیت: فروش پوشاک، مواد غذایی و آرایشی و بهداشتی



### ۲. مجتمع تجاری امید

موقعیت: داخل ماکو  
وسعت: ۱۰ هزار متر مربع  
تعداد مغازه‌ها: ۳۰ مغازه  
نوع فعالیت: فروش انواع مواد غذایی، پوشاک، مواد غذایی و آرایشی و بهداشتی



### ۳. بازارچه مشترک مرزی صنم بلاغی پلدشت

موقعیت: ۳۰ کیلومتری پلدشت  
وسعت: ۱۴۰۰۰ متر مربع  
تعداد مغازه‌ها: ۳۰ غرفه با امکانات جانبی  
نوع فعالیت: عرضه کالاهای وارداتی قطعات یدکی خودرو و کالاهای صادراتی مصالح ساختمانی، میوه و تره بار، محصولات صنعتی و صنایع چوب



ماکو بخشی از منطقه آزاد ماکو به عنوان جوان ترین منطقه آزاد کشور از نظر جغرافیایی است.

ششمین بازارچه مرزی مشترک آذربایجان به دلیل روابط تاریخی مردم آذربایجان ایران و جمهوری خودمختار نخجوان سال ۱۳۷۱ تأسیس شد و با عنوان صنم بلاغی در منطقه آزاد ماکو قرار دارد.

در گوشه و کنار ماکو چادر عشا بر در دشت‌ها دیده می‌شود. عشا بر ماکو مهم ترین دامپروران شمال غرب کشورند و نژاد گوسفند مرینوس ماکو از شهرتی ملی برخوردار است.

پل پلدشت - شاه تختی در محدوده مرز ایران و جمهوری خودمختار نخجوان با عنوان «پل دوستی» در سال ۱۳۸۶ افتتاح شد که تردد بین دو سوی مرز از طریق این پل انجام می‌شود.

کمپ تفریحی ارس در نزدیکی سد بزرگ ارس ظرفیت قابیرانی، رستوران، سرویس بهداشتی، آلچپق و... زیادی دارد.

گذرگاه مرزی بازارگان، مهم ترین گمرک زمینی کشور و به عنوان دروازه اروپا یا پیشانی ایران است که روزانه صدها مسافر داخلی و خارجی (توریست و گردشگر) و صدها کامیون ترانزیتی و سواری از این شهر دیدن و تردد می‌کنند.

چشمه تریا یکی از سرچشمه‌های رود ارس و تالاب بورالان، یکی از تالاب‌های پر آبی است که هر سال میزبان هزاران پرند از کشورهای مجاور است.

قره کلیسای ماکو، کلیسای تادئوس مقدس یا کلیسای طاطاوس به عنوان نخستین کلیسای جهان مسیحیت شناخته می‌شود.

پل قره کورپو که با نام پل سیاه هم شناخته می‌شود، در شمال ماکو، روی رودخانه قره‌سو و در نزدیکی محل اتصال این رودخانه با رودخانه زنگمار قرار دارد و از مکان‌های دیدنی است.

منطقه آزاد تجاری - صنعتی ماکو علاوه بر هم‌مرزی با ترکیه و نخجوان، همجوار با ارمنستان و منطقه قفقاز بوده و گلوگاه کریدور زمینی شمال و جنوب (رقیب کانال سوئز در خشکی) و نقطه اتصال آسیا و اروپاست.

یکی از زیستگاه‌های اصلی و زمستان گذران ۶۴ گونه پرنده تالاب بورالان با ۲۵۰ هکتار وسعت است که در کنارش چشمه‌های آب گرم هم وجود دارد.

گور دخمه ایوان فرهاد متعلق به اقوام اورارتو در دوران مادها و قرن هشتم قبل از میلاد است.

ماکو سرزمین آتشفشان‌های خاموش است. از انجماد گدازهایی که میلیون‌ها سال پیش از دل آتشین زمین بیرون زده‌اند، ستون‌های منشوری بالزتی ماکو شکل گرفته است.

## جاذبه‌های گردشگری ماکو کدامند؟

کوه‌ها، تپه‌ها و دره‌ها: کوه قیه در مرکز شهر ماکو  
دره‌های گردشگری: ایلان دره سی، دره رند یا سوردسی  
قلعه‌ها: قیان، دخمه فرهاد  
کلیساها: کلیسای زرز یا ننه مریم، قره کلیسا، کلیسای گئورگ مقدس  
پل: قلعه جوق، یسگوز (بنج چشمه)، کشمش تپه  
کاخ و عمارت: اقبال السلطنه ماکویی یا همان باغچه جوق و سردار  
شیر و خورشید: کلاه فرنگی، خانه سنگی جمال خان تیموری  
بنای دارایی: بنای بانک ملی، عمارت شهربانی  
تالاب‌ها: قره سو، بورالان، آق گل ماکو، باریم قیه  
دریاچه‌ها: دریاچه سد بارون  
حمام تاریخی: پورناک  
مساجد تاریخی: جامع ماکو  
آبشارها: آبشار قلعه جوق  
رودخانه‌ها و چشمه‌ها: قره سو، ساری سو، زنگمار و ارس، چشمه تریا  
بزرگترین کلاهک سنگی جهان در ماکو قرار دارد



## ۲ هزار میلیارد تومان

برای اجرای سرمایه گذاری حوزه گردشگری در حوزه سد ارس هزینه شده تا چهره‌های زیبا از منطقه به عنوان مقصد گردشگری ترسیم شود.



## ۹۰ هزار هکتار

محدوده شکار ممنوع آق گل است که از قدیم زیستگاه حیات وحش بوده است.



## ۱۸۶۰ متر

ارتفاع کوه قیه یا همان بام ماکو است. با ایستادن روی این بام می‌توان زیبایی‌های ماکو را در یک قاب دید. یافتن این بام به دلیل وجود یک دکل مخابراتی روی آن کار ساده‌ای است.



## ۴۷۵ هکتار

وسعت، آق گل تالابی فصلی است که در فصل‌های بهار و زمستان مملو از آب و در تابستان و اوایل پاییز خشک می‌شود.

## مقاصد تفریحی خاص در ماکو

آب گرم: باش کنده، شوط  
ورزش‌های پروازی: سایت قره خاج در منطقه آزاد ماکو  
صخره‌نوردی: در مناطق چرکین، سید داغی و قیه

## سوغاتی‌های ماکو

انواع صنایع دستی: شامل حصیر، گلیم، فرش دستباف، رودوزی‌های الحاقی، سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی تراش خورده، سفال و سرامیک، تابلوهای معرق.

انواع لباس‌های محلی: لباس زنان عشایر تابلویی از رنگ‌های درخشان و ناب شمال غرب کشور است. بنابراین می‌توان در سفر لباس آنها با نام‌های «گراس» و «در» تهیه کرد.

## چی بخوریم؟

نوشیدنی: انواع نوشیدنی‌های گرم با گیاهان دارویی

غذاها: آش‌های محلی، ساج قاور ماسی، جزوز (از غذاهای خیابانی، کلاجوش، اولیک چکمی، یالیک چورکی (همان نان ماهی)، یاقلی پان (نان صبحانه)، تخم مرغ سیب زمینی، آبگوشت گوجه و جعفری

دسر: حلوی اوماج، خاکینه

فصل مناسب سفر: بهار، تابستان، پاییز و زمستان  
مسیر سفر

هوایما: روزهای یکشنبه، دوشنبه و چهارشنبه یک پرواز از تهران به ماکو برقرار است. فرودگاه ماکو تا شهر ۳۷ کیلومتر فاصله دارد که تنه‌راه حمل و نقل استفاده از تاکسی درستی است. قطار: ماکو مستقیم به شبکه راه آهن کشور متصل نیست ولی با توجه به فاصله نسبتاً کم با شهر تبریز با جلفا که به شبکه ریلی، می‌توان جلفا را با قطار رفت و از آنجا ۱۶۹ کیلومتر باقیمانده را با تاکسی درستی تردد کرد.





# انزلی دروازه ورود به اوراسیا



**Bandar Anzali**





رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی:

**اطلاعات فوری**

نام و نام خانوادگی: محمدسجاد سیاهکارزاده  
 تحصیلات: دکترای مدیریت  
 سمت: رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی  
 سابقه فعالیت:  
 فارغ التحصیل دانشگاه امام صادق (ع) ■ استاد دانشگاه  
 عضو هیأت مدیره شرکت مدیریت دارایی مرکزی بازار سرمایه  
 عضو هیأت مدیره شرکت پتروشیران (سهامی خاص)  
 عضو هیأت مدیره مرکز توسعه تجارت کیش و ...

# تعامل و همکاری با بازارهای اوراسیا در انزلی مهیاست

**سحر جعفریان |** منطقه آزاد انزلی با سواحل رویایی و مراکز تجاری - صنعتی خاص در مجاورت دریای خزر یکی از شاخص ترین مناطق آزاد کشور محسوب می شود. منطقه ای که شاید کوچک ترین منطقه آزاد ایران (به لحاظ جغرافیایی) و نوباً (آغاز فعالیت در دهه ۸۰) باشد، اما بزرگ ترین و بیشترین ظرفیت های تجاری، سرمایه گذاری و گردشگری را در پهنه خشکی - دریایی خود جای داده است. از جمله دیگر ویژگی های منحصر به فرد این منطقه، وجود ظرفیت های ترازنی

و صادرات کالا، تولید و تامین محصولات اساسی، اشتغال زایی در سطوح مختلف محلی، بومی و بین المللی و نیز امکان بهره مندی از قوانین منعطف گمرکی و مالیاتی است که چشم انداز توسعه و فعالیت سرمایه گذاران بخش کلان در داخل و خارج از کشور در محدوده آن تعریف می شود. محمدسجاد سیاهکارزاده، رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی در گفت و گو با همشهری از ویژگی ها، طرح ها و برنامه های توسعه آفرین منطقه می گوید.

اتحادیه اقتصادی اوراسیا است که در حال حاضر با محوریت همکاری با روسیه و قزاقستان انجام می شود. تعامل در قالب ۲ کریدور شمال - جنوب و چین - قزاقستان - ایران، امضای تفاهنامه های مختلف همکاری ۲ یا چند جانبه با کشورهای حاشیه دریای خزر با هدف کاهش هزینه های تمام شده تولیدات و واردات کالاهای اساسی برای بهره برداری فعالان حوزه اقتصادی و تولیدکنندگان داخلی، سهولت بخشی و تسریع در حمل و نقل کالا میان بازارهای چین و غرب آسیا با اجرای طرح اتصال منطقه آزاد به خط ریل سراسری، گسترش همکاری با شرکت های مطرح خودروساز کشور با هدف حمایت از تولیدات ملی و اقتصاد مقاومتی از اقدامات راهبردی سازمان منطقه آزاد انزلی بوده است. همانطور که دقت نظر دارید، طرح ها و برنامه هایی با موضوع حمل و نقل می توانند اثربخشی چندوجهی داشته باشند. از این رو در دستور کار منطقه آزاد انزلی از اهمیت اولویت یافته ای با عنوان حمل و نقل ترکیبی برخوردار است.

این منطقه و جمهوری آذربایجان، امکان سنجی بازار یابی صادرات و صادرات مجدد محصولات تولیدی ایران به کشورهای حوزه قفقاز از طریق نخستین منطقه آزاد شمال کشور و افزایش همکاری های ترانزیتی در کریدورهای بین المللی پرداخته و این میان، توافقاتی حاصل شده است. البته سرمایه گذاران ترک و روس بسیاری نیز برای اجرای طرح هایی با موضوع سرمایه گذاری در منطقه آزاد انزلی اعلام آمادگی کرده اند که ضمن ایجاد شرایط مطلوب و ایمن و نیز تشکیل کارگروه بررسی طرح های سرمایه گذاری از حضور آنان استقبال می کنیم.

**چرا اجرای برنامه حمل و نقل ترکیبی در منطقه آزاد انزلی از اهمیت اولویت برخوردار است؟**  
 تنوع در ایجاد دسترسی به وسایل و مسیرهای حمل و نقل این اختیار را به اقشار مختلف از مسافران گرفته تا تاجران می دهد که امنیت، سرعت و کیفیت را حین فعالیت گردشگری و یا اقتصادی خود تجربه کنند و این همان اصل مهمی است که در دستور کار منطقه آزاد انزلی قرار گرفته است. دستور کاری که در آن حمل و نقل ریلی شامل زیرسازي، ریل گذاری، ساخت ایستگاه و امکانات جانبی از اولویت برخوردار است. خوشبختانه اتصال شبکه ریلی شمال به جنوب پیشرفت خوبی داشته و به زودی این اتصال به صورت کامل انجام می شود. در حال حاضر قطعه آخر خط آهن رشت - کاسپین از نظر فنی و زمانبندی مورد بررسی قرار گرفته است. در واقع این پروژه تکمیل کننده کریدور شمال - جنوب و شرق به غرب بوده و نقش مهم و حیاتی در ترانزیت کالا و تجارت خواهد داشت. جالب است بدانید که حدود ۴۰ تا ۴۰ درصد نقل و انتقال کالا از بندر می تواند توسط ریل انجام شود و یکی از اساسی ترین بخش ها در توسعه بندر به شمار می رود. برای این منظور، بیش از پیش و با توان حداکثری و جهادی به دنبال ضرب بخشی به همه ظرفیت ها و ویژگی های سودآور منطقه آزاد انزلی هستیم.

**تشکیل کارگروه بررسی طرح های سرمایه گذاری منطقه آزاد انزلی که یکی از مناطق آزاد هفتگانه کشور است، با چه اهدافی دنبال می شود؟**  
 کارگروه بررسی طرح های سرمایه گذاری و کمیسیون اقتصادی منطقه آزاد انزلی با هدف بررسی درخواست های سرمایه گذاری، هماهنگی در تسریع و تسهیل فرآیندهای متعدد خدمات رسانی و صدور مجوزهای فعالیت سرمایه گذاران تشکیل شده است. تاکنون بیش از ۲۵ طرح سرمایه گذاری پیشنهادی از سوی بخش خصوصی ارائه شده که هر کدام مورد بررسی و پایش قرار گرفته است. یکی از پیش شرط های اصلی در تهیه و تنظیم طرح های سرمایه گذاری، بهره گیری از نظرات تخصصی منطبق بر طرح جامع و مطالعاتی موضوعی در منطقه است. در واقع در این کارگروه به دنبال کاهش بوروکراسی اداری و جلوگیری از طولانی شدن فرآیندهای سرمایه گذاری هستیم تا سود حاصل از توافقات آن به سوی هر دو طرف جاری شود. یکی دیگر از مهم ترین پیش شرط های پایش طرح های سرمایه گذاری، لزوم رعایت پیوست های فرهنگی، گردشگری و زیست محیطی است که باید ارزبایی فنی و تخصصی و مالی آنها نیز در کنار اخذ استعلامات مربوطه از نهادهای ذی ربط انجام شود.

**به زعم شما اختصاصی ترین ویژگی های منطقه آزاد بندر انزلی چیست؟**  
 در همه کشورهای جهان، مناطق آزاد به عنوان امتیازی مهم شناخته می شوند که سهم قابل توجه و مؤثری از اقتصاد بین المللی را به دوش می کشند. منطقه آزاد انزلی استان گیلان نیز از این قاعده مستثنی نیست. این منطقه با توجه به ویژگی هایی متمایز مانند بهره مندی از ۲ مجتمع بزرگ بندری (کاسپین و انزلی)، ویژه تخلیه و بارگیری انواع کالا، دارا بودن محدوده مشترک با سایر شهرستان های اطراف، برخورداري از مزایا و معافیت های قانونی با هدف جذب حداکثری سرمایه گذاران خارجی، وجود زیرساخت های مناسب و رو به توسعه مانند اتصال به خط ریلی سراسری، برتری تاریخی در حوزه روابط بین الملل با کشورهای حاشیه دریای خزر، پویایی در گسترش روابط ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا، قرارگیری در کریدورهای بین المللی از جمله کریدور شمال - جنوب و مسیر فرعی ایده «یک جاده یک کمربند» یعنی چین - قزاقستان - ایران، می توان به درستی ادعا کرد که از ظرفیت چشمگیر و درخشانی برای تبدیل شدن به یکی از برترین مناطق آزاد در عرصه تعاملات بین المللی برخوردار است. این منطقه به لحاظ قرارگیری در موقعیت استراتژیک و منحصر به فرد، بازار ترانزیت کالا به بسیاری از کشورها بوده است.

**در حال حاضر منطقه آزاد انزلی با سرمایه گذاران کدام کشورها همکاری و تعامل دارد؟**  
 منطقه آزاد انزلی از بسیاری از کشورهای حاشیه دریای خزر سرمایه گذار جذب کرده است، اما بیش از همه، توسعه همکاری با کشور جمهوری آذربایجان در محوریت برنامه های تجاری منطقه است. یکی از مهم ترین دلایل مجموعه ما برای تمرکز روی این کشور، وجود و نقش آفرینی اشتراکات مذهبی، فرهنگی، قومی و تاریخی مابین است. تاکنون نیز در دیدارهایی که با مقامات عالی رتبه آذربایجان داشته ایم، منافع اقتصادی ناشی از فرصت های همکاری های متقابل و مرتبط با دریای کاسپین، کریدور شمالی جنوب، مناسبات بندری، افزایش مسیرهای حمل و نقل دریایی بین بندر انزلی و کاسپین را، که در محدوده این منطقه واقع شده اند، پیگیری کرده و ضمن تبادل نظر، به ارائه راهکارهای موجود از جمله برگزاری نمایشگاه های مشترک و اختصاصی به میزبانی



شمالی ترین منطقه آزاد ایران ظرفیت‌های سرمایه گذاری بالایی دارد

# کریدور فرصت‌ها



## ۱۲ شرکت دانش بنیان

در حوزه‌های صنایع برق، الکترونیک، تجهیزات آزمایشگاهی، ابزار دقیق، آرایشی-بهداشتی، طراحی و تولید نرم افزارهای رایانه‌ای و تلفن همراه، فناوری اطلاعات و ارتباطات و مکانیک خدمات ارائه می‌دهند.



## ۲ مجتمع بندری کاسپین و انزلی

به علاوه واحدهای تجاری و صنعتی فعال در پس کرانه‌هایشان نقش کلیدی در سیر صعودی تجارت و ترانزیت کالای این منطقه ایفا می‌کنند.



## ۱۰۰ شرکت نوآور، فناوری و کارآفرین

در مرکز شکوفایی شرکت‌های نوآور و دانش بنیان و شهرک‌های صنعتی منطقه آزاد انزلی فعالیت دارند.



## ۱۶۵ واحد تولیدی-صنعتی

که تعدادی از آنها از صادرکنندگان نمونه کشوری و استانی معرفی شده‌اند، در منطقه آزاد انزلی فعالیت دارند.



### مجتمع

### بندری فعال

بیش از ۳۵ درصد

تجارت آسیای

میان از طریق

مجتمع بندری

کاسپین منطقه

آزاد انزلی انجام

می‌شود که در پی

آن سال گذشته

حدود ۲۳ هزار نفر

به فرصت‌های

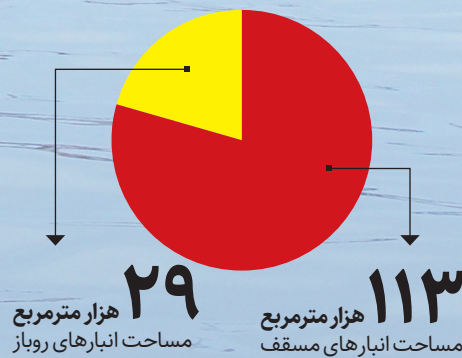
شغلی دست

یافته‌اند.

### اقلام صادراتی

مجموعه‌ای از محصولات کشاورزی، مصالح ساختمانی و شیشه

### وضعیت انبارهای منطقه آزاد انزلی



### منطقه آزاد انزلی، کجاست؟

با حدود ۲ هزار و ۳۰۰ هکتار مساحت در استان گیلان و شهرستان انزلی قرار دارد که ۳۰ کیلومتر از آن در حاشیه ساحلی دریای خزر است. ۲۲ کیلومتر از این سواحل در شهرستان انزلی و ۸ کیلومتر دیگر ساحل در حوضه آبریز دلتا رودخانه سفیدرود در پارک ملی بوجاق شهرستان آستانه اشرفیه واقع شده است. در مجموع ۲۸ روستای محدوده منطقه آزاد انزلی، جمعیتی حدود ۳۰ هزار نفر در روستاهای ساحلی و غیرساحلی سکونت دارند.

### میزان صادرات:

در ۸ ماه نخست سال ۱۴۰۲ تقریباً ۱۲۳ میلیون دلار صادرات از مسیر منطقه آزاد انزلی انجام شده است. صادرات از این مسیر نسبت به سال قبل ۷ درصد افزایش تناژی داشته است.

### سهم مواد غذایی این منطقه

۲۴۰۰  
میلیارد تومان  
میزان جذب سرمایه داخلی در سال گذشته

۲۹  
میلیون دلار  
میزان جذب سرمایه خارجی در سال گذشته

۱۷۱  
هزار تن  
مخازن سوختی و روغن‌های خوراکی

۱۹۱  
هزار تن  
حجم سیلوهای غلات



### ویژگی های اقتصادی

■ وجود بندر انزلی در محدوده منطقه آزاد، امتیاز اقتصادی است که با وجود ۱۰ پست اسکله به طول هزار و ۵۸۱ متر با کاربری تجاری، خدماتی و نفتی بر سودآوری سرمایه گذاری در آن می افزاید.

■ ترانزیت و صادرات با اتصال منطقه آزاد به ویژه بندرگاه کاسپین به آزادراه و راه آهن قزوین-رشت-انزلی رونقی فراوان به همراه دارد که بدین وسیله توان حمل و نقل و ترانزیتی منطقه به بیش از چندین برابر افزایش خواهد یافت.

■ بیش از ۹۰ واحد صنعتی فلزی، سلولزی و بهداشتی، غذایی و بسیاری دیگر در شهرک مدرن صنعتی انزلی فعالیتی پایدار دارند.

■ جذب و شناسایی فعالان و سرمایه گذاران (قبول ضمانتنامه های بانکی بلندمدت، صدور مجوز فعالیت در کمتر از چند روز) و ویژه فعالیت در فاز تجارت منطقه (مجهز به انواع تجهیزات زیرساختی و نرم افزاری) به صورت مستمر ادامه دارد.

■ فراهم بودن ملزومات ایجاد صنایع تبدیلی، فرآوری محصولات کشاورزی، امکان مجتمع های تجاری-نمایشگاهی با بیش از ۲ هزار غرفه تجاری، صدور کارت بازرگانی کشوری، اعمال تخفیفات انبارداری، واگذاری غرفه و فضای نمایشگاهی عرضه مستقیم محصولات و برخورداری از نیروی کار متخصص از دیگر مزیت های اقتصادی منطقه آزاد انزلی است.

### ویژگی های دانش و فناوری

■ ایجاد مراکز دانشگاهی بین المللی شامل راه اندازی واحدهای بین المللی دانشگاه های گیلان و علوم پزشکی گیلان و سایر مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی

■ در نظر گرفتن پهنه بندی های مناسب برای استقرار پارک های علم و فناوری در منطقه و امکان گسترش ارتباطات علمی با مراکز آموزشی و تحقیقاتی اقصی نقاط جهان

■ به روز رسانی فرهنگی و مطالعات بسته های سرمایه گذاری به صورت تهیه و تدوین کتاب کیمیا منطقه آزاد انزلی به زبان های فارسی، انگلیسی، روسی و عربی

### ویژگی های جغرافیایی

■ قرار گرفتن در مسیر کریدور بین المللی شمال-جنوب معروف به نسترک که از آن به عنوان کریدور حمل و نقل قرن بیست و یکم آسیا-اروپا یاد می شود. این کریدور، بندر هلسنکی در شمال اروپا از راه روسیه به بندر شمال و جنوب دریای خزر، بندر خلیج فارس و سپس به کشورهای جنوب و شرق آسیا متصل می کند.

■ دارا بودن موقعیت ویژه در زمینه ارتباط با کشورهای حاشیه دریای خزر

■ مجاورت با بندر مهم آستراخان و لاگان در روسیه، کراسنودسک در ترکمنستان، اکتاتو در قزاقستان و باکو در آذربایجان

■ دسترسی از طریق راه های مناسب به بازارهای مصرف کشورهای CIS

■ نزدیکی به فرودگاه بین المللی رشت ضمن برخورداری از تجهیزات کامل ناوبری

■ محدوده های دارای پایگاه اطلاعات جغرافیایی کامل (GIS)

■ نزدیکی به بزرگ ترین ذخایر نفت و گاز دریای خزر



### ۱۰۰ بسته فرصت های سرمایه گذاری

منطقه آزاد انزلی براساس اولویت ها، ظرفیت ها، بازارهای هدف و نیروی کار شامل صنعتی، تجاری-خدمات، لجستیک-بندری و گردشگری-تفریحی، طراحی شده است.



### ۵۵ درصد

رشد تعداد مجوزهای اقتصادی صادره در ۹ ماه اول سال ۱۴۰۲



### ۲۵۰ میلیون دلار

ارزش تولیدات ۸ ماهه نخست سال گذشته منطقه آزاد انزلی ثبت شده است.



### مزیت های منطقه آزاد انزلی در حوزه قانون و مقررات



امکان ترانزیت و صدور مجدد کالا بدون محدودیت



تضمین کامل سرمایه های خارجی و سود حاصل از آنها



آزادی مشارکت سرمایه گذاری خارجی تا سقف ۱۰۰ درصد



افزایش معافیت مالیاتی ۱۵ ساله به ۲۰ سال



حاکم بودن مقررات خاص اشتغال در مناطق



امکان مشارکت سرمایه گذاری داخلی و خارجی



فروش و اجاره زمین به سرمایه گذاران داخلی و اجاره زمین به سرمایه گذاران خارجی



امکان ورود کالا بدون پرداخت عوارض گمرکی و سود بازرگانی منطقه



معافیت گمرکی برای ورود کالاهای ساخته شده در منطقه آزاد

### آزادی کامل ورود و خروج سرمایه

معافیت از پرداخت هرگونه حقوق گمرکی و سود بازرگانی برای واردات مواد اولیه، ماشین آلات و قطعات یدکی ویژه تولیدکنندگان منطقه



انزلی یکی از بزرگ‌ترین مراکز اکوتوریسم کشور است

# گشت وگذار در مرز خشکی و دریایی معتدل

**سحر جعفریان** | منطقه آزاد انزلی علاوه بر ظرفیت‌های تجاری و اقتصادی، از قابلیت‌های عمده تبدیل شدن به یکی از بزرگ‌ترین مراکز اکوتوریسم کشور برخوردار است. جاذبه گردشگری که موقعیت جغرافیایی شاخص و آب و هوای رویایی آن، بر این قابلیت و پتانسیل، صحنه می‌گذارد. سیاحت در بخش‌های تفریحی و گردشگری متنوع و مهیج منطقه آزاد انزلی می‌تواند خاطره یک سفر خوش را برای هر مسافری فراهم سازد.



**مقایسه رشد مراکز گردشگری در انزلی**



ساخت مجموعه و مراکز تفریحی و گردشگری منطقه آزاد انزلی با سرمایه‌گذاری خارجی حدود ۴۰ درصد نسبت به سال گذشته رشد داشته است.



ساخت مجموعه و مراکز تفریحی و گردشگری منطقه آزاد انزلی با سرمایه‌گذاری داخلی حدود ۲۵ درصد نسبت به سال گذشته رشد داشته است.



**۳ داروخانه و ۲ مطب پزشک**  
نیز به صورت شبانه‌روزی و شیفتی به مراجعان خدمات ارائه می‌دهند.



**۶ پارکینگ اختصاصی**  
نیز با ظرفیت بیش از ۲۰۰ خودرو در نقاط پرتردد منطقه ساخته شده است.



**۴ مجموعه تفریحی دریایی**  
در ضلع‌های شرقی و شمالی منطقه آزاد انزلی فعالیت دارند.



**۹ کافه و فست‌فودی**  
نیز در این محدوده به دوستداران غذاهای فرنگی، خدمات ارائه می‌دهند.



**۴ نمازخانه بزرگ در فاز تجاری**  
و گردشگری منطقه آزاد انزلی ویژه نمازگزاران تدارک دیده شده است.



**۳ پمپ بنزین در اطراف فاز تجاری**  
و گردشگری منطقه آزاد انزلی فعال هستند.



**۱,۸۵۰,۰۰۰ گردشگر**  
نوروز ۱۴۰۳ به منطقه آزاد انزلی مراجعه کردند.



**۱۶ رستوران با تنوع منوی غذایی**  
در فاز گردشگری منطقه آزاد انزلی پذیرای مهمانان هستند.



**۶ هتل و مجتمع اقامتی**  
هر روز پذیرای مسافران داخلی و خارجی است.





## وضعیت جذب گردشگر داخلی و خارجی در سال گذشته



**جذب ۱۶ درصد**  
گردشگر داخلی  
در سال ۱۴۰۲



**جذب ۳۴ درصد**  
گردشگر خارجی  
در سال ۱۴۰۲



### ماهگیری یاد بگیر!

بیش از ۱۵ نقطه ساحلی ویژه و علاقه‌مندان به ماهگیری تعبیه شده که گردشگران می‌توانند با حضور در هر یک، ضمن یادگیری مهارت ماهگیری، ماهی‌های بزرگ و کوچک بسیاری صید کنند.



### غذای محلی و گیلیکی

از آنجا که استان گیلان یکی از استان‌های دارای تنوع غذایی است در آن‌لی هم می‌توانید طعم خوش غذاهای دریایی و سسنتی را بچشید. در اغلب رستوران‌های اینجا غذاهای محلی از جمله باقالی قاتوق، کباب اوزن برون، ماهی سفید، پلو با ماهی شور و اشیل به همراه مخلفات محلی، خاویار، فسنجان، ترش تره، میرزا قاسمی، سیر قلیه و... سرو می‌شود.

## ترین‌ها

رکوردشکنی گردشگران در نوروز ۱۴۰۳

### بیشترین

از ۲۰ اسفند ۱۴۰۲ تا ۱۴ فروردین ماه سال ۱۴۰۳ افزایش تجارت و گردشگری منطقه آزاد آن‌زلی میزبان افزون بر یک میلیون و ۸۵۰ هزار گردشگر بود که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته با رشد ۲۰، ۹۱ درصدی مواجه بوده است.

### متفاوت‌ترین

نوروز ۱۴۰۳ روزانه به‌طور متوسط بیش از ۱۰۰ هزار نفر در فاز تجارت و گردشگری این منطقه گشت و گذار کردند که این عدد نسبت به سال‌ها قبل متفاوت بوده است.

### مردمی‌ترین

۸۰ طرح زیربنایی، بهسازی و نوسازی امکانات گردشگری با هدف ارتقای کمی و کیفی خدمات‌رسانی به گردشگران نوروزی مانند افتتاح یک مجتمع پارکینگ‌های منطقه، افتتاح پهنه پارکینگ‌های منطقه، فعالیت درب سوم خروجی گمرک و فعالیت پمپ‌بنزین‌های سیار، پیش از آغاز سال نو به اجرا درآمده بود تا کیفیت خاطره سفر به منطقه آزاد آن‌زلی برای مسافران ارتقا یابد.

## جاذبه‌های گردشگری آن‌زلی کدامند؟

■ جاذبه‌های طبیعی: دریا، تالاب، بوستان پرندگان، جاذبه‌های تفریحی و ورزشی: آکواریوم، کارتینگ، اتوبوس دریایی، قایقرانی، پدل بورد، پاراسیل، پدال برد، بادبانی، ویندسرف، پاراگلایدر، جامپینگ، گشت دریایی، فوتبال، والیبال، تنیس، بسکتبال ساحلی و سوارکاری  
■ جاذبه‌های تاریخی: کاخ موزه

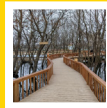
تالاب نیلوفری: حتماً تصاویر زیبای تالاب آن‌زلی را با آن گل‌های مردابی به رنگ صورتی دیده‌اید. این تالاب در جنوب غربی شهر بندر آن‌زلی و دریای خزر قرار دارد. این تالاب ۱۵ هزار ساله با گونه گیاهی متفاوتش، یکی از بزرگ‌ترین تالاب‌های آب شیرین ایران است که می‌توانید به قایق‌سواری در آن بپردازید.



مجموعه آکواریوم: علاقه‌مندان به آشنایی و تماشای اکوسیستم‌های دریایی، فرصت گشت و گذار در مجموعه آکواریوم را از دست ندهند. این آکواریوم با نام «آکواریوم فانتستیک» در سال ۱۳۹۷ با سرمایه‌گذاری ۳۰ میلیون یورویی خارجی به بهره‌برداری رسیده است. بیش از ۲۰۰ گونه مختلف آبزیان، بیش از ۵ هزار خزنده، آبزی و پرند در این آکواریوم بزرگ زیست می‌کنند. تونل زیر آب این آکواریوم ۲۳ متر طول دارد که علاوه بر آن بازدیدکنندگان می‌توانند از بقیه امکانات تفریحی مانند شهر بازی سر پوشیده، لونا پارک، بولینگ، رستوران‌ها و کافی‌شاپ‌های مجموعه بهره‌مند شوند.



پارک برای پرندگان: پارک بهشت پرندگان، یک برکه طبیعی با وسعتی در حدود ۲ هکتار است که این روزها به منطقه‌ای حفاظت شده و پناهگاهی طبیعی برای پرندگان بومی و مهاجر تبدیل شده است. وجود این محوطه بکر و طبیعی در کنار همه امکانات تفریحی مدرن مانند گیم‌لند، مراکز خرید شیک و لوکس، فضای آرامش‌بخشی را در اختیار گردشگران قرار داده است.



بلوار ساحلی: قدم زدن در بلوار ساحلی منطقه آزاد آن‌زلی از جمله تفریحاتی است که نباید از دست داد. چشم‌انداز این بلوار بیش از ۵۰ متری، تاسیسات بندری، دریای خزر و ورودی تالاب بین‌المللی آن‌زلی است. شناور بودن کشتی و فعالیت اسکله‌های بندری را نیز می‌توان از آنجا به تماشا نشست. علاوه بر موج‌شکن، مجسمه زیبای شیر، پلکان‌های خوش ساخت، آلاچیق و حوضچه‌هایی با فواره‌های بلند در میان درختان کاج و درختچه‌های تزئینی هم از دیگر بخش‌های این بلوار ساحلی محسوب می‌شوند.



مناره آن‌زلی: مناره آن‌زلی یا برج ساعت که نمادی از فرهنگ دریانوردی منطقه آزاد آن‌زلی به شمار می‌آید در گذشته‌های دور به‌عنوان فانوس دریایی در این بندرگاه بوده است. آجرهای این مناره ۲۸ متری در سال ۱۲۳۰ هجری قمری برابر با ۱۸۱۵ میلادی چیده شده است.



کاخ موزه بندر آن‌زلی: کاخ موزه قاجاری بندر آن‌زلی یا کاخ میان‌پشته در منطقه میان‌پشته و بین ۲ پل آن‌زلی و غازبان قرار دارد که با کشتی میرزا کوچک‌خان که یکی دیگر از جاذبه‌های آن‌زلی است، حدود ۳ کیلومتر فاصله دارد.



اقامتگاه بوم‌گردی: با توجه به رشد گردشگری در منطقه آزاد آن‌زلی، تعداد هتل‌ها و مهمان‌پذیرها و البته اقامتگاه‌های بوم‌گردی در حال افزایش است. در حال حاضر بیش از ۱۱۰ اقامتگاه بوم‌گردی با ویوی دریا و جنگل در این محدوده فعالیت دارند.





ارسی

# کانون ارتباطات اوراسیا

A

I

S

S





**اطلاعات فوری**

نام و نام خانوادگی: مجید کیانی - تولد: ۱۳۶۵  
 تحصیلات: دکتری مهندسی عمران  
 سمت: مدیرعامل منطقه آزاد ارس  
 سابقه فعالیت:  
 عضو هیأت علمی گروه مهندسی عمران دانشگاه جامع امام حسین ۴  
 ۱۵ سال مدیریت پروژه‌های داخلی و خارجی ..

**مدیرعامل منطقه آزاد ارس از فرصت‌های طلایی تجارت در این منطقه می‌گوید**

# تحول در ارس به کمک سرمایه‌گذاری بخش خصوصی

است. ارس سال ۱۳۸۴ به منطقه آزاد تجاری تبدیل شد و هم‌اکنون انواع سرمایه‌گذاری‌های تجاری، کشاورزی، دامپروری، تسهیلات درمانی، گردشگری سلامت، حمل‌ونقل و ... در آن انجام می‌شود. به دلیل تأثیرگذاری این منطقه در رشد تجارت و اقتصاد با مجید کیانی، رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل منطقه آزاد ارس گفت و گو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

**الناز عباسیان |** منطقه آزاد ارس در مجاورت رود ارس در شمال غربی کشور مادر مرز کشورهای ارمنستان، جمهوری آذربایجان و جمهوری خودمختار نخجوان واقع شده و متمشکل از شهر جلفا و منطقه خداآفرین است. این منطقه که در مسیر جاده ابریشم قرار دارد از دیرباز به علت موقعیت خاص جغرافیایی و تجاری مورد توجه بازرگانان و تجار داخلی و خارجی بوده

**❖ ورود سرمایه بخش خصوصی به منطقه آزاد ارس چه مزایایی برای منطقه در پی داشته است؟**  
 ۵۵۰ واحد خدماتی در ۱۲ شاخه صنعتی در منطقه آزاد ارس فعالیت می‌کند که خودرو، مواد غذایی، محصولات نفتی مانند قیصر، بنزین هواپیما و بنزین یورو ۴ از موارد تولیدی و صادراتی در این محدوده است که بر همین اساس فعالان بخش خصوصی توانسته‌اند رتبه یک صنعتی کشور را در ارس به دست آورند.

پروژه‌ها تهیه و همه این موضوعات بین معاونان در قالب ۱۶ پروژه توزیع شده است. توجه ویژه به واحد طرح و برنامه در قالب مغز متفکر سازمان از دیگر برنامه‌های ارس بود.

**❖ با این حال چه اهداف و چشم‌اندازهایی برای منطقه آزاد ارس وجود دارد؟**  
 دبلماسی اقتصادی در دستور کار این سازمان قرار گرفته است. در جشن ثبت جهانی ژئوپارک ارس میزبان سفیران و نمایندگان سیاسی ۱۱ کشور بودیم و با هدف افزایش تعامل با کشورهای همسایه ضمن ارتباط تنگاتنگ با سفیران کشورمان در مقاصد هدف صادرات، با مقامات این کشورها نیز با هماهنگی وزارت امور خارجه تعاملات خوبی شکل گرفته است.

**❖ پس با این اوصاف برای سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد ارس مزایای قانونی در نظر گرفته شده است؟**

بله. سرمایه‌گذاری در این منطقه مزایای قانونی بسیاری را برای سرمایه‌گذاران ایجاد کرده و شامل معافیت‌های مالیاتی ۲۰ ساله از تاریخ بهره‌برداری است. همچنین نقل و انتقال کالا در منطقه آزاد ارس معاف از مالیات ارزش افزوده است، اما برای ورود کالا از منطقه آزاد به سایر مناطق باید مالیات ارزش افزوده پرداخت شود. ورود کالا، ماشین‌آلات و مواد اولیه به کشور معاف از عوارض گمرکی، سود بازرگانی و ثبت سفارش است و اتباع خارجی بدون نیاز به روادید می‌توانند وارد منطقه آزاد ارس یا از آن خارج شوند، صادرات کالا و تجهیزات از منطقه آزاد ارس به خارج از کشور با کمترین تشریفات و مطابق با قوانین مناطق آزاد صورت می‌پذیرد. امکان سرمایه‌گذاری‌های ۱۰۰ درصد خارجی بدون مشارکت اتباع ایرانی در منطقه آزاد ارس فراهم است و کالایی که به صورت تجاری از طریق مناطق آزاد تجاری وارد سایر مناطق کشور می‌شود، شامل کاهش سود بازرگانی تا سقف ۱۵ درصد است. علاوه بر اینها سرمایه‌گذاری در حوزه کشاورزی در منطقه آزاد ارس هم مزایایی دارد. ناگفته نماند دسترسی به منابع آبی فراوان شامل رود ارس، سد‌های خداآفرین، گلفرج و گردیان باعث شده که کشاورزی در منطقه آزاد ارس، رشد قابل توجهی داشته باشد، به طوری که ساخت گلخانه‌های مکانیزه با سیستم کشت هیدروپونیک در منطقه ارس اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده و منطقه ارس به یکی از قطب‌های گلخانه‌ای کشور تبدیل شده است. از این رو طرح‌های کشاورزی از مهم‌ترین اقداماتی است که نگاهش طرح توجیهی سازمان منطقه آزاد ارس برای آنها صورت می‌گیرد. توسعه صادرات و فروش محصولات تعاونی‌ها و کشاورزان نیازمند الزاماتی از جمله اجرای الگوی کشت و فرآوری و بسته‌بندی محصولات است و تولید محصولات کشاورزی باید صادرات محور و منطبق بر استانداردهای بهداشتی روز دنیا باشد.

**❖ چه ویژگی‌هایی منطقه آزاد ارس را از سایر مناطق متمایز می‌کند؟**

هر کدام از مناطق آزاد ظرفیت‌های خاص خود را دارند که متناسب با ویژگی‌های بومی این مناطق تعریف می‌شوند، اما چیزی که ارس را از سایر مناطق آزاد متمایز می‌کند این است که این منطقه در ۴ حوزه صنعت، کشاورزی، گردشگری و تجارت رتبه دارد. ارس در تولید، صنعت و همچنین در کشاورزی (به واسطه آب، خاک و هوای مناسب) رتبه اول را کسب کرده و به عنوان قطب گلخانه‌های هیدروپونیک کشور و خاورمیانه شناخته می‌شود. این منطقه در سال‌های گذشته رتبه اول گردشگری داخلی را نیز به دست آورد. در زمینه تجارت و ترانزیت کالا با توجه به آن که منطقه آزاد ارس در مسیر جاده ابریشم و تقاطع کریدورهای مهم کشور قرار گرفته، همچنین به دلیل همسایگی با ارمنستان و اینکه تنها مرز زمینی ایران با اوراسیاست، روز به روز شاهد توسعه و پیشرفت آن بوده‌ایم. گمرک جلفا هم سابقه قدیمی در ترانزیت کالا و صادرات و واردات دارد.

**❖ با توجه به این ظرفیت‌ها طرح جامع منطقه آزاد ارس در چه ابعادی تدوین شده است؟**

طرح توجیهی سازمان منطقه آزاد ارس، یک برنامه اقتصادی، فنی و مطالعاتی برای کسب و کارهاست که توسط کارشناسان نوشته شده است. این طرح در ادامه سند راهبردی و براساس چشم‌انداز، مأموریت‌ها، اهداف و استراتژی‌های برتر منطقه و با نگرش مدیریت استراتژیک برای ایجاد فرصت رشد و توسعه منطقه آزاد ارس در حوزه‌های آموزش عالی، گردشگری، ورزشی، درمانی و سلامت، مسکونی، صنایع پاک، مصالح ساختمانی و صنایع سنگین تدوین شده است. این طرح، توسعه منطقه و ایجاد زمینه ارتباط منطقی بین ایران و کشورهای همسایه را هدف گذاری کرده و با تأکید بر توانمندی‌های منطقه آزاد ارس استراتژی‌های کشورهای، ترانزیت و صادرات مجدد، آموزش عالی، صنعتی و معدنی، خدماتی، آی.سی.تی. (ICT)، تأمین مالی، زیست محیطی، سرمایه‌گذاری و گردشگری تدوین شده است. طرح ارس یک طرح جامع است ولی به یک سری اصلاحات نیاز داشته است. برنامه میان مدت سه ساله تهیه شد که در این برنامه سیاست‌ها تدوین و براساس آن راهبرد و سپس





# ارس بیکران فرصت‌ها

**الناز عباسیان** | مهم‌ترین هدف مناطق آزاد افزایش سرما به‌گذاری در آن منطقه برای تولید، اشتغال و صادرات است. در همین راستا منطقه آزاد ارس تا امروز حدود ۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری توسط بخش خصوصی و حدود ۱۹ هزار اشتغال داشته و به‌گفته مسئولان این منطقه تاکنون در این منطقه، نه تنها بیکاری واقعی نداشته بلکه از شهرهای مختلف جوانان اهل کار و تلاش برای اشتغال و درآمدزایی وارد مناطق صنعتی ارس می‌شوند. در عرصه صادرات هم این منطقه موفق بوده و گاز، نفت و قیر شرق ترکیه، کشور گرجستان و بخش‌هایی از اوراسیا را واحدهای تولیدی منطقه آزاد ارس تامین می‌کند. برای درک بهتر شرایط اقتصادی خوب این منطقه نگاهی به آمار و ارقام تجاری آن داریم.

- تولید بنزین هواپیما و یورو ۴ و ۵ در منطقه آزاد ارس
- آغاز تولید در واحد چاپ و رنگرزی آیسومنسوجات ارس و صادرات به کشور ازبکستان
- صادرات نفت از خزر نفت ارس به کشورهای عراق، ترکیه، آذربایجان و افغانستان
- افزایش تولید و صادرات واحد تولید البسه آلتین دیزل ارس به ۵ کشور آسیایی و اروپایی
- افزایش ظرفیت تولید واحد کابین براق ارس و صادرات به پاکستان، عراق و ارمنستان
- افزایش ۳ برابری تولید ایپک الباف ارس و صادرات به رومانی و ارمنستان
- شکست رکورد تولید فولاد در منطقه ارس با افزایش ۴۰ درصدی تولید فولاد آذرآبادگان
- ورود شرکت آذر سیم سامان ارس به بازار صادراتی با افزایش کمی و کیفی تولید
- صادرات نخستین ماهی‌های تولیدی ارس در محدوده خذآفرین به روسیه



افزایش فرصت‌های شغلی منطقه  
آزاد ارس در سال ۱۴۰۲

۱۷,۸۲۲ نفر

۱۴۰۰



**۵ درصد**

رشد در مقایسه با ۱۲ ماهه  
مدت مشابه سال قبل

۱۹,۸۵۱ نفر

۱۴۰۲

۱۸,۹۱۰ نفر

۱۴۰۱

رونق تولیدات محصولات صنعتی و...  
منطقه آزاد ارس در سال ۱۴۰۲

۲۹۰ میلیون دلار

۱۴۰۰



**۶ درصد**

رشد در مقایسه با ۱۲ ماهه  
مدت مشابه سال قبل

۳۴۳ هزار تن

۱۴۰۲

۳۲۳ هزار تن

۱۴۰۱

افزایش صادرات به خارج از کشور  
از مسیر منطقه آزاد ارس

۵۷ میلیون دلار

۱۴۰۰



**۴۴ درصد**

رشد در مقایسه با ۱۲ ماهه  
مدت مشابه سال قبل

۱۳۵ میلیون دلار

۱۴۰۲

۹۴ میلیون دلار

۱۴۰۱

افزایش صادرات تولیدات منطقه  
آزاد ارس در سال ۱۴۰۲

۷۰ میلیون دلار

۱۴۰۰



**۱۷ درصد**

رشد در مقایسه با ۱۲ ماهه  
مدت مشابه سال قبل

۱۷۲ میلیون دلار

۱۴۰۲

۱۴۷ میلیون دلار

۱۴۰۱



افزایش عمران و آبادانی در منطقه آزاد ارس

۱۲ ماهه ۱۴۰۲ **۴۵۶۰** میلیارد ریال



**۶۶ درصد** رشد در مقایسه با ۱۲ ماهه مدت مشابه سال قبل

۱۳۹۸ **۸۶۴** میلیارد ریال

۱۳۹۹ **۷۶۵** میلیارد ریال

۱۴۰۰ **۱۲۴۳** میلیارد ریال

۱۴۰۱ **۲۷۵۱** میلیارد ریال

رویدادهای عمرانی مهم منطقه آزاد ارس



**۱۴۰ هکتار**

از پروژه آبرسانی به مجتمع‌های گلخانه‌ای به بهره‌برداری رسیده است.



**۵ مدرسه**

در محدوده خد آفرین در راستای راهبرد محرومیت زدایی ساخته شد.



**۶۰۰ میلیارد ریال**

اعتبار برای نوسازی مدارس منطقه آزاد ارس اختصاص یافته است.



**۱۵۰ میلیارد ریال**

اعتبار برای آغاز عملیات اجرایی احداث شبکه فاضلاب شجاع صرف شده است.

- بهره‌برداری باند دوم محور جلفا - مرند حد فاصل کیلومتر ۲۸ تا ۳۴
- بهره‌برداری از پروژه آبرسانی به مجتمع‌های گلخانه‌ای ۱۴۰ هکتاری ارس
- آغاز عملیات اجرایی احداث میدان خانواده در تقاطع جاده کلیسا - بلوار رسالت
- آغاز عملیات اجرایی ساماندهی و زیباسازی میدان آیت‌الله گرگری
- بهره‌برداری از دستگاه پست سیار و خط ۱۳۲ کیلومتر به ارزش ۱۲۰۰ میلیارد ریال
- آغاز عملیات اجرایی احداث سردار شهید حاج قاسم سلیمانی با اعتبار ۱۳۳ میلیارد ریالی

رکوردزنی منطقه آزاد ارس در جذب سرمایه‌گذاری‌های جدید

ب- سرمایه‌گذاری خارجی براساس طرح‌های مصوب کمیسیون اقتصادی

۱۲ ماهه ۱۴۰۲ **۴۹,۳** میلیون دلار

**۳۰ درصد**

رشد در مقایسه با ۱۲ ماهه مدت مشابه سال قبل

۱۳۹۸ **۲** میلیارد دلار

۱۳۹۹ **۰** میلیارد دلار

۱۴۰۰ **۲۳** میلیارد دلار

۱۴۰۱ **۳۸** میلیارد دلار

پ- سرمایه‌گذاری‌های محقق شده

۱۲ ماهه ۱۴۰۲ **۸۶,۲۳۹** میلیارد ریال

**۱۷۹ درصد**

رشد در مقایسه با ۱۲ ماهه مدت مشابه سال قبل

۱۳۹۸ **۱۸,۱۰۲** میلیارد ریال

۱۳۹۹ **۵۳,۱۶۱** میلیارد ریال

۱۴۰۰ **۵۴,۰۰۶** میلیارد ریال

۱۴۰۱ **۳۰,۹۳۱** میلیارد ریال

الف- سرمایه‌گذاری داخلی براساس طرح‌های مصوب کمیسیون اقتصادی

۱۲ ماهه ۱۴۰۲ **۶۵۸,۹۷۱** میلیارد ریال

**۸۷۱ درصد**

رشد در مقایسه با ۱۲ ماهه مدت مشابه سال قبل

۱۳۹۸ **۵۸,۷۴۵** میلیارد ریال

۱۳۹۹ **۶۴,۳۱۳** میلیارد ریال

۱۴۰۰ **۱۷۵,۸۸۰** میلیارد ریال

بالغ بر ۱۰ هزار میلیارد ریال از طرح‌های مصوب سال ۱۴۰۰ اجرایی نشده‌اند

۱۴۰۱ **۶۷,۸۷۸** میلیارد ریال

**۴۱ هزار میلیارد**

در حوزه دارو با ظرفیت اشتغال ۸۰۰ نفر سرمایه‌گذاری شده است.

**۱۲ هزار میلیارد ریال**

تولیدکننده چینی در منطقه برای تولید فروسیلیسکو منگنز سرمایه‌گذاری کرده است.

**۴ هزار میلیارد ریال**

برای تولید کود مورد نیاز واحدهای کشاورزی و گلخانه‌ای ارس سرمایه‌گذاری شده است.

**۴ تولیدکننده**

البسه با سرمایه‌گذاری ۷۰۰ میلیاردی به خانواده ارس پیوسته‌اند.

**۴۹ هزار میلیارد ریال**

سرمایه‌گذاری و ظرفیت اشتغال هزار نفری از جمله دستاوردهای ساخت یکی از بزرگ‌ترین کارخانجات تولید نخ اینجاست.

- پیوستن سرمایه‌گذار ترکیه‌ای با طرح کشت و فرآوری پنبه به خانواده ارس
- افتتاح مرکز ارائه خدمات رایگان مشاوره سرمایه‌گذاری و توسعه صادرات ارس
- کشورهای واردکننده محصولات منطقه آزاد ارس به ترتیب بیشترین میزان خرید روسیه / ترکیه / آذربایجان / عراق / ارمنستان / گرجستان / امارات / ازبکستان / افغانستان / پاکستان



جاذبه‌های گردشگری منطقه آزاد ارس پر شمار هستند

# از ثبت جهانی ژئوپارک تا روز ملی ارس

**الناز عباسیان** | منطقه آزاد ارس همواره از گذشته‌های دور توجه بازرگانان و مسافران آسیا-اروپا و به‌نوعی جاده ابریشم را به خود جلب کرده است. همین موضوع موجب رونق صنعت پرورش کرم ابریشم در زمان صفویان و همچنین ساخت کاروانسراها و مجموعه‌های اقامتی و توریستی و بازرگانی در قرن اخیر، در منطقه آزاد ارس و جلفا شده است. علاوه بر اینها، ارس در موقعیت جغرافیایی و طبیعی زیبایی قرار گرفته و جاذبه‌های گردشگری و طبیعت بکر، زیبا و خیره‌کننده‌ای دارد. از این رو به کمک اعداد و ارقام نگاهی به جاذبه‌های گردشگری منطقه آزاد ارس داشته‌ایم.

- انتخاب منطقه آزاد ارس به‌عنوان مقصد اول گردشگری شمال غرب در سفرهای نوروزی سال ۱۴۰۲
- ثبت حماسه سوم شهریور ۱۳۲۰ به‌عنوان روز ارس در تقویم ملی
- ثبت جهانی کاروانسرای تاریخی خواجه نظر
- دیپلماسی گردشگری در منطقه آزاد ارس؛ حضور سفرا و نمایندگان ۱۱ کشور در جشن ثبت ژئوپارک جهانی ارس
- یک قدم تا اخذ گواهینامه جهانی شهر سالم، جامعه ایمن برای منطقه آزاد ارس
- پروژه‌های سرمایه‌گذاری برای ارس و به‌ویژه ساحل رود ارس تعریف شده است.
- روزهایی که کیش و قشم توریست ندارند آب و هوای ارس برای جذب گردشگر خارجی و داخلی بسیار مطلوب است و می‌تواند مقصد سفر باشد.
- جذب گردشگر بین‌المللی یکی از موضوعات دیگری است که جزو سیاست‌های منطقه آزاد قرار گرفته است.
- ژئوپارک ارس نیز در حال تکمیل زیرساخت، خدمات و برندینگ است.
- انجام اقدامات متعدد برای تبدیل ارس از گردشگری خرید به سمت بوم‌گردی و ژئوتوریسم.
- برندینگ گردشگری ارس به کمک ثبت جهانی ژئوپارک ارس و کاروانسرای خواجه‌نظر و نامگذاری روز ملی ارس.

## تعداد خودروهای غیربومی ورودی به منطقه آزاد ارس

۳ سال قبل از شیوع ویروس کرونا

۱۳۹۶ ۱,۷۴۸,۸۴۵

۱۳۹۷ ۱,۴۷۳,۷۲۱

۱۳۹۸ ۱,۸۷۳,۵۳۷

۲ سال همه‌گیری ویروس کرونا

۱۳۹۹ ۱,۰۶۹,۵۴۵

۱۴۰۰ ۱,۲۵۶,۱۸۱

۲ سال بعد از شیوع ویروس کرونا

۱۴۰۱ ۱,۶۲۰,۲۴۵

۱۴۰۲ ۳,۰۱۱,۴۹۹

## جاذبه‌های گردشگری ارس کدامند؟

- ۱- جاذبه‌های طبیعی: رود ارس، دریاچه و سد ارس، آبشار آسیاب خرابه، کوهستان «کمچی داغ»، ژئوپارک ارس و یکی از مهم‌ترین زیستگاه‌های غاز پیشانی سفید در جهان
- ۲- جاذبه‌های تاریخی: کاروانسرای خواجه نظر عباسی
- ۳- جاذبه‌های مذهبی: کلیسای سنت استپانوس
- ۴- موزه: سفال و سرامیک
- ۵- جاذبه‌های اقتصادی: فعالیت بازارچه‌های مرزی متعدد

## ارس؛ نخستین میان مناطق آزاد ایران زمین

-بر اساس اعلام دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، سازمان منطقه آزاد ارس سال ۱۴۰۲ بهترین عملکرد را در میان مناطق آزاد داشت و در رتبه اول ایستاد.

-شاخص‌های ارزیابی چه بود: دستاوردهای اقتصادی، مدیریت منابع، عمرانی و زیربنایی، فرهنگی اجتماعی و گردشگری، حقوقی، فناوری اطلاعات و تصویرسازی روابط عمومی.



**معرفی کوتاه اماکن مهم**

**آبشار آسیاب:**

از آنجا که در قدیم چندین آسیاب داشته که با نیروی همین آبشار کار می کرد، به آن آبشار آسیاب یا در زبان ترکی «خارابا دبیرمان» می گویند.



**کلیسای سنت استپانوس:**

در ۲۶ کیلومتری منطقه آزاد ارس، در محلی به نام «قزل وانگ» یعنی صومعه قرمز، در دژی استوار قرار گرفته است. از نظر معماری کلیسا از مراکز مشهور دینی ارمنیان است و بسیاری از خوشنویسان و خطاطان ارمنی در کلیسای سنت استپانوس کاتبی می کردند. این کلیسا به ثبت جهانی یونسکو رسیده و پربازدیدترین مکان تاریخی شمالغرب ایران است.



**رود ارس:**

مهم ترین و پرآب ترین رودخانه شمالی کشور و آذربایجان شرقی است که از کوه هزاربرک (بینگول داغ) حوالی آارات ترکیه سرچشمه می گیرد و به سمت شرق سرازیر شده و در آخر مسیرش به دریای خزر می ریزد. رود ارس در منطقه آزاد ارس جلغا از شهرستان های ماکو، اهر، مرند و گرمی در استان های آذربایجان شرقی و غربی و اردبیل عبور می کند و مرزی میان ایران و جمهوری آذربایجان و ارمنستان است. طبیعت زیبای منطقه ارس عریض ترین نقطه رودخانه ارس در نزدیکی شهر جلغاسک که بیش از ۲۰۰ متر عرض و بیشتر از ۴ متر عمق دارد. همچنین برای حفاظت از محیط زیست رود ارس مجوز ماهیگیری در ارس، فقط در ایام خاصی از سال صادر می شود.



**سد ارس:**

دریاچه سد ارس هم که روی رودخانه ارس ساخته شده، میان مرز ایران و جمهوری آذربایجان قرار دارد که زمان اتحاد جماهیر شوروی با بهره برداری مشترک دو کشور ساخته شده بود. این سد بزرگ ترین دریاچه پشت سد ایران است که منظره های دیدنی در منطقه آزاد ارس ایجاد کرده است. دریاچه ارس یکی از مهم ترین زیستگاه های غاز بیشانی سفید در جهان محسوب می شود.



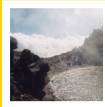
**کاروانسرای خواجه نظر عباسی:**

یکی از کاروانسراهای ساخته شده در زمان شاه عباس صفوی است. این کاروانسرا کنار چشم انداز رودخانه ارس و پل ضیاءالملک قرار گرفته است. این کاروانسرا یک حیاط مرکزی بزرگ و سه ایوان دارد که در سه طرف حیاط قرار گرفته و به دلیل ارزش تاریخی و معماری جزو آثار ملی ایران محسوب می شود و امروزه نیز به عنوان موزه زنده سفال و سرامیک ارس برای تولید، عرضه و نمایش سفال و سرامیک هنرمندان ارس آماده شده است. این کاروانسرا در سال ۱۴۰۲ به ثبت جهانی رسید.



**آتشفشان کیامکی:**

کوهستان کیامکی یا به زبان ترکی «کمچی داغی» به معنای «دماوند کوچک»، یکی از دیدنی ترین مناظر طبیعی منطقه آزاد ارس است که در ۱۰ کیلومتری جنوب شهر جلغا به ارتفاع ۳۲۴۷ متر قرار دارد. کوهستان کیامکی در واقع یک آتشفشان خاموش است که اصطلاحاً به آن آتشفشان کیامکی هم می گویند و پناهگاه حیوانات وحشی بسیاری چون بوزپلنگ، گوزن و بز وحشی است.



**مراکز خرید و بازارچه های مرزی:**

در منطقه آزاد ارس مراکز تجاری و خرید بسیاری از گران تارزان را در خود جای داده است. یکی از قدیمی ترین بازارهای مقرون به صرفه منطقه آزاد ارس که در خط مرزی ایران و نخجوان قرار دارد، بازارچه روس هاست. ساختار و طراحی بازارچه مرزی روس ها هم به خاطر سر پوشیده بودن و هم داشتن فضای باز، به شلوغ ترین بازار جلغا تبدیل شده است. البته به لحاظ تنوع کالاها و مغازه ها، بازارچه روس ها انواع ابزارها، کیف و کفش، پوشاک و لباس، مواد غذایی و آرایشی و بهداشتی و اسباب بازی ها و انواع اکسسوری خانه کسب و کار خود را دارند.



**ژئوپارک ارس:**

در ضلع شمال غربی ایران، در استان آذربایجان شرقی و در منتهی الیه شمالی آن در محدوده منطقه آزاد ارس واقع شده و محدوده آن بر گستره شهرستان جلغا منطبق است. پدیده «پر مین - تریاس» که گذر ۲۵۰ میلیون ساله زمین را در یک سنگ نشان می دهد مهم ترین ویژگی ژئوپارک ارس است که جزو آثار کم نظیر در جهان است. قلمرو ژئوپارک ارس با مساحت ۱۶۷۰ کیلومتر مربع، دارای ۳۱ سایت متنوع از چشم اندازهای زمین شناسی و تنوع ساختارهای تکتونیکی و پدیده های زمین شناسی در کنار تنوع سایت های مختلف رارائه می کند و علاوه بر این، تنوع اکولوژیکی، باستان شناسی و فرهنگی خاصی دارد. ژئوپارک ارس به عنوان دومین ژئوپارک ایران در سال ۱۴۰۲ به ثبت جهانی رسید.



**۳۰۰۰ میلیارد ریال**

سرمایه گذاری برای ساخت هتل چهارستاره هایپر اسکار در منطقه آزاد ارس صرف شده است.



**۱۶/۵ هکتار**

وسعت صدور مجوز اجرای جزیره گردشگری در رود ارس است.



**۲۸۸ میلیارد ریال**

اعتبار برای توسعه گردشگری ورزشی با ایجاد مجموعه ورزش ساحلی هزینه می شود.



**۵/۵ کیلومتر**

پیاده راه سلامت برای استفاده گردشگران در ساحل ارس ایجاد می شود.



**۳ میلیون و ۱۱ هزار خودرو**

باپلاک غیربومی سال ۱۴۰۲ به این منطقه وارد شد و رکوردی جدید در رونق گردشگری ارس به ارمغان آورد.



**۵۶ درصد**

رود گردشگر در عید نوروز به منطقه آزاد ارس افزایش داشته است.



**۱۵۰۰ میلیارد ریال**

برای ساخت هتل سه ستاره دنیز با ظرفیت ۱۷ تخت سرمایه گذاری شده است.



**ثبت جهانی ژئوپارک ارس؛ آغازی برای تحول گردشگری**

سال گذشته عضویت ژئوپارک ارس در شبکه ژئوپارک های جهانی به صورت رسمی از طریق یونسکو اعلام شده است. مجید کیانی، مدیرعامل منطقه آزاد ارس در این باره می گوید: «یکی از اهداف ما تبدیل شدن به قطب گردشگری بود؛ ارس ظرفیت بسیار بالایی در این زمینه دارد و الحمدالله خیلی سریع نیز جواب گرفتیم. همکاران قبل از بنده برای ژئوپارک زحمات زیادی کشیده بودند ولی در زمان فعلی نیز با تلاش و توجیه کارشناسان یونسکو توانستیم دومین ژئوپارک کشور تصویب شود؛ در واقع در یک سال گذشته ژئوپارک ارس به عنوان دومین ژئوپارک ایران ثبت شد که این افتخاری برای کشورمان است و موجب معرفی بهتر ارس در خارج از کشور خواهد شد.»



چابهار

تنها بندر اقیانوسی ایران



C h a B a h a r





گفت‌وگو با مدیر عامل منطقه آزاد تجاری چابهار

**اطلاعات فوری**

نام و نام خانوادگی: حمیرا ریگی زیروکی

تولد: ۱۳۵۴

تحصیلات: کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات

سابقه فعالیت:

■ مدیرکل بهزیستی استان سیستان و بلوچستان

■ بخشدار بخش مرکزی چابهار

■ فرماندار قصرقند

■ سفیر ایران در برونتی

# چابهار در مسیر جهانی شدن است

**راحله عبدالحسینی** | سخنان مدیریت مناطق آزاد چابهار حدود یک ماهی است که به دست «حمیرا ریگی زیروکی» هدایت می‌شود. او به عنوان مدیر عامل منطقه آزاد تجاری چابهار معتقد است استان سیستان و بلوچستان بهشت بی‌بدیل روی زمین و قطعه‌ای بی‌نظیر در پیکره ایران است که هنوز در جایگاه شایسته خود قرار

نگرفته در حالی که می‌تواند در اقتصاد کلان کشور تأثیر گذار باشد. او سرمایه‌گذاری در اقتصاد در بامحور و بهره‌برداری از فرصت‌های گردشگری را راهکاری برای رشد و توسعه چابهار می‌داند و تأکید می‌کند که چابهار در مسیر جهانی شدن به پیش می‌رود.

توصیف زیادی درباره خصوصیات منحصر به فرد چابهار شنیده‌ایم. خوب است گفت‌وگو را با تعریف شما از چابهار آغاز کنیم.

چابهار حقیقتاً شهر چهار بهار است؛ شهر تنها بندر اقیانوسی ایران عزیز، وقتی می‌گوییم دروازه ملل و شهر اقیانوسی یعنی بی‌مانع تا جنوبگان (قطب جنوب) می‌توانی در آغوش اقیانوس غوطه‌ور باشی و این یعنی زیبایی در زیبایی. چابهار با هر رویکردی که فکرش را بکنید پنجره ایران شناسی است. عجیب به نظر می‌رسد ولی حقیقت دارد. به‌طور مثال ظرفیت دریایی و ساحلی، بیابانی و صحرایی، جنگل، هوانوردی، مردم‌شناسی و بسیاری موضوعات دیگر را با هم دارد.

با این حساب این منطقه در مقایسه با سایر مناطق آزاد کشور ویژگی‌های متمایزی دارد. شما این ویژگی‌ها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

چابهار به دلیل لطف الهی و عنایت خداوند متعال یکی از خاص‌ترین مناطق جغرافیایی ایران و بی‌بدیل‌ترین منطقه آزاد کشور است زیرا در نقطه تلاقی اتصال به جهان، بدون مرز واسط است. در سال ۱۳۰۶ مقاله‌ای چاپ شد که مسیر تجاری از چابهار به سایر نقاط عالم را اعظم‌الطرق یعنی شاهراه دانست.

**برنامه‌ها و افق پیش روی سازمان منطقه آزاد چابهار در حوزه‌های مختلف چیست؟**

افق پیش روی ما بهره‌برداری از این موهبت الهی است. یعنی جغرافیای راهبردی و جغرافیای اقتصادی با تأکید بر مزیت‌های رقابتی؛ از جمله، اقتصاد در بامحور، ترانزیت، لجستیک و خدمات بندری متناسب و این است که می‌گوییم چابهار بهشت سرمایه‌گذاری است.

**چندی است چابهار به عنوان یکی از مقاصد گردشگری شناخته شده‌است. چه برنامه‌ای برای رونق گردشگری در چابهار دارید؟**

فصل تابستان در چابهار مصادف با رویداد طبیعی به نام «مونسون» است. در این رویداد طبیعی بادهای موسوم به مونسون از اقیانوس به سمت چابهار می‌وزد و هوای مطبوعی را ایجاد می‌کند. این موقعیت آغاز جشنواره تابستانی ما در چابهار خواهد بود. این شرایط اقلیمی،

تابستانی دلپذیر را در جنوب شرقی‌ترین نقطه کشورمان رقم می‌زند. فصل مونسون یکی از فصل‌های گردشگری در این بندر اقیانوسی است. جاذبه‌های گردشگری چابهار متنوع و خاص است. سعی داریم بستر و زیرساخت مناسب برای جذب بیشتر گردشگر را نیز فراهم کنیم.

**فرصت‌های سرمایه‌گذاری در چابهار نیز به اندازه طبیعتش متنوع است. چه رویکردی برای رشد و رونق سرمایه‌گذاری در نظر است؟**

در فصل جدید مدیریتی منطقه آزاد چابهار به‌سوی تسهیل و تسریع مراحل قانونی سرمایه‌گذاری هستیم و امکان سرمایه‌گذاری را در قالب طرح‌های مختلف در کمترین زمان فراهم می‌آوریم.

**این رویکرد نیازمند تسهیلات و تمهیداتی برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی است. برای تحقق این هدف چه ایده‌های دارید؟**

روند تسهیل‌گری بر مبنای کاهش زمان عملیات اداری، صدور مجوز و حمایت‌هایی مانند ایجاد گروه‌های اقتصادی است. نگاه دولت مردمی ایران قوی، در تنها بندر اقیانوسی ایران، بندر چابهار و سواحل مکران رویکردی توسعه‌محور با رهیافت لجستیکی و تقویت اقتصاد در بامحور در راستای رهنمودهای مقام معظم رهبری استوار است. این نگاه، امکان بالقوه این بندر و سواحل زیبا را اکنون بالفعل کرده است و زمینه حضور منطقه را فراهم آورده و موجبات شکل‌گیری هاب ترانزیتی و هاب رویکردهای برندسازی و ارتقای آوازه منطقه در فضای بین‌المللی را بر مبنای جغرافیای راهبردی چابهار در مسیر جهانی شدن فراهم کرده‌است. خلاصه و مختصر بگویم که چابهار در مسیر جهانی شدن است.

**برای اینکه کلمه محروم برای همیشه از کنار نام سیستان و بلوچستان برداشته شود، برنامه‌ای تدوین شده‌است؟**

من همیشه گفته‌ام سیستان و بلوچستان محروم نیست. اینجا قطعه‌ای بی‌نظیر و بی‌بدیل در پیکره ایران است که در جایگاه شایسته خود قرار نگرفته. ذهن برخی مدیران، محروم از فهم بهشت سرمایه‌گذاری ایران عزیز است. خلاصه بگویم که «دکترین فرصت‌ها» در بهشت

سرمایه‌گذاری یعنی چابهار، چراغ راه ما خواهد بود و همچنین تمرکز بر مأموریت اصلی مناطق آزاد یعنی تولید به مقصد صادرات و البته معبری بر واردات مورد نیاز کشور. معتقدم چابهار ظرفیتی است که نه تنها می‌تواند رشد و آبادانی استان را به دنبال داشته باشد بلکه در اقتصاد کلان کشور هم مؤثر خواهد بود. آرزوی من برای مردمان نیک سیستان و بلوچستان، دیار آفتاب و سخاوت، این است که به جایگاه شایسته خود در عرصه ملی و بین‌المللی دست یابند.

**در تصمیم‌های شما به عنوان یکی از مدیران بزرگ اقتصادی، زنان بلوچ و در نگاه کلی تر زنان چه جایگاهی دارند؟**

تقسیم‌بندی جنسیتی در مسائل مدیریتی جالب به نظر نمی‌رسد. در آیه ۱۳ سوره حجرات قرآن کریم، به صراحت حجت را بر همگان تمام کرده است. هر انسانی، اعم از زن و مرد نقاط قوت و ضعفی دارد و می‌تواند در جامعه نقش‌های مختلفی ایفا کند، اما یک صفت اختصاص به زن دارد؛ آن هم نقش مادری است. این کلمه بار معنایی دارد که در این مصاحبه نمی‌گنجد. فقط همین جمله را می‌گویم؛ مادر که باشی همه صفات زیبا با توست. باید از این ظرفیت عظیم در نگاه مدیریتی استفاده بیشتری شود. همه بانوان ایرانی مورد توجه من هستند. من خودم را فرزند ایران اسلامی می‌دانم و از مرزهای قومی، استانی و... عبور کرده‌ام. همواره گفته‌ام که یک زن مسلمان ایرانی‌ام.

**چرا همیشه در جلسات و برنامه‌ها با لباس سوزن‌دوزی بلوچی حاضر می‌شوید؟ این نوع پوشش چقدر به شناساندن این خطه از کشور کمک می‌کند؟**

لباس تمام اقوام ایران و به دنبال آن، لباس سوزن‌دوزی بلوچی، لباس مردم ایران است که زنان بلوچ هنرمندانه در تاریخ از آن صیانت کرده‌اند. فرصت شناساندن فرهنگ ایرانی و تمدن اسلامی را هیچ‌گاه از دست نداده‌ام. این پوشش ایرانی اسلامی نیز از این قاعده مستثنا نیست و همواره مورد توجه و تأیید همه هموطنان و سایر ملل در دوران مدیریت در داخل کشور و خارج کشور بوده است.



چابهار بزرگ‌ترین بندر اقیانوسی ایران در خارج از تنگه هرمز است

# دروازه ترانزیت شرق ایران

**را حله عبدالجسینی** | چابهار با موقعیت جغرافیایی و راهبردی در کنار آبراه‌های بین‌المللی و نزدیک به خطوط بین‌المللی کشتیرانی واقع شده و بزرگ‌ترین بندر اقیانوسی ایران در خارج از تنگه هرمز است. چابهار به سبب نزدیکی با کشورهای پر جمعیت هند، پاکستان، افغانستان و کشورهای محصور در خشکی آسیای میانه و حاشیه اقیانوس هند به عنوان بزرگ‌ترین منابع انرژی جهان و دسترسی آسان به سرزمین اصلی ایران از بزرگ‌ترین فرصت‌ها و مزیت‌ها برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برخوردار است. چابهار در مجاورت دریای عمان و در نزدیک‌ترین فاصله با آب‌های آزاد جهان یعنی اقیانوس هند قرار گرفته و تنها بندر اقیانوسی ایران است. موقعیت این بندر در خلیج چابهار و همچنین وجود آب‌های عمیق و بریدگی‌های طبیعی، فضایی مناسب را برای اسکله‌های با عمق زیاد و مختصات لنگرگاهی مطلوب برای پهلوگیری کشتی‌های عظیم اقیانوس پیما فراهم ساخته به طوری که این بندر از قابلیت تبدیل شدن به مگاپورت برخوردار است. به بیان دیگر چابهار یک منطقه استراتژیک برای توسعه ترانزیت و صنایع محسوب می‌شود. این ویژگی ممتاز در دیگر مناطق ساحلی جنوب ایران و حتی کشورهای حاشیه خلیج فارس دیده نمی‌شود. در ۲ سال گذشته حجم درخواست‌های سرمایه‌گذاری به سازمان منطقه آزاد چابهار رشد قابل توجهی داشته است.

سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف

صنعت	۸۷ فرصت
تجارت	۷ فرصت
خدمات	۱۳ فرصت
گردشگری	۱۵ فرصت
شهرک‌های تخصصی	۱۰ فرصت

وضعیت سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد چابهار در سال گذشته

**۱۵۲۰۱** میلیارد تومان

سرمایه‌گذاری داخلی

**۳۳۴۰** میلیون یورو

سرمایه‌گذاری خارجی

**۵۰۰** میلیارد تومان

سرمایه‌گذاری جدید

**۷۱** درصد

رشد درخواست سرمایه‌گذاری

**۱۰** هزار میلیارد تومان

تولید ناخالص داخلی

**۱۳.۵** میلیون دلار

صادرات

**۱۵۸** درصد

افزایش واردات کالای کانتینری



**۱۰** درصد

ارزش گمرکی کالا شامل تخفیف حمل از مبدا می‌شود.



**۲** میلیارد دلار

برای ترانزیت در چابهار هدف‌گذاری شده است.



**۱۰** درصد

کل نیروی کار از نیروی کار خارجی در چابهار استفاده می‌شود.



**۲۰۰۰۰** نفر

در منطقه آزاد چابهار مشغول به کار هستند.

**۱۲۴** بسته سرمایه‌گذاری

به ارزش ۹۱ هزار میلیارد تومان در منطقه آزاد چابهار تهیه شده است.

**۳۲** تفاهمنامه

سرمایه‌گذاری به ارزش ۱۶۴/۰۵۹ میلیارد تومان و ۳۶۹ میلیون تومان به تازگی امضا شده است.



**۶۵۰,۰۰۰** مسافر نوروز امسال

از ظرفیت‌های دریایی استفاده کردند با ۱۵۸ درصد رشد نسبت به سال گذشته.



**۳** طرح سرمایه‌گذاری

به ارزش ۳۲۰ میلیارد ریال با اشتغال‌زایی ۱۶۴ به تازگی به بهره‌برداری رسیده است.



### مهم‌ترین پروژه‌های در دست ایجاد

- پتروشیمی چابهار
- صنایع تبدیلی و شیلاتی
- مواد معدنی
- خدمات دریایی
- فولاد
- پارک‌های لجستیک
- شهرک خرما

چابهار جنوبی‌ترین نقطه کریدور شرقی- غربی جهان است. این کریدور از دروازه ابریشم در چین آغاز می‌شود و وارد هندوستان شده و به چابهار می‌رسد.

سرمایه‌گذاران در چابهار از تخفیف در هزینه‌های انبارداری برای کانتینرها، تجهیزات بندری و انبارداری کالاهای صادراتی و ترانزیتی بهره‌مند می‌شوند.

چابهار، تنها بندر تجاری ایران در خارج از تنگه هرمز و نزدیک‌ترین بندر به بازارهای آسیای میانه و کشورهای پرجمعیت در حال رشد در جنوب آسیاست.

قطب سوم پتروشیمی کشور پروژه عظیم پتروشیمی چابهار در فاز اول با حجم تولید سالانه ۸/۵ میلیون تن موفق به اخذ مجوز محیط‌زیست شده است.

### ۴ پروژه مهم در دست اجرا

#### ۱ آب شیرین‌کن

مساحت: ۹۰ هکتار  
 سرمایه‌گذاری تقریبی: ۱۰۰ تا ۱۲۰ میلیون دلار  
 شرح پروژه: تامین آب مورد نیاز منطقه و مناطق همجوار. تولید ۱۰۰/۷۰۰ مترمکعب آب برای تامین نیاز مصرف‌کنندگان صنایع سبک و مسکونی منطقه.

#### ۲ فرودگاه

ظرفیت: ۱,۰۰۰,۰۰۰ مسافر و نیز ۲,۰۰۰,۰۰۰ تن بار در سال  
 سرمایه‌گذاری تقریبی: ۷۰۰۰ میلیارد ریال  
 شرح پروژه: جابه‌جایی پرواز، ارائه خدمات سوخت‌رسانی، تامین مواد غذایی (کترینگ)، خدمات تعمیر و نگهداری هواپیماهای عبوری، جابه‌جایی بار و مسافر و صادرات مجدد کالاهای حساس همچون فرآورده‌های غذایی و دارویی به بازارهای هدف

#### موقعیت چابهار در یک نگاه

مرز خشکی: ۱۲۵ کیلومتر  
 مرز دریایی: ۱۱۵ کیلومتر  
 نوار ساحلی: ۱۴۵ کیلومتر

طرح‌های زیادی در زمینه صنایع آب‌بر مثل پتروشیمی نگین مکران و فولاد ۴/۴ میلیون تنی با رویکرد اقتصاد دریامحور در دست انجام است.

در حوزه گردشگری ۱۵ بسته و فرصت سرمایه‌گذاری به ارزش ۶۹/۴۸۴ میلیارد ریال برای فعالان حوزه اقتصادی آماده شده است.

### چشم‌انداز آینده سرمایه‌گذاری

- ▶ تبدیل منطقه آزاد چابهار به کانون اصلی حمل‌ونقل ترانزیت
- ▶ اتصال به شبکه ریلی کشور
- ▶ اتصال به شبکه گاز کشور
- ▶ امکان احداث صنایع پایین‌دستی
- ▶ ساخت فرودگاه بین‌المللی

#### ۳ مرکز تفریحات دریایی

مساحت: ۲ هکتار  
 سرمایه‌گذاری تقریبی: ۳۷۳۰۰ میلیون ریال سرمایه ثابت و ۲۴۳۰۰ میلیون ریال سرمایه در گردش  
 شرح پروژه: استفاده از قایق‌ها و کشتی‌های تفریحی، تنوع فعالیت‌های ساحلی، ماهیگیری، غواصی گردشگری ساحلی و بهبود نمای شهری.

#### ۴ بازارچه سنتی تیس

مساحت: ۵ هکتار  
 سرمایه‌گذاری تقریبی: ۳۶۰۰۰ میلیون ریال  
 شرح پروژه: عرضه محصولات فرهنگی قوم بلوچ و محصولات صنایع دستی، فراهم کردن زمینه صادرات



# تنها بندر اقیانوسی کشور

**راحله عبدالحسینی** شاید اگر «چهار بهار» هم بگذرد، نتوان همه جاذبه‌های «چابهار» در جنوب استان سیستان و بلوچستان را دید. تنها بندر اقیانوسی کشور و یکی از مناطق آزاد ایران که با نام «چابهار» معرفی می‌شود، منطقه‌ای در جنوب استان سیستان و بلوچستان با آب و هوایی که همیشه نویدبخش بهار است و در گذرگاه ارتباطی کشورهای آسیای میانه قرار دارد. این منطقه استراتژیک غیر از موقعیتی که به واسطه همسایگی با کشورهای افغانستان، آسیای میانه، پاکستان و همینطور اقیانوس هند دارد؛ با جاذبه‌های گردشگری متنوع‌اش بسیار تماشایی است. جاذبه‌هایی که نه تنها از طبیعت اقیانوسی سهم‌برده بلکه فرهنگ مردمان این خطه از سرزمین ایران نیز به آن افزوده شده تا چابهار بتواند مجموعه‌ای از جاذبه‌های طبیعی، تاریخی، ناملموس، آداب و رسوم و فرهنگ‌های متنوع باشد. برای سیاحت در جاذبه‌های طبیعی و تاریخی چابهار و دیدن فرهنگ‌ها و مراسم و آداب و رسوم‌شان صرف زمان لازم است.



۲۰۰ هکتار

وسعت جنگل‌های دیدنی حرا در چابهار است.



۲۰ مسجد قدیمی

با معماری زیبا و چشم‌نواز در چابهار وجود دارد.



قلعه تاریخی شهر قشم در شمال غربی چابهار نیز روزگاری جایگاه نگهبانان خارجی دریا بوده است.

ارتفاعات آریا یا کلانی به دلیل شباهت به سطح سیارات فضایی به کوه‌های مریخی مشهورند و از ۳۵ کیلومتری شرق چابهار به طرف شرق ادامه دارد.

ساحل صخره‌ای با پیشروی آب دریا و فرسایش سنگ‌های رسوبی سواحل دریای عمان، یکی از دیدنی‌ترین سواحل جنوبی ایران و درست مانند یک آکواریوم طبیعی با انواع ماهی است. در حفره‌های این صخره‌ها در هنگام جزر انواع صدف، سنگ‌های صیقلی و ماهیان کوچک دیده می‌شود.

موج فشان در چابهار از پدیده‌های زیبا و کم نظیر در کشور بوده و علت ایجاد آن وزش بادهای موسمی و تولید امواج است که در برخورد با صخره‌های ساحل تا ارتفاع ۲۰ متر به هوا پرتاب می‌شود.

حرا (مانگرو) در چابهار، درخت شگفت‌انگیز و شورزی دریایی است. این درخت علاوه بر جنوب ایران در کرانه‌های خلیج فارس تا عربستان و مصر نیز روئیده و دارای خواص درمانی بسیاری است.

خلیج چابهار بزرگ‌ترین خلیج جنوب شرقی و از زیباترین خلیج‌های طبیعی کشور است که ماحصل آمیزش دریا، زمین و آفتاب بوده و در هزاران سال به صورت طبیعی در گوشه‌ای از دریای عمان ایجاد شده است.

درخت انجیر معابد که در زبان محلی به آن کرگ گفته می‌شود، در امتداد سواحل خلیج فارس و دریای عمان به چشم می‌آید. این درخت که سنش بیشتر در مجاورت زیارتگاه‌ها کاشته می‌شود. شاخه‌های این درخت وقتی که به زمین می‌رسد خود به درختی دیگر تبدیل می‌شود.





**۱۵ کیلومتری**

چابهار، منطقه دشتیاری قرار دارد.



**۲۵۰۰ سال قدمت**

قبرستان جن هادروستای تیس است. قبرهادر بستر سنگی و صخره‌های حفر شدند.



**۲ متر قد**

تمساح پوزه کوتاه (گاندو) مردابی است که به اعتقاد بلوچی‌ها، حیوانی خوش یمن است.



**۱۰۰۰ نوع ماهی**

و گونه‌های ارزشمند پرندگان آبی در تالاب جهانی حرا زیست می‌کنند.



**۲۰۰۰۰ نفر**

در منطقه آزاد چابهار مشغول به کار هستند.



**۳ گل فشان فعال**

در چابهار با ارتفاع ۲۰ متر و قطر دهانه آن به ۱۲ متر وجود دارد که در زبان محلی به آن ناف دریا می‌گویند.



**۴ تالاب صورتی**

در جهان وجود دارد که تالاب لیبهار چابهار در ایران یکی از آنهاست.



**۶ بازار تجاری**

در منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار میزبان گردشگران است.



**۹۷۳۹ کیلومتر مربع**

مساحت شهرستان چابهار واقع در منتهی‌الیه جنوب شرقی ایران است.

### انواع جاذبه‌های گردشگری چابهار کدامند؟

#### جاذبه‌های تاریخی

جاذبه‌های تفریحی و سرگرمی بازارها و پاساژها، جایگاه فرهنگی - هنری میلاد، مرکز آموزشی غواصی، تفریحات آبی منطقه آزاد چابهار، پلاژ ساحلی تیس

تلگراف‌خانه انگلیسی‌ها، روستا و بندر تاریخی تیس، قلعه تیس، غارهای سه‌گانه، آرامگاه سید غلام رسول، موزه تاریخی مردم شناسی، مسجد جامع اهل سنت

#### جاذبه‌های طبیعی

موج فشان، جنگل‌های حرا، ساحل صخره‌ای، کوه‌های مریخی، درخت انجیر معابد، تمساح مردابی (گاندو)، گل فشان، فرش خزه‌ها، تالاب صورتی لیبهار، سواحل مکران

#### مسیر سفر تا چابهار

**هوایی:** مدت پرواز از تهران تا چابهار ۲ ساعت است. ✈️  
**زمینی:** با قطار یا خودروی شخصی به زاهدان بروید. از زاهدان تا چابهار با خودروی شخصی ۷ ساعت است. 🚗



A sunset over the ocean with a ship silhouette and a peeling corner. The sun is low on the horizon, casting a golden glow over the water. A large ship is silhouetted against the bright sun. The top right corner of the image is peeling away, revealing a white background.

کیش

الگوی ایران آینده

k i s h i s l a n d





تأکید مدیرعامل منطقه آزاد کیش:

**اطلاعات فوری**

نام و نام خانوادگی: رحیم سرهنگی

تولد: ۱۳۶۲

تحصیلات: دکتری مدیریت دانشگاه صنعتی شریف

سمت: مدیرعامل منطقه آزاد کیش

سابقه فعالیت:

استاد دانشگاه صنعتی شریف و دارای مقالات و تالیفات متعدد

مدیرکل توسعه کارآفرینی و بهره‌وری نیروی کار

رئیس مؤسسه کار و تامین اجتماعی در وزارت تعاون، کار و رفاه

# باهمکاری بخش خصوصی، کیش به دوران اوج برمی‌گردد!

سرما به گذاری خارجی، تسهیل واردات و اعمال تخفیف گمرکی از جمله برنامه‌های سازمان منطقه آزاد کیش برای رسیدن به چشم‌انداز توسعه این منطقه است. رحیم سرهنگی، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش برای ما از چشم‌انداز توسعه این منطقه می‌گوید.

**پرسا نور:** کیش به عنوان نخستین منطقه آزاد کشور، با سواحل خیره‌کننده، صخره‌های مرجانی بکر و طیف وسیعی از تفریحات و جاذبه‌های متنوع طبیعی، تاریخی و گردشگری پتانسیل بالایی برای سرمایه‌گذاری در حوزه‌های اقتصادی و گردشگری دارد. توسعه زیرساخت‌های گردشگری، خدماتی و رفاهی، جذب

مانند سال‌های گذشته تابستان سختی پیش‌رو داریم، از این‌رو با کمک بخش خصوصی برای رونق اقتصاد جزیره کمپین‌های مختلفی از جمله جشنواره تابستانه و ستاد سفرهای تابستان تشکیک داده‌ایم. در جشنواره جذاب تابستانه که پاسخگوی نیاز همه افراد خانواده در سنین مختلف و با سلیقه متنوع است، مجموعه‌ای از تفریحات، تخفیفات و رویدادهای گردشگری، فرهنگی و هنری به گردشگران ارائه می‌شود.

**در کنار ظرفیت‌های گردشگری، منطقه آزاد کیش پتانسیل بالایی در میزبانی از برخی رویدادهای بین‌المللی ورزشی را هم دارد؛ به‌طوری‌که این جزیره به‌عنوان میزبان جام جهانی فوتبال ساحلی ۲۰۲۷ به فیفا پیشنهاد شده است، در این باره بیشتر توضیح می‌دهید؟**

بله کیش توانایی میزبانی از رویدادهای بین‌المللی ورزشی را دارد و سال گذشته بیش از ۸ رویداد بین‌المللی ورزشی از جمله مسابقات تنیس، جودو، تکواندو، مجاندازی، بدنسازی و دوچرخه‌سواری را در این جزیره با موفقیت برگزار کردیم. از طرفی این منطقه، تمام استانداردهای جهانی در زمینه میزبانی از جام جهانی فوتبال ساحلی را دارد. از این‌رو طبق ریزنی انجام شده با فدراسیون فوتبال ایران، کیش به‌عنوان میزبان جام جهانی ۲۰۲۷ فوتبال ساحلی به‌صورت رسمی به فیفا پیشنهاد شد که امیدواریم فیفا نیز با توجه به زیرساخت‌های مهم ورزشی در جزیره کیش، این جزیره زیبا را به‌عنوان میزبان جام جهانی فوتبال ساحلی انتخاب کند.

**در سال‌های اخیر برای توسعه و رونق گردشگری در کیش چه اقداماتی انجام شده است؟**

از آنجا که توسعه صنعت گردشگری نقش مهمی در رشد و توسعه اقتصادی کیش دارد، مشوق‌هایی برای سرمایه‌گذاری در ساخت مراکز تفریحی و اقامتی در نظر گرفته‌ایم و به‌دنبال جذب سرمایه‌گذارانی بودیم که صاحب برندهای گردشگری هستند تا بسته تفریحی و سرگرمی جزیره را کامل کنیم. همچنین تلاش می‌کنیم از ظرفیت فصل تابستان که فصل کم‌فروغ گردشگری است، نهایت استفاده را ببریم و سطح خدمات گردشگری را ارتقا بدهیم.

اصولی و معتبر خریداری کرده باشند در عوارض ورودی مشمول تخفیف حمل از مبدأ، معادل ۱۰ درصد عوارض گمرکی می‌شوند.

**نقش بخش خصوصی در رشد و رونق اقتصادی منطقه چقدر است؟**

مدل مدیریت سازمان منطقه آزاد حکمرانی یعنی مشارکت همه ذینفعان در اداره منطقه است. از این‌رو بخش خصوصی به‌عنوان بازیگر اصلی و عامل مهم توسعه کیش نقش مهمی در رشد و توسعه این منطقه دارد. در واقع سرمایه‌گذاران و کارآفرینان صاحبان اصلی کیش هستند و نقش آنها در آبادانی و رونق کیش مستودنی است. هر یک از پروژه‌هایی که توسط بخش خصوصی در جزیره کیش ایجاد شده است؛ سرمایه ملی و باعث افتخار کشور است. عدم ثبات مدیریتی، در فاصله گرفتن کیش از دوران اوج و درخشش خود در گذشته، نقش بسیار مهمی داشته است. می‌توانیم با همکاری بخش خصوصی در بازگرداندن کیش به دوران اوج خود سهیم شویم و نقش مهم و تأثیرگذار خود را ایفا کنیم.

**اهمیت لاک پشت‌های منطقه آزاد کیش بر هیچ‌کس پوشیده نیست، برای حفاظت از آنها به‌ویژه لاک پشت‌های پوزه عقابی چه اقداماتی انجام شده است؟**

از مجموع پنج گونه لاک پشت دریایی در خطر انقراضی که در خلیج فارس زندگی می‌کنند، تنها لاک پشت پوزه عقابی برای تخم‌گذاری و زادآوری به سواحل کیش می‌آید. در ماه‌های گذشته اقداماتی از قبیل بهسازی و تعمیر سایت لاک پشت‌ها که به‌دلیل وزش گردباد تخریب شده بود انجام شد. همچنین تخم‌گذاری لاک پشت‌ها در سایر ساحل‌های ماسه‌ای جزیره کیش انجام می‌شود که در صورت نامناسب بودن محل آن، لانه‌ها به سایت محافظت‌شده منتقل می‌شوند. خوشبختانه سال گذشته نزدیک به ۲ هزار نوزاد لاک پشت پوزه عقابی پس از تولد از سواحل کیش راهی خلیج فارس شدند.

**برای رونق گردشگری در فصل تابستان چه برنامه‌هایی در دستور کار دارید؟**

**یکی از مهم‌ترین مباحث مطرح‌شده در ماه‌های اخیر مصوبه دولت برای ورود خودروهای خارجی به مناطق آزاد است. آیا پس از این مصوبه واردات خودرو به منطقه آزاد کیش انجام شده است؟**  
از سال ۱۳۹۷ واردات خودرو به منطقه آزاد ممنوع شد که با توجه به ظرفیت گردشگری منطقه و لزوم استفاده از خودروها و لوازم حمل‌ونقل با کیفیت این تصمیم اشتباه بود ولی الحمدالله سال گذشته با مصوبه دولت، ممنوعیت واردات خودروهای تجاری و سواری به مناطق آزاد لغو شد و ما نخستین منطقه‌ای بودیم که خودروهای تجاری مثل ون، اتوبوس و مینی‌بوس وارد کردیم و با اینکه دستورالعمل ورود خودروهای سواری هنوز ابلاغ نشده ولی برای اینکه کارها سریع‌تر انجام شود تعدادی خودرو وارد کرده و منتظریم مراحل قانونی اش طی شود.

**وضعیت ناوگان حمل‌ونقل عمومی کیش چگونه است؟**

ناوگان حمل‌ونقل عمومی جزیره وضعیت مناسبی ندارد و در شأن کیش نیست؛ امیدواریم تا چندماه آینده بتوانیم با ورود مینی‌بوس و ون‌های باکیفیت ناوگان را نوسازی کنیم.

**چه مزایا و تسهیلاتی برای جذب و فعالیت صاحبان سرمایه در منطقه آزاد کیش در نظر گرفته شده است؟**

معافیت مالیاتی ۲۰ ساله برای هر نوع فعالیت اقتصادی، تعرفه‌های ترجیحی گمرکی، تضمین و حمایت قانونی از سرمایه‌گذاری خارجی، تشریفات ساده برای صادرات مجدد و ترانزیت کالا، همسایگی با ۱۰ کشور همسایه از طریق خلیج فارس و... بخشی از این مزایا است.

**به‌منظور رونق واردات کالا از طریق مناطق آزاد، واردکنندگان از چند درصد تخفیف تعرفه گمرکی برخوردار می‌شوند؟**

مهم‌ترین مشوق ما برای واردکنندگان وجود تعرفه‌های ترجیحی گمرکی است که باعث می‌شود عوارض گمرکی بسیار پایین‌تر از سرزمین اصلی شود. همچنین در صورتی که کالای خود را از مبدأ ساخت یا از نمایندگی‌های فروش



فرصت‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد کیش متنوع است

# قطب اقتصادی کشور

پرسا نوری از دهه ۷۰ که کیش در زمره مناطق آزاد تجاری و صنعتی جای گرفت، سیل سرمایه‌فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان به این جزیره سرازیر شد. سرمایه‌گذاری خرد و کلان در کنار برخورداری از آب‌وهوای پاک، دسترسی به آب‌های بین‌المللی، نزدیکی به مهم‌ترین بنادر تجاری جنوب در کنار مزایای منحصر به فردی چون معافیت‌های طولانی مدت مالیاتی و گمرکی خیلی زود این منطقه را به قطب سرمایه‌گذاری ایران تبدیل کرد. فرصت‌های سرمایه‌گذاری در کیش به قدری متنوع و سودده هستند که هر سرمایه‌گذاری را برای حضور در این منطقه وسوسه می‌کند. با هم برخی از این فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه‌های تفریحی و اقامتی را مرور می‌کنیم.

## مزایای فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد کیش

معافیت مالیاتی ۲۰ ساله برای هر نوع فعالیت اقتصادی  
تضمین و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی  
امکان ثبت شرکت با مالکیت ۱۰۰ درصد برای صادرات مجدد خارجی  
تشریفات ساده و ترانزیت کالا

صدور محصولات به خارج از کشور بدون پرداخت عوارض گمرکی و بندرگاهی  
فعالیت بورس اوراق بهادار و بورس کالا، نفت و محصولات پتروشیمی  
وجود گمرک مستقل در مناطق آزاد در نقطه اتصال به بازارهای بین‌المللی

امکان صادرات کالاهای تولیدشده در کیش به سرزمین اصلی در چهارچوب نظام ارزش افزوده  
بندرگاه با قابلیت پهلوگیری شناورهایی با ظرفیت ۱۲ هزار تن در زمان فعلی و ۳۵۰۰۰ تن در آینده  
کاهش سود بازرگانی جهت واردات کالا به سرزمین اصلی از طریق جزیره کیش به میزان ۱۵ درصد

امکان ترانزیت کالا به کشورهای آسیای میانه و کشورهای همسایه ایران با جمعیت بیش از ۴۰۰ میلیون نفر

## ۰ پروژه تفریحی برای سرمایه‌گذاری

### نام پروژه: شهر بازی روباز

معرفی: یک مجموعه شهر بازی شامل ۱۸ نوع بازی مهیج برای همه رده‌های سنی از کودکان تا بزرگسالان

### نام پروژه: چرخ و فلک

معرفی: چرخ و فلک با ارتفاع ۶۰ متر و دارای ۴۲ کپسول به ظرفیت ۶ نفر است. هر دور گردش چرخ و فلک ۳۰ دقیقه طول می‌کشد.

### نام پروژه: قطار توریستی

معرفی: یک خط ریلی به طول ۱۷ کیلومتر برای قطار توریستی است. مسیر این قطار از دهکده هور در غرب جزیره آغاز شده و به پارک دلفین‌ها می‌رسد.

### نام پروژه: مینی گلف

معرفی: پارک موضوعی است که به شکل زمین گلف طراحی می‌شود.

### نام پروژه: آکواریوم خلیج فارس

مجموعه‌ای ۲ طبقه که تانک آکواریوم اصلی، در مرکز ساختمان قرار گرفته و تونلی از جنس آکرلیک شفاف از وسط این آکواریوم می‌گذرد.

### نام پروژه: پلاژ بانوان

معرفی: ساخت یک پلاژ مجهز ویژه بانوان به مساحت ۱۵۰۰۰ مترمربع در زمین‌های ساحلی شمال شرق جزیره

### نام پروژه: مرکز تفریحات دریایی

معرفی: یک مرکز تفریحات دریایی مدرن با معماری‌ای زیبا و موافق با محیط ساحلی، در ۲ طبقه شامل قسمت‌های مختلفی نظیر سالن انتظار، پذیرش، رختکن، سرویس بهداشتی و دوش و... است.

### نام پروژه: ترن هوایی

معرفی: ترن هوایی با سازه‌ای فولادی به طول تقریبی ۲۰۰۰ متر، حداکثر ارتفاع ۶۰ متر و سرعت ۱۵۰ کیلومتر بر ساعت است.

### نام پروژه: سالن ورزش‌های زمستانه و پاتیناژ

معرفی: سالن بازی‌های زمستانه و پاتیناژ به مساحت ۱۰۰۰ مترمربع پوشیده شده از پنل‌های یخی اکولوژیکی سنتتیک

### نام پروژه: آژانس مسافری کشتی تفریحی (کروز)

معرفی: یک ساختمان با معماری زیبا در کنار اسکله برای بازاریابی و فروش بلیت کشتی‌های تفریحی است.





## مشوق ها و سیاست های حمایتی در کیش

زمین های موجود در منطقه آزاد کیش (شامل جزایر کیش، همدورابی، فارور بزرگ و فارور کوچک) متعلق به سازمان منطقه آزاد کیش و قابل واگذاری به اتباع ایرانی و اجاره به اتباع خارجی است. سرمایه گذار می تواند به روش های زیر اقدام به سرمایه گذاری کند:

**الف - خرید قطعی:** سرمایه گذار می تواند با خرید زمین و پرداخت هزینه های مربوط به اخذ مجوز های لازم، به صورت مستقل اقدام به سرمایه گذاری کند.

**ب- اجاره:** در صورت تمایل سرمایه گذار، سازمان می تواند زمین را به صورت استیجاری در اختیار سرمایه گذار قرارداد و سرمایه گذار نسبت به ساخت و بهره برداری از طرح اقدام کند. مدت اجاره براساس طرح توجیهی سرمایه گذار، توسط سازمان تعیین می شود.

**ج- مشارکت:** همچنین سرمایه گذار می تواند در قالب مدل های مختلف مشارکت، برای اجرای پروژه، اقدام به مشارکت با سازمان منطقه آزاد کیش کند. به طور معمول هزینه زمین و مجوز های طرح به عنوان آورده سازمان مدنظر قرار می گیرد.

## فرایند سرمایه گذاری در حوزه های غیرصنعتی (مسکونی، گردشگری، خدماتی و...)

- |   |  |     |
|---|--|-----|
| ۱ | ارائه درخواست کتبی به سازمان منطقه آزاد (مدیریت سرمایه گذاری در معاونت اقتصادی و سرمایه گذاری) | ◀ ▶ |
| ۲ | تکمیل فرم درخواست سرمایه گذاری و ارائه توان فنی و مالی متناسب برای انجام طرح                   | ◀ ▶ |
| ۳ | بررسی اولیه طرح در مدیریت سرمایه گذاری   | ◀ ▶ |
| ۴ | درخواست کروکی از معاونت عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد توسط مدیریت سرمایه گذاری           | ◀ ▶ |
| ۵ | طرح موضوع سرمایه گذاری در کمیسیون امور اقتصادی و ارزشیابی زمین                                 | ◀ ▶ |
| ۶ | ابلاغ مصوبه کمیسیون اقتصادی و ارزشیابی زمین به سرمایه گذار                                     | ◀ ▶ |
| ۷ | انعقاد قرارداد با سرمایه گذار در صورت موافقت کمیسیون   | ◀ ▶ |
| ۸ | تحویل زمین به سرمایه گذار  | ◀ ▶ |

## ۹ پروژه اقامتی و پذیرایی برای سرمایه گذاری



### رستوران هوایی

معرفی: امکان سرو غذا برای افراد را در پشت یک میز و در ارتفاعی بین ۵ تا ۵۵ متر فراهم می کند.

### برج سبز

معرفی: ۲۲ طبقه با فناوری های سازگار با طبیعت

### برج نگین کیش

معرفی: برج ۲۲ طبقه به شکل کروی که قرار است به عنوان نماد جزیره کیش معرفی شود.

### فانوس دریایی

معرفی: ساختمانی شبیه فانوس دریایی با کاربری تفریحی که در آن چندین رستوران، کافی شاپ، آمفی تئاتر، مرکز خرید و گالری های هنری تعبیه می شود.

### باغ پردیس کیش

معرفی: یک مجموعه گردشگری شامل سازه های گلخانه ای است که شرایط اکوسیستمی طبیعی نقاط مختلف آب و هوایی را به صورت شبیه سازی فراهم آورده و به این ترتیب امکان پرورش گیاهان مختلف شرایط آب و هوایی متفاوت را فراهم می آورد.

### برج بادمان کشتی یونانی

معرفی: یک مجموعه به شکل کشتی یونانی که شامل بخش هایی نظیر کافی شاپ، رستوران، فست فود، سوئیت های VIP، موزه و آمفی تئاتر است.

### رستوران مجموعه المپیک

معرفی: یک مجموعه رستورانی مجهز در کنار مجموعه ورزشی المپیک است که قابلیت پاسخگویی به برنامه های غذایی خاص تیم های ورزشی را دارد.

### مجموعه توریستی باغو

معرفی: مجموعه توریستی در روستای باغو و در کنار مجموعه درختان بومی کهنسال لور، واقع در جنوب غربی جزیره که شامل اقامتگاه سنتی، چایخانه و رستوران، نمایش دامداری و کشاورزی سنتی و بازارچه صنایع دستی و... است.

### مجمع ویلایی روی آب

معرفی: مجموعه ویلایی داخل دریا که شامل ۸۰ ویلای ۵۰ متری است. این ویلاها از جنس چوب و چوب پلاستیک هستند.

### سایر پروژه های خدماتی

۱. مرکز نمایشگاه های بین المللی
۲. فرهنگسرای بزرگ خلیج فارس (آوا)
۳. رستوران و فودکورت داخلی موزه و نماد
۴. فود کورت ساحلی موزه و نماد
۵. هتل بین المللی پنج ستاره پارک ساحلی موزه و نماد



لذت تماشای انواع جاذبه‌های گردشگری را یکجا در کیش تجربه کنید

# مروارید خلیج فارس

جزیره کیش چه جاذبه‌هایی دارد؟

## جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی

شهر تاریخی حریره، روستای باغو، روستای سفین، کاخ زمستانی، کاخ مرجان، کاخ نخست‌وزیر، بازار فرانسه، مسجد ماشه، مسجد امیرالمومنین، شهر زیرزمینی کاریز

## جاذبه‌های طبیعی

درخت سبز، آهوان کیش، کلبه هور، صخره‌های مرجانی، سایت لاک‌پشت‌ها

جاذبه تفریحی: کشتی یونانی، پارک دلفین‌ها، پارک برفی پنکوئن، مجموعه تک بادگیر

## جاذبه‌های علمی

رصدخانه تیتان، پارک جادویی، پارک ژوراسیک

## موزه‌ها

موزه مردم‌شناسی بومیان کیش، موزه خلیج فارس، موزه کیش

## جاذبه‌های مذهبی

مسجد صاحب‌الزمان، مسجد جامع غربی، مسجد نور، مسجد امام سجاد، مسجد خاتم‌الانبیا، مسجد المهدی

جزیره کیش با جاذبه‌های تاریخی، فرهنگی، مراکز تجاری متعدد، هتل‌های فراوان و انواع تفریحات آبی و دریایی همچون نگینی درخشان در گردشگری جنوب کشور خودنمایی می‌کند. این جزیره توریستی که تنها جزیره مرجانی در پهنه خلیج فارس کشورمان است، با نخلستان‌های پررمز و راز، درخت معروف ۵۰۰ساله، دره پرتهالی‌ها، شهر زیرزمینی کاریز و ده‌ها مرکز تفریحی و گردشگری در همه فصل‌های سال جذابیت‌های خاصی دارد و یکی از مراکز پر بازدید گردشگری در خاورمیانه بوده و این اعداد و ارقام موبد همین موضوع است.



۳۰۰ راس

آهوی ایرانی آزاد در کیش گردش می‌کنند.



۳۰۰ کیلومتر

فاصله بندرعباس تا جزیره کیش است.



۲ میلیون گردشگر

سالانه به کیش سفر می‌کنند.



۹۱ کیلومتر مربع

کیش مساحت دارد.

۸۰۰ سال

قدمت شهر باستانی حریره در شمال کیش تخمین زده شده و کاوش‌های باستانی متعددی روی این شهر تاریخی انجام شده و در حال حاضر می‌توان از مجموعه ساحلی، خانه‌ایانی، حمام، مسجد و قنات‌های قدیمی شهر باستانی بازدید کرد.

۵۰۰ سال

عمر درخت معروف به درخت سبز کیش است که از گونه درختان لور بوده و با شمایل عجیب و غریبش، طوری رشد می‌کند که ریشه‌های آن به جای فرورفتن در زمین، سر از خاک بیرون می‌آورند.

## تعداد مراکز اقامتی

هتل ۵ ستاره: ۱۵

هتل ۴ ستاره: ۷

هتل ۳ ستاره: ۱۹

هتل ۲ ستاره: ۶

مجموع اقامتی: ۲



کیش، تنها جزیره‌ای که در خلیج فارس قنات آب شیرین دارد. در کیش رودخانه آب شیرین دائمی وجود ندارد و آب شیرین مورد نیاز مردم از منابع زیرزمینی تامین می‌شود.



«کیشوند» لقبی است که به ساکنان جزیره کیش داده‌اند. در این جزیره گروه‌های بومی با فرهنگ، نژاد، مذهب و آداب و رسوم متفاوتی زندگی می‌کنند اما با توجه به شرایط زندگی، این فرهنگ‌ها به یکدیگر بسیار نزدیک هستند.

باغلاما یکی از سبک‌های موسیقی محلی کیش است که به صورت نمایشی اجرا می‌شود. در این نوع از موسیقی، از سازهای محلی مانند نی، قیچک و دف استفاده می‌کنند و قطعاتی با ریتم زنده و شاد را به اجرا درمی‌آورند که معمولاً به شکل گروهی به نمایش گذاشته می‌شوند.

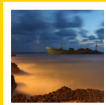


اولین و نزدیک‌ترین بندر به جزیره کیش، بندر آفتاب است. فاصله دریایی این بندر تا جزیره کیش حدود ۱۸ کیلومتر است.

بنای آب‌انبار دوقلوی کیش به سبک و سیاق معماری شهر یزد شباهت دارد. در ساختار این آب‌انبار ۵ یادگیر و ۲ گنبد ساخته شده که سبب زیبایی بیشتر بنا شده‌اند.



اگر هنگام غروب آفتاب به روستای باغو بروید، یکی از زیباترین تصاویری که می‌بینید تصویر کشتی به گل نشسته به نام کشتی یونانی است که برای همیشه در آب‌های خلیج فارس و جزیره کیش ماندگار شده است. این کشتی با انبوهی از ذخایر نفتی در ۴ مرداد ۱۳۴۵ در حوالی روستای باغو به گل نشست. از آنجا که تلاش‌ها برای نجات کشتی به نتیجه‌ای نرسید، تمام بار کشتی و سرنشینان آن را تخلیه کردند و آنطور که گفته می‌شود برای گرفتن حق بیمه، کشتی را بعد از تخلیه آتش زدند.



ساحل اسکله تفریحی کیش یکی از جاذبه‌های دلچسب جزیره است. در اسکله تفریحی کیش می‌توانید تفریحات آبی متنوع جزیره مثل قایق سواری، کشتی‌های آکواریومی و... را امتحان کنید. این اسکله شما را به تماشای صخره‌های مرجانی و امواج زیبای خلیج دعوت می‌کند.

ساحل شرقی جزیره کیش به دلیل وجود درختان بلند قامت نارگیل به ساحل درختان نارگیل معروف است. این ساحل که از نظر زیبایی با سواحل معروف دنیا رقابت می‌کند جزو مناطق دنج جزیره محسوب می‌شود.



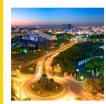
ماجراجویی با خودروهایی شاسی‌بلند در زمین پر از پستی و بلندی از دیگر جاذبه‌های تفریحی کیش است. این جزیره با مجموعه پارس سافاری، میزبان طرفداران هیجان و آدرنالین است و شما را به گشت‌وگذار در مناطق خاص و پرفراز و نشیب جزیره دعوت می‌کند.

اگر به زندگی مردمان گذشته علاقه‌مند هستید بازدید از شهر زیرزمینی کاریز را از دست ندهید. مردمان ۲۵۰۰ سال پیش کیش، از طریق قنات قدیمی این شهر، آب خود را تامین می‌کرده‌اند. در این قنات می‌توانید فسیل‌های متنوعی از انواع صدف‌ها، مرجان‌ها و حلزون‌هایی را مشاهده کنید که صدها میلیون سال قدمت دارند.



پارک آبی اوشن یا اوشن پارک کیش نخستین پارک آبی روباز کشور است که سال ۱۳۹۵ و بعد از ۵ سال ساخت و ساز به بهره‌برداری رسید. در این پارک آبی، به روزترین و مدرن‌ترین تجهیزات بازی آبی روز دنیا استفاده شده است و ساخت آن توسط یک شرکت کانادایی معتبر انجام شده است. موقعیت پارک در جزیره طوری است که هیچ ساختمان بلند و مشرفی اطراف آن قرار ندارد و برای استفاده بانوان هم مناسب‌سازی شده است.

تماشای دسته‌آهوان ایرانی که در کیش به صورت آزاد گردش می‌کنند از جاذبه‌های این منطقه است. سال‌ها پیش ۳۰ رأس آهوی ایرانی از جزیره خارک به کیش منتقل شدند و حالا تعدادشان به بیش از ۳۰۰ رأس می‌رسد. شکار آهو در کیش ممنوع است.



## مزایای ویژه و منحصر به فرد منطقه آزاد کیش

- جذابیت‌های بی‌شمار گردشگری
- دسترسی کیش به آبراه‌های آزاد جهانی
- ورود اتباع خارجی بدون اخذ روادید
- موقعیت استراتژیکی و نزدیکی به مناطق نفت‌خیز عسلویه
- برخورداری از منبع انرژی (سوخت گاز) مستقل از سرزمین اصلی
- دارا بودن خط هوایی مستقل و خطوط کشتیرانی با امکان حمل خودرو
- سطح بالای امنیت و آرامش اجتماعی و پایین بودن سطح ناهنجاری‌های اجتماعی
- وجود امکانات حمل‌ونقل مناسب درون شهری
- کنترل نسبی آلاینده‌های محیط‌زیست
- دسترسی و نزدیکی به بنادر و شهرهای بین‌المللی منطقه همچون دومی، شارجه

### بازارها و مراکز تجاری کیش کدامند؟

بازارهای مرجان، مریم، ونوس، پردیس، پانید، عرب‌ها، دیپلمات، پارس، سارینا، خلیج فارس، رویامال، به کیش و دامون

### کیش چه تفریحات دریایی‌ای دارد؟

شناورهای تفریحی شبانه، شناورهای آکواریوم، کلوب‌های تفریحات غواصی

### غذاهای بومی و سنتی کیش:

سمک مشوی، مضرابه، مارگوک، کله‌کندی، پودنی، برنج مجبوس، هریسه جنوبی، کوکوماهی، برنج شکری

### لباس‌های محلی کیش: کندورا، جلابیه، گوان

### سوغات کیش: کوزه سفالی، زیورآلات تهیه شده با صدف

### صنایع دستی کیش: گلابتون‌دوزی، حصیربافی، بافت چادر شب



#### مسیر سفر به کیش:

سفر زمینی: با خودروی شخصی، اتوبوس یا قطار به بندرعباس و از آنجا به یکی از بنادر لنگه، چارک و آفتاب بروید. از هر سه بندر امکان بردن خودرو یا لندینگ کرافت وجود دارد. اما اگر قصد دارید خودروی خود را در مکانی امن پارک کرده و بدون ماشین وارد جزیره شوید باید به بندر چارک رفته و از آنجا توسط اتوبوس دریایی به سمت جزیره حرکت کنید.

#### هوایی: پرواز به فرودگاه کیش

بهترین فصل سفر به کیش زمستان و بهار



معاون اقتصادی و سرمایه گذاری و عضو هیأت مدیره سازمان منطقه آزاد اروند درباره قوانین و محدودیت های مناطق آزاد می گوید

# ورود ۴۰ هزار خودرو از اروند

**مریم باقرپور** ورود به مناطق آزاد برای بسیاری از ساکنان نقاط دیگر کشور به منزله کسب تجربه های جدید است؛ چون می توانند از تهیه اجناس خارجی گرفته تا رانندگی با ماشین های لوکس گران قیمت را تجربه کنند. البته رانندگی در این محدوده ها و حتی تهیه خودرو و قوانین و محدودیت هایی هم دارد. روح اله خزایی، معاون اقتصادی و سرمایه گذاری و عضو هیأت مدیره سازمان منطقه آزاد اروند، در این زمینه توضیحات بیشتری داده است.

## ورود خودروهای خارجی به مناطق آزاد

مناطق آزاد مناطقی مشخصند که توسط دولت تعیین شده اند. یکی از جذابیت های مناطق آزاد امکان واردات خودروهای خارجی تقریباً آخرین مدل بدون پرداخت حق ورودی است. اما رانندگی با ماشین های مناطق آزاد شرایط و محدودیت های خاص خود را دارد. خزایی می گوید: قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی، دستورالعمل پلیس راهور، مصوبه ها و آیین نامه های هیأت وزیران، قوانین مربوط به استاندارد و محیط زیست و شیوه نامه های هر منطقه مطابق با شرایط جغرافیایی و جمعیتی باعث می شود تردد خودروهای خارجی در هر منطقه آزاد کشور متفاوت با دیگری باشد؛ اما شرایط کلی هم وجود دارد. به عنوان مثال عمر خودرو باید کمتر از ۵ سال باشد، تردد با خودروهای با پرندهای آمریکایی و خودروهای کره جنوبی در مناطق امکان پذیر نیست و مالک باید حتماً مجوز استناداری و محیط زیست را دریافت کند. همچنین وزن خودروهای باربری باید بالای ۳ تن باشد.

## محدودیت زمانی فراموش نمی شود

البته خروج خودرو از مناطق آزاد به همین راحتی ها هم نیست و مالکان نمی توانند در هر زمانی و به مدت طولانی خودرو را از محدوده معین شده خارج کنند. خزایی می گوید: بر اساس قانون هر خودرو مجاز است در سال در ۲ نوبت یک ماهه با گرفتن پلاک گذر موقت در سرزمین اصلی تردد کند.

## تردد در شهرهای دیگر

منطقه آزاد محدوده ای است که از نظر اقتصادی امتیازات ویژه ای دارد. در مناطق آزاد قوانین تجارت مانند معافیت های مالی کمی بیشتر، عوارض گمرکی کمتر و برخی فرایندهای اداری کمی آسان تر از سایر نقاط کشور است. اما در این میان یکی از دغدغه های افراد، ورود خودرو از مناطق آزاد به سایر شهرهاست. خزایی می گوید: خودروها پس از ترخیص با پلاک مناطق فقط مجوز تردد در محدوده مصوب مناطق را دارند و در زمان خروج از منطقه مالک باید تشریفات مربوط به گمرک را انجام دهد و نسبت به دریافت پلاک گذر موقت اقدام کند.



## بایدها و نبایدهای واردات خودرو به کشور



روح الله خزایی\*

در راستای اجرای تصویب نامه شماره ۹۲۵۲۳/ت/۳۱۳۶۷ ه ۳۱۳۶۷ مردادماه سال ۱۴۰۲ هر شخص حقیقی و حقوقی، نمایندگی‌های مجاز، شرکت‌های نمایشگاه‌ها، اداره‌ها و ارگان‌ها، مجاز به واردات خودرو هستند. این خودروها می‌توانند ون، مینی‌بوس، اتوبوس، کامیون و کشنده باشند. البته شرایطی برای ورود خودروها وجود دارد و یکی از مهم‌ترین آنها با کارکرد تا ۵ سال (۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴) است که فرد یا گروه واردکننده به صورت نو و مستعمل می‌تواند آن را به داخل کشور بیاورد. شرط دریافت مجوز ثبت آماری و اخذ مجوز مربوط به استاندارد و محیط زیست در مناطق مجاز هم از دیگر شرایطی است که مورد توجه قرار دارد.

امادر زمینه واردات خودرو به سرزمین اصلی و مناطق آزاد فرایند اجرا مرتبط با گمرک جمهوری اسلامی ایران است. اما در کل به استناد تصویب نامه شماره ۱۹۳۳۷۸/ت/۶۲۰۷۲ مورخ ۲۳ دی‌ماه سال ۱۴۰۲ هیأت محترم وزیران، ضوابط فنی واردات انواع خودرو براساس ماده ۵ و ارزش گذاری آن طبق ماده ۶ اعلام شده است. بنابراین اشخاص حقیقی و حقوقی پس از دریافت ثبت سفارش امکان واردات، ترخیص و شماره گذاری خودرو را دارند و هیچ مشکلی در این زمینه وجود ندارد.

این پلاک گذاری هم طبق تصویب نامه شماره ۱۹۰۰۵۸/ت/۱۳۸۵ ه ۶ در ۱۶ دی‌ماه سال ۱۴۰۲ انجام می‌شود. یعنی خودروهایی که تا پیش از ابلاغ این آیین نامه در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی بوده‌اند، غیر از خودروهایی که برایشان استثنا قائل شده‌اند (نظیر خودروهای ساخت یا برند آمریکایی و خودروهایی با برند لامبورگینی، پورشه، فراری، هلمر، مازراتی، بوگاتی) پس از انجام تشریفات ابطال رویه در مناطق آزاد در گمرک جمهوری اسلامی ایران و براساس فرایند و ضوابط فنی مربوطه می‌توانند در این زمینه اقدام کنند که فرایند اجرای آن توسط دستگاه‌های مربوط در حال پیگیری است.

معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری و عضو هیأت مدیره سازمان منطقه آزاد اروند



## آخرین سال ورود خودروها

مناطق آزاد کشور کیش، قشم، چابهار، ارس، اروند، انزلی و ماکورا در برمی‌گیرند و تاکنون اجازه تردد خودروهای خارجی در آنها به آسانی داده شده است؛ البته به گفته معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری و عضو هیأت مدیره سازمان منطقه آزاد اروند، آخرین واردات خودرو مربوط به قبل از ممنوعیت، یعنی سال ۱۳۹۷ بود؛ در آن دوران هیچ‌گونه سهمیه‌بندی در خصوص واردات خودرو وجود نداشت. او می‌افزاید: حتی واردات متناسب با وسعت جغرافیایی، جمعیت ساکن و شاغل هر منطقه متغیر بود.

## خدماتی هادر اولویت

بر اساس قانون افرادی که طبق تشخیص مدیریت بازرگانی منطقه، مجوز واردات خودرو به منطقه آزاد را داشته باشند، در صورت وجود مرکز تعمیرگاهی برای خودروی مورد نظر می‌توانند با ثبت درخواست واردات خودرو در این بخش، خودروی دلخواه خود را برای استفاده در منطقه وارد کنند. اما اکنون خدمات خودرویی شامل چه مواردی است؟ خزایی در این باره هم می‌گوید: در حال حاضر خدمات خودروهای وارد شده به مناطق در زمینه‌های حمل و نقل درون شهری، گردشگری و خدمات اورژانس و امداد است؛ به طوری که هم‌اکنون بیش از ۱۳۰ آمبولانس وارد شده در سال‌های گذشته در سطح استان در حال استفاده‌اند. خودروهای تاکسی فرودگاه هم در سطح استان در حال ترددند.

## بیشترین و کمترین واردات‌ها

اما سهم هر منطقه آزاد از ورود خودروهای خارجی چقدر بوده است؟ خزایی این‌طور توضیح می‌دهد: بیشترین واردات خودرو در سال‌های قبل مربوط به منطقه آزاد اروند بوده که بیش از ۴۰ هزار دستگاه وارد شده است. کمترین واردات هم مربوط به منطقه آزاد ماکو بوده که نزدیک به ۵۰۰ خودرو وارد شده است.





ریاست جمهوری

شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی

سرمایه گذار

# بهشت

مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ایران

۱۰۰۰ بسته سرمایه گذاری  
به ارزشش ۹۰۰ هزار میلیارد تومان

Scan Me!



[www.freezones.ir](http://www.freezones.ir)

جنة الإستثمار الإيرانية  
المناطق الحرة والاقتصادية الخاصة

**IRAN FREE ZONES**  
**HEAVEN FOR INVESTMENT**  
Iran National Team for International Economics

伊朗投资的天堂

伊朗国际经济国家队